

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENEK

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava, Kopitarjeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Obnova družine

Sodobna gospodarska kriza, ki zavzema vedno večji obseg, ni le nevarna našemu narodnemu blagostanju, temveč obstoja velika nevarnost, da omaje tudi vse zdrave temelje npravstvenega žitja med našim ljudstvom. Po pravici se dolži kapitalizem kot krivca obstoječega gospodarskega kaosa. Kapitalizem je namreč s svojim naukom o gospodarskem liberalizmu postal tisti kvas, ki je prvi pričel razkrajati osnovno celico človeške družbe, to je družino, in tako idejno pripravil pot družinskemu razsulu, kakor se v vsej grotesknosti kaže v boljševidnu.

Osnovna celica gospodarstva ni posamična osebnost, temveč družina. Na zvezi družin je zgrajena občina, narod in država. V zgodovini zadnjih 150 let pa opazujemo, da se je sporedno z naraščanjem velekapitalističnih obratov vršil tudi razkroj družinskega življenja. To je žalosten pojav, ki pa je vendarle čisto logičen. Kapital namreč rabi delovnih rok, rabi delovnih moči, v katerih pa ne gleda družinskih očetov, ampak le posameznega najemnika. Socialno varstvo je kajpada skušalo postaviti za zahtevo po družinski plači nekakšen najpotrebnejši korektiv temu naziranju, a pri obstoječi svobodni gospodarski konkurenci, ki je načelo kapitalizma, ni bilo v stanu, da zlo odpravi in ga popolnoma tudi nikdar odpravi ne bo moglo.

Kapitalizem z mehaničnim pojmovanjem dela pa ni le otežil delavcu osnivanje in vzdrževanje družine, ampak je z delovnim procesom, kakor se je razvijal, razbil tudi one male delovne celice, ki bi jih mogli nazivati »družinsko gospodarstvo«. Kapitalizem ubija roko-delstvo in s tem trga osebnost, ki so spajale mojstra, pomočnika in vajenca. Nekdo je bil pomočnik ali vajenec član mojstrove družine. Z njima se je postopalo, kakor z lastnimi sinovi in hčerami. Mojstrova hiša jima je postal drugi dom. To lepo, krščansko razmerje dandanes vedno bolj izginja. Ne le radi tega, ker kapitalistični veleobrati vse bolj rušijo obrtniško kot gospodarsko panogo, ampak tudi zato, ker je svobodnjaški nauk 18. stoletja s poudarjanjem individualnih svobodnih osebnih odnosov med mojstrom in učencem spreminil le še v poslovne stike. Po tej novi moralni se mojstru, ki sledi zgledu tovarnarja, ni treba več brigati za osebnost življenja svojih delavcev, kar je gospodarsko seveda bolj racionalno, prav tako pa tudi delavec razven dela nič več ne veže na mojstra, oziroma podjetnika.

Razven tega pa hoče kapitalizem, čigar bistvena lastnost je, da gospodari, »gospodariti« tudi z ljudmi in pri ljudeh. Vedno je bila njegova tendenca, da dobi čim cenejših delovnih moči, kar so v prvi vrsti otroci in žene. Znano je, kako nezasišana socialna zločina gredo v zgodovini na rovaš kapitalizma. Otroško delo prepovedujejo danes zakoniki vseh držav, a še vedno je ostalo žensko delo v kapitalističnem obratu. To je tretje zlo, ki na bolj ruši družine. Z njim smo se že ponovno pe-ali, a je tako veliko in splošno, da ga še vedno, znova treba osvetljevati z novimi momentami.

Kapitalizem je iztrgal ženo iz družine in jo postavil sredi gospodarskega dogajanja. Boljševiki, ki sistematično ubijajo krščanski pojem in obliko družine, imajo žene nameščene povsod po tovarnah, celo pri rudnikih in armadi. Tega so se sovjeti naučili v kapitalističnem gospodarstvu, kjer se isto dogaja, ne vedno v tako grobih oblikah, a kar vendarle obstoja. Danes sicer ni več slučaj, da bi se žene vporabljevale v podzemskih premogokopih, kar je bil slučaj še pred desetletji v Belgiji, vendar si kapital pri strojnemehaničnem delu povsod pomaga s cenimi ženskimi močmi. Čim bolj napreduje industrijska tehnika, tem več je gospodarskih panog, ki jih morejo opravljati in voditi ženske. V tem procesu je naravno vedno več moških delovnih moči odveč. Dokler je kapital ustvarjal nove produkcijske možnosti, toliko časa bilo ni bilo tako veliko, ker je moške moči bilo mogoče zaposliti drugod. Toda brez ozira na to, da je teh novih pridobitnih možnosti vedno manj, je tako stanje nadvse škodljivo zdravemu družinskemu življenju. Tovarniška delavka ne more biti nikdar polnovredna gospodinja, ker ji njen način življenja, ki je iz rok v usta, ne daje pravilne vzgoje za gospodinjstvo in ji tudi ne pripušča prepotrebne časa, da bi se mogla vsa posvetiti moži in otrokom. Naj bo vsaka slaba volja izključena. Kdor pozna življenje fabriških delavk, bo vedel, da se z naraščajočo utrujenostjo — mehanično delo ubija — vedno bolj krčijo celo s primerno kuho pripravljene obedi in večerje, kar je pač najnujnejše za življenjski obstanek — ne da bi pri tem sploh ostajalo kaj časa za gospodinjstvo v pravem besednem pomenu.

Radi ženske delovne konkurence mora tudi moški delavec za nižjo plačo opravljati svoje delo. S tem postaja nezmožen, da si ustanovi lastno družino, obratno pa se veča število raznih »razmerij«. Tako pada tudi število rojstev. In naj se tudi sklepajo zakoni brez zadostne gospodarske podlage, navadno ostajajo brez otrok ali z enim otrokom in tako ne postanejo nikdar to, kar bi morali biti: družina. Nekdaj toliko proslavljano kapitalistično gospodarstvo je torej človeka oropalo najdražjega, kar mu je Bog na zemlji namenil, srečnega družinskega življenja. Pri obnovi družinskega življenja je zato treba v prvi vrsti

„Prej se mora upostaviti čast japonskega orožja“

Kitajci se na vsej črti umikajo

London, 2. marca. Medtem, ko se je včeraj v diplomatskih krogih splošno mislilo, da se bodo po pogajanjih med kitajskimi in japonskimi generali na angleški križarki »Kent«, ki so potekala v prijateljskem duhu, sovražnosti ustavile, so Japonci 1. t. m. ob 8.30 zopet začeli ofenzivo proti kitajskim postojankam. To dejstvo, ki je zelo presenetljivo vse optimiste, se dá razlagati zaradi tega, ker hoče japonski generalni štab na vsak način doseči zmago na šanghajski fronti, preden bo ustavil ogenj. Sicer se na Japonskem po najnovejših poročilih vedno bolj ojačuje opozicija, zlasti gospodarskih krogov proti šanghajski ekspediciji, ki je požrla že 100 milijonov jenov, vendar se japonska vlada nahaja še vedno pod pritiskom vojaških krogov, ki izjavljajo, da se mora upostaviti prestiž japonske armade, preden se bo sklenil mir.

Novi japonski poveljnik

1. t. m. je dospel v Šanghaj novi japonski vrhovni poveljnik, general Širokava, ki je izdal nocoj komunikate, v katerem pravi, da je cilj Japonske, doseči mir v soglasju z veselimi, in da je zato pripravljena takej ustavi sovražnosti, kakor hitro se kitajska armada umakne od Šanghaja na tisto razdaljo, o kateri se obe stranki v sedanjem momentu pogajajo. Prenehanje sovražnosti okoli Šanghaja je torej odvisno od tega, ali se bodo kitajske čete umaknile prej nego japonske ali ne.

Nova ofenziva s 60.000 možmi

Japonski napad se je začel z vso silo in je imel učinek, da so se kitajske čete, ki so se japonskemu navalu tudi topot upirale z največjim juraštvom, končno zopet morale umakniti. Na severu pri fortu Vu Sungu se pa Kitajci slej ko prej držijo, vendar pa general Širokava pripravlja napad na Vu Sung iz kraja Liu Ho, kjer se je izkrcalo zadnje dni 12 tisoč japonskih vojakov. Na južnem krilu pa so Japonci prodrli tik do severnega kolodvora, ki ga bodo začeli obstreljevati s težkimi kalibri, katerim Kitajci ne morejo postaviti ničesar nasproti.

Japoncem pa še ni zadosti sedanjih sil na šanghajski fronti, ampak nameravajo odposlati še toliko čet, da bo število japonske armade doseglo 60.000 mož. Računa se, da bo ta velika armada zbrana na šanghajski fronti že pojutrišnjem.

„Idzumo“ v največji nevarnosti

Včeraj je pretiela velika nevarnost japonski admiralski ladji »Idzumo«, na kateri se nahaja admiral Nomura. Kitajci so namreč po Vang Pou spustili dve mogočni mini, ki sta eksplodirali s takšno strašno silo, da so prevaleli Šanghaja vsi prestrašeni hiteli iz hiš na ulice, mence, da je potres. Mini sta eksplodirali istočasno komaj 30 metrov daleč od japonske admiralske ladje. Seveda so se tudi mednarodni krogi zelo ustrašili, ker take mine seveda ogrožajo tudi mednarodno brodogojstvo. Zerad tega se diplomatje v Šangaju seveda še bolj trudijo, da bi dosegli premirje med Japonci in Kitajci, kar seveda ni nemogoča stvar, je pa v zadnjem momentu zopet oteženo po Japoncih, ki hočejo na vsak način vpovstaviti čast japonskega orožja.

Kitajci se umikajo

Šanghaj, 2. marca. Nova japonska ofenziva je prisilila kitajsko armado, da se na vsej črti umika. Japonske čete so zavzele Ta Fang in popolnoma obkolile Ca Pej, ki so ga Kitajci izpraznili.

Šanghaj, 2. marca. Tg. Japonci prodirajo sedaj koncentrično proti kitajskim silam, katere so zbrane med Tazangom in Capejem. Kitajci so se morali radi strašne sile tega napada, pri katerem so sodelovali japonski tanki, letala, težka artiljerija in infanterija, umakniti iz Ca Peja v Ta Zang. Na reki Jangce so se izkrcale nove japonske čete. Ko so se Kitajci počasi umikali, so imeli japonski pešci silne izgube. Ko so Japonci razbili kitajsko fronto, so japonski mornariški vojniki zasedli Pa Cu Jo. Japonski letalci so bombardirali železniško progo Šanghaj—Nanking. Kakor je sedaj položaj na fronti, ni mnogo upanja za premirje. Japonski vrhovni poveljnik Širakava je samo izjavil, da bi Japonska takoj ustavila ofenzivo, če se Kitajci umaknejo. Kitajci sami pa ne zaupajo pogajanjem, dočim nevarni opazovalci smatrajo, da se bodo Japonci radi nepremagljivih ovir, ki jih čakajo, kmalu pokazali spravljive. Sodi se, da se bodo Japonci radi prestiža bojevali samo tako dolgo, dokler ne dosežejo odločilnega vojaškega uspeha.

skrbeti za obnovu družine, ker brez ozdravljenja družinskega življenja si tudi zdravega naroda ne moremo misliti. V tej smeri ni smemo nehati z zahtevo po takšnih družabnih prilikah, da ženj ne bo treba delati v tovarniških in obrtnih obratih, temveč da bo vrnjena otrokom in moži. Sodobna oblika modernega zakona pa zavzema vedno bolj boljševiško oblike, z neverjetno naglico se bližamo tako zvanim »tovariškim zakonem«, v katerih oba zakonca vesta le za pravice, ki jih imata, ne pa za dolžnosti, ki sta jih z zakonom nase prevzela. In vendar je toliko mladih ljudi, ki v svoji nezrelosti takšen način zakona smatrajo za ideal zakonskega sožitja!

Žena mora biti torej izločena iz delovnega trga, da bo mogla vse svoje plemenite ženske sile polno porabiti za edini pravi ženski poklic, ki je gospodinjstvo in materinstvo. Potem se bo tudi mož laže in raje odločil za

London, 2. marca. Tg. Kakor se sedaj objavlja nično, so znašale izgube Japoncev pri Šanghaju do nedelje 235 mrtvih in 1660 ranjenih. Nprestani japonski napadi so prisilili Kitajce, da so izpraznili Ca Pej. Izpraznjenje Ca Peja so Japonci motili s svoji artiljerijo. Kitajci so se sedaj umaknili v zaliv Nang Niang pri utrdbah Vu Sunga. Kitajci pripravljajo drugo obrambno črto pri Su Čanu, 50 milj zahodno od Šanghaja. To drugo linijo pa že

Pogajanja za mir se bodo začela

London, 2. marca. AA. Nadaljevanje japonskih vojaških operacij okoli Šanghaja v trenutku, ko se začneja govoriti o miru, si tu razlagajo s tem, da japonsko vojaško vodstvo ne mara prenehati s sovražnostmi v takih okoliščinah, da bi si Kitajci mogli lastiti zmago.

V tem se doznava, da so snoči dobili v Ženevi japonski pristarek na predlog Sveta Društva narodov, naj se v Šanghaju sestane konferenca za okroglo mizo. Tudi Kitajska je na ta predlog pristala. Sir John Simon je urgiral pri japonskem delegatu v Ženevi, naj Japonska brez odloga ustavi sovražnosti in naj objavi, da bo storila vse, da se vojna neha. John Simon je včeraj dobil brzogovjke iz več

sedaj napadajo Japonci s svojimi letali. Dalje so imeli Japonci uspeh v Nan Tavu blizu starega mesta Šanghaja in s tem, da so razbili kitajski arzenal v Kiang Hanu na reki Vang Pu.

London, 2. marca. Tg. V Harbinu je eksplodiralo kitajsko skladišče amonitaka, kakor se govori zato, ker so japonski vojniki skladišče zažgali. Pri eksploziji je bilo ubitih 100 oseb.

kravej sirom sveta, v katerih mu čestitajo, da je znal v teh nekaj dneh doseči, da so se začeli razgovori za likvidacijo spora.

Ženeva, 2. marca. AA. G. Sato je izročil Svetu DN noto japonske vlade, ki pristaja na predlog za mir.

Borza je optimistična

London, 2. marca. AA. Vesti o pogajanjih med Japonci in Kitajci in o možnosti bližnjega miru na Daljnem vzhodu so ugodno vplivale na vse posle in tečaje na večeršnji borzi. Za imivo je, da so poskočile tudi obveznice japonskih in kitajskih posojil.

Anglija se je zaprla

Uvedba carin - dovršeno dejstvo

London, 2. marca. Včeraj je končno po dolgih pripravah stopil v veljavo carinski sistem. S tem je napolnila v zgodovini Velike Britanije, domovine svobodne trgovine, nova doba. Bivši finančni minister Snowden je imel v zgornji zbornici ognjevit govor proti uvedbi carin. »Daily Herald«, glasilo laboristov, je še napovedalo, da pomeni večerajnji dan začetek novih komplikacij v mednarodni trgovini. Toda to so danes na Angleškem glasovi vpijočega v puščavi. V zadnjem času je nastala v angleški industriji dokaj ugodna konjunktura, ki jo je deloma treba pripisati padcu funta šterlinga in angleška javnost se po večini zgublja v iluzijah o srečnih časih, ki so napolnili za angleško industrijo radi uvedbe carin.

Celo konservativni »Times« se smatra za potrebno, da opozori javnost pred tem sanjarenjem. List namreč trdi, da ne predstavlja carinski zakon nikakega jamstva za prospek angleške trgovine in industrije; kajti ta je odvisen tudi od ukrepov, ki jih bodo storile druge države na finančnem in go-

spodarskem področju. Beseda pojde tudi reparatski konferenci v Losanni. Dejstvo je, da so že priprave zakonskega načrta, ki uvaja 10% carino po vrednosti, bile združene s takšnimi težavami, da si strokovnjaki ne morejo pričakovati bogve kakšnih koristi od uvedbe carin.

Dan pred uvedbo carin je bilo v londonskem pristanišču izredno živahno. Pristanišče je bilo polno ladij, s katerih so hiteli razlagati blago, da bi z delom končali, še preden stopi v veljavo nov zakon. Razlagati blago je bilo čas samo do 17. ure, ker se takrat zaprejo carinski uradi. Mnogo parnikov je imelo smolo, ker jih je slabo vreme zadržalo na visokem morju in niso dospeli pravočasno v pristanišče. Veliki ameriški parnik »President Harding« je razlozil pravočasno nič manj, kakor 3.360 ton blaga, preden je odplul proti Hamburgu. Radi dobre konjunktura za angleško industrijo se je funt nekoliko dvignil in v City gredo za tem, da bi pospešili njega okrepitev.

Poslovanje Kmetijske eks. zadruga po poročilu preiskovalne komisije

Maribor, 2. marca.

Točno sliko o poslovanju Kmetijske eksportne zadruga v Mariboru, ki je zadnje čase povzročila radi uvedbe preiskave toliko prahu in številnim zadržanim članom toliko skrbi, nam podaja sedaj poročilo obeh strokovnjakov dr. Sajovic, ravnatelja zavarovalnice »Triglav« v Ljubljani, ter ravnatelja zavarovalne družbe »Feniček Zolgerja, ki sta bila od sodišča poverjena s pregledom knjig v omenjeni zadrugi. Kmetijska eksportna zadruga je bila v zmislu tega poročila ustanovljena 19. julija 1931, ter registrirana na mariborskem okrajnem sodišču 18. avgusta 1931. Kot predsednik je v registru zabeležen Ignac Kristofič, kot podpredsednik Jakob Kronvozel in tajnik Mate Zunković. Kronvozel je prišel v ta odbor samo radi nekega posejila zadrugi v znesku 15.000 Din in je bil namestjen kot sluga. Kmetijska eksportna zadruga je prevzela aktivna in pasiva Ekonomske zadruga z o. z. v Račjem pri Mariboru. Osnovana je bila nato podporna sekcija posmrtninske zavarovanja. Pravila te podpore sekcije je izdelal Zunković. Pravila posmrtninske zavarovalne sekcije bi bilo treba predložiti v zmislu predpisov sodišču vsaj v registracijo, kar pa se ni zgodilo. Delovanje te sekcije je v zmislu izkazane dejanskega stanja sledeče:

Podporna sekcija je pričela z intenzivnim delom v prvi polovici novembra 1931. Akvizicija je bila lahka, pravila širokogrudna, pristopnina razmeroma nizka, glavni akvizicijski adut pa je bila odredba, da je vsak član takoj z vseni pravicami sprejet in sicer, čim podpisne prisopno izjavo in

plača odgovarjajoče pristojbine, ki so razvidne iz tabel.

In se je zgodilo, da so ljudje pričeli bolnike kar na smrtni postelji zavarovati in 137 javno nakazovati denar. Od registriranih 157 smrtnih slučajev jih je umrlo v mesecu novembru 32, ko so znašali dohodki zadruga v poštni hranilnici samo 15.000 Din. Posmrtnine so se odmerjale po možnosti s čim zmanjšanimi zneski. V številnih slučajih se je resnično število članov napačno navajalo, da so se na ta način dosegle manjše posmrtninske pristojbine. Blagajniške knjige v zmislu predpisov sploh ni bilo. Do 1. decembra 1931 članstvo ni preseglo števila 700. Vsak član je bil lahko zavarovan v vseh razredih za skupaj 80.000 Din.

18. nov. 1931 je bilo po Poštni hranilnici nakazanih 152 Din dnevno. 19. januarja 1932, pa je že znašal dnevni inkaso 110.465 Din. V januarju so bili že dnevi s skoro 200.000 Din inkasa. Ravno isto strojno krivuljo navigor kaže registracija prijavitelj, ki je dosegla do 6. januarja 1932 17.170 članov. Od 157 smrtnih slučajev v razdobju, ko je zadruga obstajala, se je izplačalo posmrtnin 276 tisoč 577 Din. Če bi bilo pravilno izkazano stanje članstva, bi morala ta vsota doseči 1.570.000 Din. Bilo je veliko število članov, ki so zavarovali večje število oseb. Med temi je dosegel nekdo rekord s 23 zavarovanih slučajev. V času 97 dni je od 723 zavarovanih članov umrlo 104, in sicer v starih zavarovalnih razredih, to je 16%. Na leto bi potemtakem moglo znašati število smrtnih slučajev 60 odstotkov.

Zanimivo je v poročilu izkaz o premoženjskem stanju zadruga. Inkaso po poštni hranilnici od 18. novembra 1931 do 15. februarja 1932 je znašal 2.908.528 Din. Inkaso potom Ljubljanske kreditne banke za leto 1931 pa je znašal 117.931,10 Din. do 12. februarja 1932 pa 784.018 Din. Celokupni dohodki v navedenem razdobju so torej znašali 4.371.617,50 Din. Izdatki zadruga: Zadruga je kupila hišo na Aleksandrovi cesti za 1.300.000 Din, nato še Podravsko tiskarno za 495.000 Din, tiskovine 85.569 Din, režija 227.177 Din, izplačilo posmrtnin 276.577 Din, provizija zastopnikom in drugi stroški 650.000 Din. Skupno torej 4.037.532 dinarjev. Razlika 333.486,50 Din tvori dvig 300.000 Din na imena Zunković, Kristofič in Kenda, vsak po 100.000 Din, razen tega Kenda še posebej drugi večji znesek. Glede dviga se omenjeni trije zavarovatelji, da so si želeli napraviti privatno rezervo. Na hiši je zadruga ostala dolžna še 300.000 Din. Oba strokovnjaka v svojem izpovednem in obširnem poročilu ugotavljata še več drugih zanimivih stvari, kakor tudi da se je dosedanje poslovanje zadruga vršilo proti pravilom. Končno besedo pa bo imelo sodišče.

„Slovenec“ in stanovanjski problem

Ni naloga političnega dnevnika, da probleme, ki nam jih prinaša z bliskovito naglo stoletje radia in gospodarska kriza se posebej in ki se kopirajo pred nami, izčrpno in »strokovnjaško« obdelajo, pač pa je naloga listov, da javnost in javne organe opozorijo na probleme, ki jih čenikarjevo bistvo oko opazi, in tudi na nevarnost, ki bi nastala, ako bi iz malomarnosti ali kateregakoli drugega vzroka skušali iti mimo novih vprašanj. Časnikar nato prepusti problem v proučitev strokovnjaku, da ga ta na dolgo in široko razvije v reviji ter stavi konkretne predloge, in pa javnim oblastvom, kolikor problem zadeva interese širše javnosti, kajti politični dnevnik že čakajo nova vprašanja.

Podobno je bilo s stanovanjskim problemom. »Slovenec« je na to vprašanje opozoril javnost morda med prvimi listi v državi, in sicer v zvezi s pobijanjem draginje ter znižanjem uradnih plač. Izpovedoval je odločno besedo proti nekrščanski navadi, ki se je ukoreninila pri nekaterih hišnih lastnikih, da namreč zavračajo družine z otroci — besedo, ki je žalibog padla na kamenita tla — in pozneje je opozoril na nesorazmerje med dohodki uradništva in najemninami. »Slovenec« se ni spustil v globlja razmotrivanja, ali so sedanje najemnine po golih računih v smislu kapitalističnega gospodarstva uravnotežene ali ne — saj so poleg vsega ti računi tako različni od posestnika do posestnika — tudi ni staval radi kompliciranosti problema samega čisto konkretnih in obsevnih predlogov, kako naj se problem reši. Izrekel se je v načelu za znižanje najemnin, in to z vso odločnostjo.

Stanovanjsko vprašanje ni zgolj gospodarsko, ni vprašanje suhih kalkulacij po kapitalistični lestvici, stanovanjsko vprašanje je eminentno socialen problem. Živimo v času težke gospodarske krize, ki ji v zgodovini brzokone ni para prav radi tega, ker jo spremlja težka socialna kriza; lomi se kapitalistični sistem in neopazno bi bilo zapirati oči pred nevarnostjo, da zaideemo v drugi ekstrem. Katoliški dnevnik nikakor ne more ščuvati stanu proti stanu, torej tudi ne najemnikov proti hišnim posestnikom, saj se katoličani borimo za krščanski solidarizem, ki naj bi našel ugodna tla v organizaciji družbe po stanovih; če se je tako odločno zavzel za najemnike, je to bilo prav v interesu pomiritve in na koncu vseh koncev v interesu hišnih posestnikov samih! Ne bodimo tako kratkovidni in glejmo malo naprej! Ako je beda res tako velika — in o tem ne more biti nikakršna dvom —, potem ne smejo odločiti goli računski rentni lestvice (o stanovanjskih hišicah v predmestju, sezidanih zgolj na kreditu, ne govorimo). Sezidimo tudi v lastne prihranke, ako treba, samo da pripomoremo k lažjani tu beede. To bo najboljša obramba zasebne lastnine danes in v bodoče.

Samo po sebi umevno, da nismo pri morebitnih grahah, ki smo jih izrekli na račun hišnih posestnikov, mislili na stan kot takšen, pač pa je ostra beseda veljala izročkom, kjer se pojavljajo. Vselej smo poudarjali, da so med hišnimi lastniki tudi uvidevni in krščanski možje in še v zadnjem članku v »Ponedeljskem Slovence« smo omenili, da so to hišni posestniki, »ki jih ljudstvo blaguje«. Saj vemo za hišnega posestnika v Ljubljani, o katerem gre glas, da se iz njegovih hiš selijo najemniki edino, ko umrjejo. Potem so razne ustanove, ki oddajajo svoja stanovanja razmeroma res poceni. Ti hišni posestniki se pač ne morejo čutiti prizadete, ker ni bila kritika namenjena njim. Nevažljivo bi bilo od najemnikov v takšnih hišah, ako bi na katerikoli način skušali izkoriščati svoje dobrotnike.

Da je naše stališče glede najemnin res utemeljeno, potrjuje tudi znani javni poziv samega predsednika društva hišnih posestnikov na člano, naj znižajo najemnine in naj ne zavračajo družin z otroci. Ako je gospod predsednik smatral za umestno, da izda takšen poziv, je s tem priznal, da so najemnine v splošnem res previsoke.

Previsoke najemnine v Solitii

Sofija, 2. marca. AA. Odbor obrtniških društev je imel snovi sejo proti visokim najemninam. V kratkem bo v Solitii protestni shod zaradi pretiranih najemnin.

Katere prireditve so oproščene taks

Belgrad, 2. marca. AA. Ker je nastalo vprašanje, kdo je pristojen za izdajanje dovoljenj o oprostitvi takse za razne prireditve umetniške, znanstvene in prosvetne vrste, je davčni oddelek fin. ministristva izdal na podlagi člena 43 zakona o takсах tole pojasnilo:

Za dokaz, da je katera prireditve umetniškega, znanstvenega ali prosvetnega značaja, služi izkazilo prosvetnega ministristva. S takim izkazilom se prireditelji lahko okoristijo samo tedaj, če se prireditve vrši brez plesa. Prav tako se s takim izkazilom ne morejo okoristiti prireditelji kinematografskih predstav, ne glede na to, ali je filmski program znanstvenega značaja ali ne, ker zakon o takсах za kinematografske predstave ne predvideva nikakih oprostitvev in tudi ne znižanja takse.

Nabava domačih žarnic

Belgrad, 2. marca. AA. Po točki 4. čl. 105 pravilnika za izvrševanje zakona o državni trošarini obične ne plačujejo državne trošarine na žarnice, namenjene mestni razsvetljavi, če se žarnice nabavijo neposredno iz inozemstva ali pa iz domačih tvornic za žarnice.

Ker je v kraljevini Jugoslaviji zgrajena tvornica za žarnice, je davčni oddelek finančnega ministristva predpisal postopek za nabavo žarnic po običnih brez plačila trošarine za razsvetljavo mest. Ta postopek za nabavo žarnic je razposlan finančnim direktorjem, ki ga bodo sporočili oddeleku finančne kontrole in občinam.

Občina, ki bi si rada nabavila žarnice za razsvetljavo mesta od domače tovarne, naj naroči te žarnice direktno pri domači tovarni in naj v naročilnici navede, da bo žarnice rabila samo za razsvetljavo mesta. Kontrolni organ v tovarni žarnic bo dovolil določeno število žarnic brez plačila trošarine in bo o tem takoj obvestil oddelek finančne kontrole, ki je pristojen za občino, kateri si je žarnice nabavila.

Oddelek finančne kontrole si bo zabeležil te žarnice in bo vršil strogo nadzorstvo nad njih uporabo. Te žarnice ne bodo opremljene s trošarinskimi trakovi, pri prevozu pa bo na kolku označeno, da je to blago prosto trošarine in namenjeno občinski uporabi.

Mariborski proračun potrjen

Belgrad, 2. marca. I. Danes je bil potrjen proračun za mesto Maribor. Prvotako je bil potrjen kredit za drugo tranšo 30 milijonov za zgraditev mariborske carinarice.

Narodna banka l. 1931

Iz pravkar objavljenega poročila Narodne banke za l. 1931 posnemamo nekatere podatke o našem gospodarskem položaju v tem letu. Poročilo navaja seveda podrobno podatke o bančnem poslovanju v preteklem letu, katere pa smo že večinoma objavljali v teku leta in jih tudi komentirali. Najvažnejša ugotovitev je pa ta, da se je državni dolg zmanjšal v teku preteklega leta od 4.020,9 na 1.799,2 milj. Din. Državni dolg se je zmanjšal torej za 2,2 milijarde Din. Poročilo podrobno govori o izdajanju kratkoročnih vrednostnih papirjev v svrhu absorbiranja likvidnih sredstev denarnega trga. Iz poročila posnemamo, da je bilo teh blagajniških zapisov izdanih v teku l. 1931 97,7 milj. Din, vrnilo pa se jih je iz obkopa za 36 milj. Din, tako da je znašal konec leta obkopi 61,7 milj. Din. Ta vsota je vsebovana v postavljeni obveznosti z rokom, ki so znašale skupno 81,1 milj. Din. Iz tega sledi, da so znašali kreditni krediti večino ostale vsote, ki je znašala 619,4 milj. Din. 8. avgusta je bila sklenjena redukcija odobrenih in neizkoriščenih kreditov. Banka je smatrala za svojo dolžnost, da vzdrži vse one denarne ustanove in podjetja, katerih padec bi izrazil velike pretresljaje v narodnem gospodarstvu. Zato je bilo od 8. avgusta do konca leta odobrenih izrednih posojil denarnim zavodom 696,7 milj. Din, privatnikom pa 73 milj. Din. V istem času pa so se izkoriščena posojila povečala za 562,4 milj. Din. Do 8. avgusta je bilo uklenjenih in zmanjšanih posojil za 58,6 milj. Din. V celem letu 1931 pa je bilo protestiranih menic za 40,2 milj. Din. Konec l. 1931 (v oklepajih podatki za l. 1930, vse v milijonih Din) so znašali krediti: izvozniki 124,7 (166,1), uvozniki 113,6 (175,4), industriji 598,0 (652,2), denarni zavodi 1.008,7 (875,0), obrtniki 32,9 (70,9), kmetijske zadruge 29,7 (20,5) in razni 58,0 (109,6). Narodna banka je zbrala podatke o izplačanih vlogah in je konstatirala, da je bilo do konca novembra 1931 vlog odtegnjenih 2.072 milj. Din ali 14,5%. Banka cení, da je bilo od izplačanih vlog

tezaviranih konec oktobra okoli 750 milj. Din.

Narodna banka je kupila deviz lani za 6,736 milj., prodala pa jih je za 6,105 milj. Din. Posiljave naših izseljencev so znašale lani skupno 573,1 milj. Din, kar pomeni v primeri z 1930 zmanjšanje za 166,4 milj. Din. Tudi naša zadolžitev napram inozemstvu se je zmanjšala. Dinarske terjatve inozemstva so znašale konec l. 1931 266,4 (447,7), dočim so dolgovi inozemstva v dinarjih znašali 7,5 (17,7) milj. Din. Banka žal ne objavlja podatkov, koliko tisočdinarskih bankovcev je bilo lani zamenjanih. Banka je izdala bankovce za 50 Din, ker bodo potegnili iz obkopa bankovce za 10 Din tedaj, ko bo kovan srebrni denar za 10 in 20 Din. Bankovce za 50 Din je prvi, za katerega se ves potrebni material izdeluje v zavodu za izdelavo bankovcev.

Sestava obkopa bankovcev se ni dosti spremenila. V primeri s koncem preteklega leta je padel obkopi tisočdinarskih bankovcev, dočim so desetdinarski bankovci bili pretežno v obkopi iz druge izdatke. Poročilo banke sedaj žal tudi več ne navaja sestava deviznega zaklada, pač pa so objavljeni podatki o devizah, ki ne spadajo v podlogo. Te so marke, pezete, funti, pengóji, švedske, norveške in danske krone, drahme in šilingi. Največ je še nemških mark (za 6,1 milj. mark).

Število bančnega osebja se je lani povečalo od 622 na 631. V Ljubljani je zaposlenih 24 (23) oseb, v Mariboru 13.

Stanje meničnih posojil je bilo konec l. 1931 1.965,7 (1.433,7), od tega v Ljubljani 113,9 (88,05), v Mariboru 72,7 (37,0) milj. Din. Posojila so narasla posebno v Zagrebu od 170,7 na 542,5 milj. Din. Nadalje so bila višja kakor l. 1930 še v področjih teh-le podružnic: Varaždin, Vel. Bečkerek, Niš, Novi Sad, Osijek, Sarajevo, Subotica in Cetinje. Lombardna posojila pa so znašala konec leta 1931 287,2 (203,5), od tega v Ljubljani 16,0 (3,8) in v Mariboru 1,2 (0,04) milj. Din. Posebno so narasla lombardna posojila v Zagrebu.

Trgovinska pogodba z Italijo

V sredo je odpotovala naša delegacija za sklepanje trgovinske pogodbe z Italijo iz Belgrada v Rim.

Tako kratka vest. Vpoštevati je treba, kako veliko vlogo igra Italija v naši zunanji trgovini. Leta 1931 je znašal naš uvoz iz Italije 493 milij. dinarjev, kar pomeni da tvori italijanski uvoz k nam 10,29% vsega našega uvoza. Izvoz iz naše države je znašal lani 1.199 milij. ali 24,97% vsega našega izvoza. Med našimi dobavitelji je bila Italija na 4. mestu, dočim je bila pri našem izvozu na prvem mestu. Naša trgovina z Italijo je bila visoko aktivna, kar je dajalo opetovano povoda italijanskemu tisku, da zahteva revizijo pogodbe.

Naša pogodba z Italijo je prav za prav bila

zastarela, saj je bila uveljavljena pred novo carinsko tarifo v l. 1925. Stopila je namreč v veljavo 14. novembra 1928, dočim je bila sklenjena že 14. julija 1925.

Sestav delegacije nujno zahteva, da se pritegnejo k sodelovanju tudi slovenski gospodarstveniki, saj imamo Slovenci največji interes za to pogodbo, ki je naravnost življenjskega pomena. Zlasti bo tu prizadet naš izvoz lesa. Potrebno bi bilo, da se delegaciji priključijo če ne že delegat pa vsaj ekspert za slovenske gospodarske razmere.

Politikar se vprašuje, če gre za izpremembo italijanskih carinskih tarifov ali pa novo orientacijo.

Strašna družinska tragedija v Poljčanah

Usmrtil mater, potem pa sam sebe smrtno ranil

Poljčane, 2. marca.

Vsa okolica Poljčan stoji pod vtisom strašnega dejanja, ki se je pripetilo v Spodnjih Lazah. Sin je zaklal z nožem lastno mater, potem pa, ko je videl posledice vnebovpijočega, nepremišljenega dejanja, je obrnil isto orožje proti sebi ter si zadal smrtno nevarno rano.

Je to posestnik Anton Mlakar, ki je živel dalj časa v nesporazumu s svojo materjo zaradi preužitka, katerega ji je moral odrajavati že tri leta, odkar je samostojno gospodaril. Prišlo je med obema večkrat do preprirov in končno je morala mati, ki je živela v posebni hiši skupno s svojo najmlajšo 10 letno hčerko, iskati pri sodišču svoje pravice. Ravno včeraj se je vršila pred okrajnim sodiščem razprava. Po razpravi pa je bil sin zelo razburjen in je kralj podivil. Okrog 10, ko je mati že bila v svoji hiši, je nenadoma pridrel v njeno sobo sin

Anton in razvnel se je hud prepir. V navalu jeze je sin nenadoma zgrabil dolg kuhinjski nož ter zamahnil trikrat proti svoji lastni materi. Vsi trije strašni udarci so zadeli v materino srce, da je uboga žena na mestu izdihnila.

Dejanje je gledalo v bolestin grozi 10 letno dekletce, ki se je v obupu zgrudilo preko mrtvega trupla matere, dočim se je sin, ko je videl posledice strašnega dejanja, odstranil iz sobe ter si s kuhinjskim nožem zadal več sunkov v prsi. Niso bili smrtonosni ti sunki, pač pa so rane navzlic temu smrtno nevarne. Morilec in samomorilec je obležal v nezavesti na posledicah zadejanih si ranitev.

Obupno klicanje male hčerke je privabilo sosede, ki so obnemeli ob nezasišanosti strahotnega prizora. Hitro so poklicali zdravnika, ki pa je mogel ugotoviti le materino smrt, pri sinu pa smrtno nevarne poškodbe.

Konzistorij se napoveduje

Rim, 2. marca. Vest, da se konzistorij sestane že pred veliko nočjo, se ne potrjuje. Konzistorij se bo namreč sestel kvečjemu pred junijem. Sirojo se glasovi, da bo ta konzistorij izredne važnosti, ker gre za imenovanje velikega števila kardinalov. Število kardinalov znaša sedaj 55, to se pravi, da je 15 mest praznih. Neitalijanski kardinali imajo v kardinalskem zboru večino; splošno mnenje je, da bo sv. oče obrnil to večino, da se tudi na zunaj pokaže vesoljnost Katoliške cerkve. V italijanskih krogih domnevajo, da bo mnogo nunciijev imenovanih za kardinale; zato se pričakujejo v diplomaciji cerkve važne spremembe.

Nevaren položaj na Finskem

Stockholm, 2. marca. tg. Položaj na Finskem, o katerem se je mislilo včeraj, da se je izboljšal, se je danes zopet zelo poostiril. Opoldne je vlada sporočila javnosti, da je sam predsednik republike prevzel vrhovno vodstvo za vzpostavitve miru in reda, kar je tolmačiti tako, da bo predsednik republike prevzel mesto vrhovnega šefa vojske.

Uradniki štrajkajo

Varšava, 2. marca. AA. V protest proti novemu pokojniškemu statutu in službeni pragmatiki so uradniki varšavske občine proglasili 24-urno stavko. Na delo je prišlo samo osebje mestnih šol, bolnic, elektrarne, planarne in vodovoda.

Lindberghu otrok ugrabljen

Newyork, 2. marca. tg. V Zedinjenih državah je nastala velika razburjenost. Telefon, brzovoz in radio govorijo na vse strani. Vsa policija je razburjena, kajti ameriškega narodnemu junaku Lindyju, znanemu oceanškemu letalcu Karlu Lindberghu, so v Hopewellu v državi Newyerseyju ponoči ukradli iz njegove spalnice njegovega 19 mesečnega sina. Roparji so v zibelki pustili pismo, da zahtevajo 50.000 dolarjev odkupnine za otroka. Izkazalo se je, da je Lindbergh že prej večkrat dobival anonimne grožnje, da mu bodo ukradli otroka. Zato so že dalj časa policisti stražili njegovo hišo. Vselej, kadar je rodbina šla na sprehod z otrokom, so jo spremljali tajni policisti. V zadnjem času pa je to straženje nekoliko popustilo, kar so roparji seveda takoj izrabili.

Pariz, 2. marca. AA. Pariška policija je aretirala kot vlomilca v banko Baruh Jugoslovana Draga Kneževića, rojenega leta 1905 v Pribuju, in Antona Kostaniška, rojenega leta 1901 v Grodecki.

Spremembe pravilnika o prometu z devizami

Belgrad, 2. marca. AA. Finančni minister je odredil, da se spremeni pravilnik o ureditvi prometa z devizami in valutami, in sicer takole:

1. Da se s pošiljkami efektivnih dinarjev iz inozemstva, ki se morajo v bodoče vršiti samo preko Narodne banke in njenih podružnic, ne morejo ustvariti svobodne dinarske terjatve in tudi se take terjatve ne morejo uporabiti za zavarovanje valute. Te terjatve se smejo uporabiti izključno samo za plačila v državi (člen 9 pravilnika o ureditvi prometa z devizami in valutami).

2. Da se ukine nakazniški promet in promet z denarnimi pisni po pošti, z inozemstvom (člen 15 pravilnika o ureditvi prometa z devizami in valutami).

3. Da se ukine zadnji odstavek člena 4 pravilnika o ureditvi prometa z devizami in valutami, s katerim je bilo dovoljeno potnikom nesti iz države efektivnih do 2000 Din. — Iz oddelka državnega računovodstva in proračuna finančnega ministristva.

Vojni ukaz

Belgrad, 2. marca. I. Nj. Vel. kralj je postavil za sanitetnega poročnika dr. Avguština Rutarja, za poveljnika vojne torpedovke »T 6« kapetana korvete Antona Dobrava, v generalštabni stroki v činu častnika za generalštabne posle je imenovan pehotni major Dragotin Stenel, nadalje kapetan II. razreda Milan Prosen in topničarski kapetan II. r. Ernest Peterlin. — Upokojeni so: pehotni polkovnik Dragotin Rumber, pehotni podpolkovnik Dragotin Kokalj, pehotni kapetan I. razreda Rudolf Juvanc in višji vojni kapelnik III. razreda dr. Josip Cerin, ki so prevedeni v rezervo.

Osebnosti

Belgrad, 2. marca. I. Z ukazom Nj. Vel. kralja so napredovali za tehnično 8. skupine Štefan Brešnik, Ljubljana, Jakob Horvat, Zagreb, Avgust Černe, Maks Košir, Milutin Nagode, Ljubljana I, Josip Paveli, Celje, Ernest Kump, Kranj, Ivan Gams, Celje, Franc Rehberger, Maribor II, Franc Ulčakar, Novo mesto, Franc Mlinarič, Središče ob Dravi, Peter Lukšič, Split, Matija Zak, Sarajevo, Jožef Huzar, Sarajevo I, Janko Tefara, Bosanski Brod, Ljubica Majerič, Terezija Badovec, Ruža Zavodnik, Anka Skreblin, Ana Vidak, Zagreb I, Karlo Sarabon, Marija Trošt, Bernardina Vrbanič, Ljubljana I, Josipina Kopač, Ljubljana III, Marija Azman, Tržič, Ana Kukec, Celje, Cvetko Kolbe, Litija, Angela Antelj, Mostar in Alojzija Mraček, Tuzla.

Belgrad, 2. marca. AA. Z S kraljevim ukazom je bil postavljen za p. t. uradnika 7. skupine p. t. Ljubljana I. Mihael Horvat, p. t. uradnik iste skupine p. t. Maribor II.

Ljubljana, 2. marca. AA. Ban dravske banovine dr. Drago Marušič v petek 4. marca ne bo sprejemal strank.

Dunajska vremenska napoved: Južne Alpe: vedno bolj oblačno, vedno večja verjetnost padavin, nekoliko topleje.

Zagrebska vremenska napoved: Počasi se bo pooblačilo. Precej stalno in topleje.

St. 6.

Ljubljana, 3. marca.

Spoštovani inserenti!

Stokrat je že prisegla moja žena, da je šla zadnjič na limanice, ko je kupila ta ali oni izdelek. In vendar gre še! Zadnjičrat se je to zgodilo! mi zatrjuje. Ženska, beseda...

Vi sami veste, kakšne so ženske. Par dinarjev cenejši izdelek in že gredo vsi dobri predsodki po vodi.

Toda jaz nisem več za poskušanje! Naj delajo to drugi! Zame je izdelek takrat nekaj vreden, če vidim, da ste imeli pogum, da ste segli v žep in plačali oglaš. Zaupno med nami: To storite šele takrat, če ste prepričani o kakovosti Vašega izdelka. Potem imate šele veselo inserirati, kaj ne? Če torej vidim vedno znova Vaše oglase, potem je to znamenje, da so drugi že preizkusili Vaše izdelke. Potem šele pride moj čas!

Ne vem, kako naj bi se mi ta ali oni izdelek prodal, ki mi ne bi postal znan iz oglasov. Od dveh izdelkov, ki se mi predložita, izberem tistega, katerega ime mi je ostalo v spominu — če že vnaprej ne zahtevam izdelka z zaščitno znamko. In tako delajo vsi!

A propos: Ali poznam vse Vaše izdelke?

Se nekaj: Svoje oglase za 6., 9. in 13. marec lahko pošljete tudi še jutri in pojutrišnjem, čeprav poteeče drevi termin. Vrednost slehernega inserata se v teh dneh poveča za najmanj 100%, saj jih bo z veliko pozornostjo prebralo do 150.000 bralcev »Slovenca«.

Vaš

Eden

izmed sto tisoč ojemalcev.

V nedeljo razpis nagrad! Opozorite nanj prijatelje in znanec!

Igra z jeseniškim delavstvom

KID hoče novih inozemskih moči, obenem pa odpušča svoje delavce - Kaj je vzrok odpustom?

Jesenice, 2. marca.

Po večerajšnjem razburljivem dnevu je delavstvo ob šestih zvečer imelo skupno posvetovanje vsega organiziranega delavstva. Pri ogromni udeležbi je bilo sklenjeno, da se za v četrtke napovedani pohod delavstva z Jesenic v Radovljico za teden dni prestavi, tako, da bi se vršil šele v prihodnjem tednu.

Delno se je med delavstvom sušljalo, da ni res, da bi Narodna banka ne bila dovolila dovoljnega kredita, ampak trde, da je bila odpoved dogovorjena zadeva nekaterih krogov, ki imajo interes na tem, da se delavstvo boga z nerisničnimi vestmi.

Ponovno se je razširila med delavstvom vest,

Glad v deželi zlatega telefa

Pismo našega roaka iz Amerike

Ljubljana, 2. sušca.

Naš rojak Ignacij Klančnik v Chis'olmu, Minn. v Severni Ameriki je svojemu bratu pisal naslednje pismo o razmerah v blaženi Ameriki.

»Dragi brat! Prejel sem Tvoje pismo, za katero se Ti zahvaljujem. Verjamem Ti, da ni v teh časih depresije (stiske) doma posebno dobro. Ali kraji, koder lahko kaj pridelate, se ne dajo pimerjati krajem, koder je sama industrija, kakor je tukaj po ameriških vele mestih. Po Ameriki je sedaj okrog 6 milijonov ljudi brez dela.

Moški in ženske spijo dozdej zunaj; kaj bo, ko bo m'azl (Pismo je pisano še 19. novembra.) Pri pomožnih akcijah se mastijo tisti, ki imajo denar v svojih rokah. Po velikih mestih dele juho brez mesa po enkrat na dan tistim, ki so najbolj revni.

Tukaj v Severni Minesoti je največ rudnikov. Srečen je, kdor ima sedaj delo. Delamo vsak drugi leden po štiri šihite. To je za male st. oške: za vo-

da je KID pri Delavski zbornici v Ljubljani zaprosila istočasno, ko se je pripravljala, da odpove delo celokupnemu delavstvu, da bi smela v svojih obratih zaposliti 20 novih inozemskih moči (inženirjev, mojstrov, predelavcev in delavcev). Delavstvo se radi tega razburja. Sicer je KID navajala za vzrok, da ji manjka sposobnih ljudi za novi obrat za izdelavo fine pločevine, v katerem da bo zaposlila tudi okrog 500 domačih delavcev. Ker se ta obrat ne bo začel pred potekom pol leta, stoji delavstvo na stališču, naj KID pošlje slovenske delavce v inozemstvo, da se v tem času izvežbajo za gornje delo, namesto da plačuje pri nas nastavljene inozemske delavce po brezprimerno višjih cenah, kakor delajo domači delavci, mojstri itd.

do, elektriko, drva, društvo in podobno. Za življenje in obkolo ni. Kdor si ni prihranil poprej, se lahko zdaj uči računstva in gospodarstva.

Za kmete je tudi strašno slabo, ker delavci ne morejo kupovati. Krave so po 15 do 35 dolarjev, pred 2 leti so bile od 50 do 150 dol. Prašiči so bili funt po 20 centov — zaklani. Zdjaj so po 8 centov funt. Kdor je le malo dolžan, se sedaj ne more držati na ameriški farmi.

Ljudje se precej selijo v Rusijo, in sicer kmetje. Prodajajo tukaj posestva pod ceno. Prav tako se selijo tja šolani elektroinženirji, rudniški izvedenci, kmetijski učitelji in drugi.

Ne vem, kaj bo iz te dežele, če pojde tako naprej. Na eni strani je toliko bogastva, da ne vedo, kam z njim; na drugi strani pa zdravi in delazmožni ljudje trpe lakoto.

Midva z ženo sva zmirom poprej varčevala; zato mi nekaj časa ni treba sk beti, kaj bo. A vendar mora vsakega razumnega človeka skrbeti, ker ni videti, da bi se v kratkem izboljšalo.

Kako živi tobačno delavstvo

Ljubljana, 2. marca.

Davi smo poročali o zborovanju tobačnega delavstva, kjer sta delegata Lombardo in Marinetti poročala o svojih intervencijah v Belgradu. Upravi državnega monopola sta predložila izbrano spomenico, v kateri je razložen izredno slab položaj tobačnega delavstva. Iz te spomenice posnemamo nekaj podatkov.

Pravilnik od 1. aprila 1929 je v marsičem poslabšal službeno razmerje delavstva. Delavstvo zahteva, naj se odpravi tretja in četrta kategorija in naj se delavstvo razvrsti v prvo in drugo kategorijo. Oseba draginska doklada naj se zviša za vse delavstvo za 50%. Delavstvo namreč plačuje izredno drage najemnine, ki s svojim zaslužkom ne more prenesti in gre 42 do 60% mesečne plače za najemnine. Pred pravilnikom je imelo delavstvo plačane vse cerkvene in državne praznike, sedaj pa imajo te praznike plačane samo nekateri iz prve in druge kategorije. Velika krivica se godi začasnim sezonskim delavcem, ki imajo predpisano storitev. Te storitve so pa tako visoke, da jih delavci niti ob najugodnejših razmerah ne morejo doseči. Nerešeno je tudi vprašanje starostne prekrbe. Zato zahteva delavstvo, naj se pokojnine tobačnih upokojencev v Ljubljani uredi s posebnim pravilnikom ali zakonom. Predvojne pokojnine naj se zato valorizirajo. Tobakna tovarna namerava sedaj prisilno upokojiti 50 starih delavcev. Delavstvo se ne bi prav nič branilo upokojitve, če bi pokojnine dosegale vsaj najnujnejšo življenjsko potrebo. Sedanje pokojnine, ki ne dosegajo v mnogih slučajih niti 300 Din, ne zadostujejo niti za stanovanjske najemnine.

Spomenici je delavstvo predložilo tudi seznam predvojnih plač in sedanjih. Iz tega seznama je jasno razvidno, kako občutno se je poslabšal položaj tobačnega delavstva. Pred vojno so profesionalisti zaslužili mesečno od 91—180 K. Delavci od 79.04 do 124.80 K. Delavke od 66.56—93.60 K. Sedaj pa zaslužijo profesionalisti dnevno od 38.52—39.40 Din, delavci od 38.52—39.40 Din, delavke od 28.90 do 29.16 Din.

V primeri s predvojnimi zaslužkom prejema delavec dnevno od 6.94—60.28 Din premalo.

Leta 1913. je profesionalist zaslužil od 1092 K do 2160 K. Potrošnja za petčlansko družino pa je znašala 1481.40 K. Delavec je zaslužil od 984.96 K do 1497.60 K, delavka pa od 798.72—1123.20 K.

Skrornom življenju petčlanske družine l. 1931. pa je veljalo najmanj 20.752.20 Din. Skupni zaslužki pa so znašali: profesionalisti 15.128.76 Din, delavci 10.599.42 Din, delavke pa 8778.50 Din.

Medtem ko so mogli delavci pred vojno še

kolikor toliko dostojno živeti, morajo sedaj stradati in to celo taki, ki so izučeni in delajo dolgo leta v tobačni tovarni. Upravičena je torej borba tobačnega delavstva vsaj za skromno življenje. In upravičeno ugotavlja delavstvo ob koncu svoje spomenice:

»Tobačno delavstvo ustvarja z vestnim vršenjem svoje službe državi velike dobičke. Pri monopolskem gospodarstvu pa se ne morejo in ne smejo imeti v vidu samo in edino le fiskalni interesi, ampak v precejšnji meri tudi materialni položaj delavstva monopolskih naprav. Tudi po tej strani mora država izdatno skrbeti za blagostanje svojih državljanov, česar danes, zlasti z ozirom na tobačno delavstvo ne moremo trditi. Nasprotno je danes tobačno delavstvo po statističnih podatkih med najslabše plačanim delavstvom v državi in splešno živi v revščini in bedi. Delavstvo je vendar še pripravljeno, da se bodo njegove zahteve enkrat na odločujočih mestih res upoštevale.«

† Dekan Franc Salamon

Rogatec, 2. sušca.

V torek ob pol 10 zvečer je nenadoma ter mirno v Gospodu zaspal g. nadžupnik in dekan Franc Salamon. V soboto je z velikim veseljem in ljubeznjivo živahnostjo sprejel gospode misijonarje iz Celja, ki vodijo ta teden v Rogatec misijon. V nedeljo zjutraj je še sam intoni al »Veni Sancte Spiritus« in izročil misijonarjem štolo in križ z ganljivo dušno pastirsko ljubeznijo: »Pasite moja jagneta, pasite moje ovce. Oznanjujte križanega Jezusa. Dobre potrdite, mlane napolnite z gorečnostjo, tiste, ki so zašli, napolnite z milostjo božjo.« Sam je opravil glavno jut anj sv. mašo. V ponedeljek zjutraj je čutil, da se je močno prehladil; v torek zvečer je pa prenehalo biti njegovo blago srce. Naj ga ljubi Bog sprejme med svoje nebeske prijatelje!

Pokojni gospod dekan je bil rojen pri Sv. Križu pri Ljutomeru 19. januarja 1859. Za mašnika je bil posvečen 20. julija 1883. V Rogatec je pastiroval od 1. maja 1898. Pogreb bo v petek 4. t. m. ob 10 dopoldne v Rogatec.

Med. Univ.

Dr. Tone Ravnikar

otvori dne 3. marca t. l. na Vid mu ob Savi (v hiši gospe Cet nove) privatno zdravniško ordinacijo.

Na trnjevi poti za svojo univerzo

(Dalje.)

Po teh trpkih razočaranjih je zavladalo zopet skoro dvasetletno mrtvilo, kajti politične razmere so bile tedaj take, da ni bilo misliti na kak uspeh. Šele ko so l. 1890. primorski Italijani sprožili zopet zahtevo po lastni pravni fakulteti, se je tudi v kranjskem deželnem zboru vnovič oglasil stari borec za slovensko univerzo, L. Svetec, naslednjo spomlad je pa sprožil to vprašanje Suki je tudi v parlamentu, toda vlada se za te glasove sploh resno zmenila ni. Z vsa silo je pa bruhnilo to vprašanje na dan zopet l. 1898., ko so začeli zaradi Badenjevih jezikovnih naredb razjarjeni šovinistični nemški študenti dejansko napadati naše dijake na graški in dunajski univerzi. Zopet so se oglasili najprej dijaki sami in na njih pobudo je sprožil to staro zahtevo vsega slovenskega naroda meseca februarja l. 1909. Ljubljanski občinski svet, takoj za njim pa tudi kranjski deželni zbor, zahtevajoč takojšnjo ustanovitev slovenske bogoslovne, modroslovne in pravne fakultete v Ljubljani. Ob tej priliki sta prvič nastopila poznejša dolgotrajna in neutrudna borva za našo žalno mater, dr. D. Majaron in Iv. Hribar. Prvi je siljano utemeljeval, »da ima slovenski narod pravico, da dospe do višje prosvete in omike in da ne zaostaja za drugimi narodi...«, drugi je pa storil prvi praktični in konkretni korak do uresničenja teh, tedaj že polstoletnih zahtev s tem, da je predlagal, naj deželni zbor ustanovi poseben vseučiliški gradbeni fond in dve ustanovi za habilitacijo bodočih profesorjev. Ta akcija je našla takoj glasen odmev po vsej Sloveniji in v podprle so jo krepko najrazličnejše institucije od slovenskih tržaških in goriških deželnih poslancev preko kranjskih in štajerskih županov do akademskih društev v Gradcu in

na Dunaju. Ta živahni pokret sicer še ni rodil nobenih pozitivnih uspehov, vendar je globoko razgaljal vsa slovensko javnost, ki ni odstavila odslej tega prevažnega vprašanja več z dnevnega reda, tudi za krašji čas ne.

Jesen l. 1901. so zaradi nemške nestrpnosti Italijani ponovili zahtevo po svoji univerzi v Trstu, ki jo jim je tedajni naučni minister tudi obljubil in to je dalo takoj tudi nam Slovincem povod, da smo nemudoma in z vsa silo vnovič nastopili za svoje stare zahteve. Graški slovenski akademiki so ustanovili poseben permanentni odtsek, ki naj bi skrbel za realizacijo vseh zahtev iz l. 1898., ljubljanski občinski svet je vnovič sprejel krepko resolucijo za ustanovitev vseučilišča, dijaštvo v Pragi je priredilo velikansko svelesovansko manifestacijo zanj, katerim so sledile nato slične na Dunaju, v Zagrebu in v Budimpešti, v Ljubljani se je vršil dne 1. decembra l. 1901. shod. kakršnega slovenska prestolnica do prevrata ni videla, 488 občin in 191 društev je poslalo vladi prošnje za vseučilišče in vse slovensko črso pisje je odprlo svoje stolpce za propagandne članke, ki so jih pisali najodličnejši kulturni delavci.

Te enodušne napore vsega naroda za dosego samoobsebi umevnih kulturnih pravic je seveda krepko podprla tudi slovenska parlamentarna delegacija, ki je v tistih časih smatrala za vsa edino svojo dolžnost in nalogo povsod in ob vsaki priliki budno varovati in braniti interese svojega naroda brez ozira na desno in levo. Dne 12. novembra so vložili vsi trije tedajni jugoslovanski parlamentarni klubi lozadnevni nujni predlog, o katerem se je potem vršila razprava dne 6. decembra. Ta je bila jasno ogledalo razmer, ki so že tedaj vladale v Avstriji in ki so jo morale zato že dobro poldrugo desetletje pozneje tudi upoštevati. Nemški poslanci so vprav čistošno smotili te najresnejše zahteve po kulturni stremetjega naroda, vlada jih je pa odločno zavrnila, čeprav v nekoliko taktičnejši obliki. Toda slovenska javnost se ni dala preplašiti in je prišlo vseučiliško vpra-

Samo v teh originalnih omotih

se prodajajo prave Aspirin tablete. Pazite, da vsaka tableta nosi znak pristnosti in Bayerjev križ.

ASPIRIN tablete v originalnih omotih jamčijo, da so pristne.

Dobreno od Ministrstva socijalne politike in narodnega zdravja št. 5. št. 1410. 6/2 1932

Ptujske občinske zadeve

Za ptujsko gimnazijo - Uvedba motornih vlakov potrebna

Ptuj, 1. marca.

Včerašnja občinska seja je bila mestoma zelo živahna. Galerija je bila nabito polna. — Uvodoma je župan podal svoje poročilo. Omenjal je nevzdržen položaj, ki je nastal z ukinitvijo vlakov na progi Ptuj—Pragersko. Mestno avtobusno podjetje je bilo prisiljeno uvesti avtobusne vožnje do Pragerskega, da omogoči zvezo z Ljubljano in Mariborom. Zaprošeno je tudi na merodajnem mestu, da se promet z motornimi vozili raztegne še na okraj Ljutomer in Murska Sobota, ki so istokalo prizadeti z ukinitvijo vlakov. — Zaradi nameravane ukinitve ptujske gimnazije je bila odposlana na pristojno mesto primerna resolucija v tem smislu, da ostane gimnazija neokrajena.

Tudi v poročilu upravnega odseka, katerega je podal član banskega sveta dr. Senčar, je bilo govora o usodi gimnazije. Dr. Senčar je poročal, da je baje gimnazija zaradi tega v nevarnosti, ker izkazuje neugodno število učencev. Treba bo napeti vse sile, da do ukinitve ne pride in zainteresirati tudi ostale okraje, ki gravitirajo k Ptuj, in to so Ljutomer, Murska Sobota in Dolnja Lendava, da podprejo to akcijo z istovestinsko zahtevo.

Občinski svet je nato razpravljal o raznih zadevah. Konjaču Winklerju se prizna letna odškodnina za konjaške posle v iznosu 1500 Din. — Rozaliji Milošič se odprda stavbišče v izmeri 500 kv. metrov po 6 Din za kvadr. meter. — Francu Milnarju se prizna krajevna potreba za koncesijo za prevažanje oseb z avtomobilom. — Dne 8. maja se vrši vinski sejem v Ptuj. Tem povodom se Vinarško društvo v Mariboru oprosti občinske trošarine. — Zaradi siromaštva se odpišejo pogrebni stroški Jožefi Slavič v iznosu 730 Din in Ivani Majerič v znesku 535 Din. — Izjemoma se odpišejo stroški raznim društvom za prireditve. — Petru Marohu se znižajo bolniški stroški v znesku 845 Din, odn., občina bo nosila polovico stroškov z ozirom na dejstvo, da je prosilec težki invalid. — Prošnji Olepševalnega društva za dovoz peska se ugodi. — Kopalnice bo nabavilo nov vodokaz, ker je dosedanji postal neraben. Predvideno je zato 2800 Din. — V veliki vojašnici se nakažejo stanovanja nekaterim

strankam. — Za člana odbora za trgovsko-obrtni naraščaj se določi šoški nadzornik Gorup. — Odobri se sodna poravnava s trdko Zamanek glede instalacije strojev v mestnem kopalnišču. — Mesarjema Oroviču in Koserju se podaljša dovoljenje stojnice na Slovenskem trgu do 1. maja t. l.

Poročilo pravnega odseka je vsebovalo v glavnem prošnje za sprejem v občinsko zvezo. Zagotovil se je sprejem Ivanu Breus, sprejeti pa so bili Jurij Sluga, Terezija Brus, Valentin Murn z ženo in Joško Sagadin z ženo in družino. Antoniji Brauhard se odpiše taksa za sprejem. — Daljša in mestoma zelo živahna debata se je razvila pri vprašanju podpore za popravilo orgel v mestni župni cerkvi. Cerkev je imela s popravilom orgel znatne stroške ter je zaprosila občino za podelitev primerne podpore. Občinski pravni odtsek pa je to upravičeno prošnjo odklonil in referent odseka Ogorelec je v zvezi s tem sklepom predlagal, naj tudi plenum zavzame odklonilno stališče. V debati, ki se je razvila, sta se zavzemala zlasti župan in svetnik Milan Senčar za podelitev podpore, dotični sta zagovarjala dr. Salamun in dr. Fichtenau. Klep pravnega odseka. Končno je prišlo do kompromisnega sklepa, da se je prošnja vrnila odseku do odobritve proračuna.

Sklepi ubožnega sveta so bili brez debate odobreni. Nekaterim revežem so bile zvišane podpore, nekaj siromakov pa je bilo poslanih v banovinsko hiralnico. — Pri slučajnostih je občinski svet sklenil naprositi banko upravo, da se čimprej izvrši kanalizacija bolnišnice in hiralnice. — Mestne uboge in brezposelne bo občina po možnosti zaposlovala pri raznih delih za plačilo. Končno je bil pooblaščen župan, da ukrene vse potrebne predpriprave za napravo vodovoda. — S tem je bila javna seja zaključena in nadaljevala se je tajno.

V tajni seji so bili izvoljeni v revizijski odbor mestne hranilnice svetniki Ogorelec, inž. Urbančič, Rozman in Reich. — Obravnavale so se nadalje personalne in disciplinarne zadeve. Med drugim je bil odpuščen iz službe disciplinarnim potem en policijski stražnik in se to izpraznjeno mesto ponovno razpiše.

Nesramnost Franca Kaca

Ljubljana, 2. marca.

Slepar, ki so je izdajal za jeruzalemskega romarja, kateremu so naselila razna oblastva, in na podlagi njihovih potrdil tudi mnogi zasebniki, med temi tudi naš list, namreč Franc Kac iz ptujske okolice, je sedaj v spremstvu policijskega stražnika iz Novega Sada priromal v Ljubljano. Tam je bil prijat na podlagi naših pojasnil ljubljanski policiji, kateri smo navedli pot, po kateri je nameraval romati na jug. Franca Kaca so na policiji natančno zaslišali in poprej tako ponižni romar se je naenkrat prelevil v predrznega nesramnega, ki je med zaslišanjem označeval z zasmehljivimi opazkami svoje dobrotnike po Sloveniji in Hrvaški, ki so mu na njegovem potovanju postregli s krožnikom juhe ali s kakšnim drugim majhnim darom. Naravnost bahaje je pripovedoval, s kakimi trikii je osleparil nekatere odlične osebnosti. Povedal je, da je na ta način sleparil že od oktobra v Avstriji, kjer pa ni občin preveč daril, ker so v Avstriji že povsem naveličani takih svetovnih potnikov. Toda Kac je drugega mnenja. Na protokol je dal tole izjavo: »V Avstriji zato nisem bil dobro postrežen, ker Nemci niso tako neumni, kakor so Slovinci! Plačilo za to nesramnost in za druge še hušje stvari prejme Kac v kratkem na sodišču, kamor bo jutri izroččen.

Trdi pogoji steklarskim delavcem

Ljubljana, 2. sušca.

Ze nekaj časa sem miruje obrat v steklarnah. Zaloga steklarn pa se sedaj naglo križjo, kar je najboljši dokaz, da ni bilo pomanjkanje naročil krivo odpusta delavstva. Vzrok je iskati predvsem v kreditni krizi in pa tudi v mezdni politiki zdinjenih steklarn. Steklarne iščejo sedaj večmilijonsko posojilo, da bi mogle zopet spraviti obrat v pogon. Vodstvo steklarn se je že izrazilo, da je pripravljeno sprejeti delavstvo zopet na delo.

Delavstvu je bilo sporočeno, da more prirediti delati, če pristane na znižanje mezd nič več in nič manj kakor 35%. Povprečna mezda steklarskega delavca pa je znašala dosedaj 42 Din in si lahko mislimo, kako bo mogel delavec izhajati, če bo prejemal mesto 42 Din le 27 Din dnevno; nekateri delavci pa še manj in to za vse skrajno naporno delo.

To občutno znižanje niti oddalec ne odgovarja padcu cen živilm in drugim potrebščinam delavskih družin, na drugi strani pa ne odgovarja početni produktov steklarne. Kapital hoče tudi tukaj iz te stiske delavca kovati novo ugodnost zase. Delavstvo pa ponudbe steklarn ni sprejelo in se bo še pogajalo.

Lokal, ki ne ustreza higijenskim predpisom

Trbovlje, 3. marca.

Tukajšnji župni urad je z ozirom na sedanje razmere predlagal upravitelju deške šole, da bi otroci posameznih razredov prihajali v cerkev k veroučauku, da bi jim bilo tako omogočeno prejeti sv. zakramente in iti k birni.

Dobil je od okr. načelstva odgovor, da prošnji ni mogoče ustreči.

Jesenice

Brezposelnost in ples. — Z ozirom na večerajšnje poročilo v »Slovincu«, da nameravajo neki akademiki na Jesenicah v teh žalostnih časih prirediti ples — sporočamo, da je akad. krožek na Jesenicah za nedeljo, 6. t. m. organiziral koncert akademskega orkestra pa brez značaja zabavne prireditve — katere čisti dobiček je namenjen brezposelnim. Koncert se vrši v domu Krekovega prosv. društva. — Ker pa jeseniška inteligenca pogreša predpustno prireditev, bo po koncertu v Sokolskem domu tudi prosta zabava — na kateri pa ples ni oficijelno na programu. Večina članov akad. krožka, ki so sinovi delavcev in predobro razumejo sedanjí težki položaj delavstva, se je že takoj spokletka postavila na stališče, da letos opusti vsako zabavno prireditev in mesto nje izvede nabiralno akcijo pa brezposelne, kateri pa vplivnejša gospoda ni bila naklonjena. — Zato apeliramo na javnost, da upošteva naše težnje in se v kolikor mogoče velikem številu udeleži te kulturne in dobrodelne prireditve. — Jeseniški akademiki.

ST. PETER PRI NOVM MESTU

V srednjem Grčevju je stanovala okrog 70 let stara hišarica Ajdič Neža. Bila je še samska. Zadnje dneve se je počutila nekoliko bolj slabo, vendar ni nihče pričakoval, da so ji dnevi že šteti. Ko so ji sorodniki prigovarjali, naj poskrbi za svojo dušo, je dejala, da bo morda prihodnje dni v Grčevju sveta maša in bo ob tej p. iliki opravila. Pa jo je smrt prehitela. V torek zjutraj so jo našli v hiši mrtvo. Bog ji bodi milostljiv!

Ljubljana

„Bela Kračina“ v Ljubljani

Pred nekaj dnevi so se čisto tiho sešli ljubljanski Belokranjci in si osvojili društvo „Bela Kračina“. Ze dolga časa so s sarboji zrlj v svojo lepo domovino, kjer trpe njih rojaki težko gospodarsko krizo, pa bi jim radi v vseh vejah gospodarstva s svetlo in praktično priskočili na pomoč, a to morejo le združeni v svojem društvu. Dosedanji odbor za pomoč po suhi prizadetim kmetijam v Beli Kračini, ki se je stal v jeseni, je svojo nologo častno rešil; uvidel pa je, da je docela psivni Belj Krajinj treba pomoči tudi v dobrih letih, zato je zamislil širši program za bodoče leto, katerega je novo društvo „Bela Kračina“ prevzelo in ga razdelilo v odseke, kakor vinoradni, sadlarski in gozdarski, združni, tujskoprometni, odsek za povzdigo domače obrti, odsek za higijeno vasi itd. Vsi referentni odseki so se z navdušenjem lotili dela in tako upajamo, da se bodo uspehi kmalu pokazali. — Izvoljen je bil tudi odbor društva. Občni zbor je imenoval soglasno za častnega predsednika g. Engelberta Gangla. V odboru so: dr. Jure Kocic, konceptni adjunkt Zbornice za TOI v Ljubljani, predsednik; g. Evgen Lovšin, ravnatelj v Ljubljani, in dr. Juro Adlešič, odvetnik v Ljubljani, podpredsednika; visokošolec Lojze Hočevar, tajnik; dr. M. Kambič, blagajnik; odborniki gg.: Cesar Martin, Irehorčič Fran, Malnar Ivan, Selina Gido, Habjan Rudolf, dr. Fux Riko in Guštin Milan.

Ka' bo danes

Drama: »Nekdo.« Red E.
Opera: »Medea.« »Maska rdeče smrti.« »Dandín v vicahe.« Red C.
Nočno službo ima' lekarini: mr. Sušnik, Marjini trg 5, in mr. Kurall, Gosposvelska cesta.

◉ Akademija v proslavo Masarykovega rojstnega dneva bo v soboto 5. marca ob 8 zvečer v dvorani Delavske zbornice. Spored akademije, ki smo ga večraj objavili, se je spremenil v toliko, da bo namesto gospe Zlate Gungl-Gavelle pel operni pevec g. Josip Gostič, ki bo zapel dve skladbi iz težke glasbene literature s spremljivanjem klavirja.

◉ Ljubljana ima drevi ob 8 v dvorani Abademskega doma poleg hotela Uniona važno pevsko vajo. Dolžnost vseh pevki in pevcev je, da se vaje gotovo in točno udeležijo. Prihodnji ponedeljek zaradi učiteljskega koncerta ne bo vaje. — Pečovodja.

◉ Afrika je in ostane za slehernega turista in potopisa privlačna točka. S svojim mogočnim peščenim morjem, s svojimi džunglami, divjimi zvermi in pragozdih, s svojimi črniimi prebivalci vzbuja še vedno svetovno pozornost. Redki so Slovenci, kateri bi imeli priložko prisluškovati utripu življenja v Sudanu, kateri bi imeli priložko spoznati tamkajšnja plemena, njihove šege in običaje. Radi tega bo predavanje g. Leo Poljanca, ki se je sam mučil delj časa v Afriki in prinasel s seboj lepo število izvornih fotografiranih posnetkov, obče zanimivo. Predavanje bo v petek 4. marca ob 8 zvečer v verandri dvorani hotela Union. Predprodaja vstopnic v Prosvetni zvezi, Miklošičeva 5.

Vorašanje enodružinskih hišic v Mariboru

Težave razmere ogrožajo ma'e hišne posestnike na periferiji — Težave mestne občine z Delavsko kolonijo

Maribor, 2. marca. Ugodne kreditne razmere na eni strani, ter stanovanjska druginja na drugi strani sta tekoma zadnjih let silno pospešila privatno gradbeno podjetje v Mariboru, zlasti kar se tiče gradnje enodružinskih hišic na mestni periferiji. Mestna obč. je to gradbeno podjetnost izdatno podprla s prevzetjem delnega jamstva za posojila, katerega so nudili interesentom razni kreditni zavodi. V magdalenskem predmestju so nastali čeli mestni deli samih takih malih vil, podjetnost se je pa širila tudi na okoliške občine, zlasti v industrijskih predelih na Teznu in v Studencih. Cele kolonije so nastale tudi v Novi vasi v Pobrečju. Lastniki so posojila amortizirali z mesečnimi obroki, ki so bili morda nekaj višji, kakor bi znala najemnina v privatnih stanovanjih. Da so ostale razmere normalne, bi tekoma določene dobe postali graditelji teh malostanovanjskih hišic lastniki lepe ma'e vile, po navadi občane z vrtilcem; to bi bila naravnost idealna rešitev stanovanjske miserije našega mesta. Zalibog za so pritisnile gospodarske težave tudi na te male hišne posestnike na periferiji. Mnogo lastnikov, ki so bili javni nameščenci ali delavci, je danes brezposelnih, ali pa prejemajo tako znižano plačo, da ne morejo več odplačevati obrovov za anuitete. Grozi jim sedaj resna nevarnost, da bodo izgubili lastno streho, za katero so toliko truda in moči žrtvovali. Na drugi strani pa so kreditni zavodi, ki so financirali gradbe, v zadregi, kam s takimi poslopi, ker ni kupecv ali pa preti pri eventualni dražbeni prodaji velika izguba.

Tudi mestna občina se bori s težavami, ka-

tere ji povzroča znana delavska kolonija v magdalenskem predmestju. Gre za vprašanje določite končnih anuitet. Kakor znano, je bila delavska kolonija zgrajena s pomočjo brezobrestnega posojila ministrstva za socialno politiko, ki je prispevalo 2 milijona Din. Isti znesek je prispevala občina za prvo kolonijo, za drugo pa je še sama dala 5 milj. Din. Ker pa so se na zahtevo strank samih v raznih hišicah izvršile nekatere preureditve in adaptacije ter so se zgradila pralnice, so narasli skupni stroški, ki jih je imela občina z graditvijo kolonije na 10 in pol milij. Din. Za manjši tip hišic se je doslej plačevala anuiteta mesečno 350 Din, v številni zavarovalno in davke, za večji tip pa 450 Din. Ker pa so bile v številnih hišicah izvršene na zahtevo strank že imenovane investicije, je občina nameravala sedaj lastnikom teh hišic povisati mesečno anuiteto. Vprašanje je že parkrat obravnaval občinski svet, bilo pa je vedno odloženo v svrhu nadaljnjega študija. Obstajajo tri predlogi: naj se anuitete zvišajo, naj se podaljša amortizacijska doba ali pa naj občina manjkajoči znesek sama plača. Zadnji predlog je nastal med člani občinskega sveta na splošno razumevanje ter je verjetno, da se mesečno odplačevanje ne bo povišalo.

□ Iz policijske službe. Za policijskega nadzornika v Mariboru je imenovan Janko Goršič, do sedaj pri policijski upravi v Ljubljani.

□ Za revne dijake je daroval v naši upravi g. ravnatelj Josip Ajdišek 100 dinarjev. Prisrčna hvala v imenu revnih dijakov.

Kulturni obzornik

JOZA LOVRENCIČ: TIHO ZIVLJENJE

Risbe B. Jakca. — 1931. — Mladinska matica v Ljubljani.

Kot izredno izdanje Mladinske matice je izšla ta lepa knjiga legend, ki mora ogreti tako mladega kakor starega čitatelja. Med vsemi načini ljudskega pripovedovanja je legendarni skoraj najbolj gorak, najbolj privlačen in se tudi redoma stopnjuje do največjih invencijskih lepot, ohranjene vaje toplo domačnosti in preprostosti tudi v svojih lirčnih oblikah, kjer časih izrodna popevka skočaji že uhaia v drugo sfero — v čisto melodičnost.

Na splošno Lovrenčičeve legende niso pismeno oblikovane obstoječega narodnega blaga, marveč je avtor porabil kak drobce ustnega izročila ali kak star zapisek kot pogon za samostojno obdelavo, kar se p. v. z drugimi besedami, da največkrat tu nimamo opravka z narodno, marveč s pesnikovo invencijo. Tega pesnik ne taji, nasprotno, več kot enkrat poudarja svoja lastna prizadevanja za ustvaritev teh legend.

Preneteljiva je v Lovrenčičevi knjigi pesnirost krajev — saj so legende v glavnem navzane na kraje — z. pored se vrste Trenta, Cedad, Dražgoše, Sv. Jošt in Kopa; in mestoma se je pesnik kaj lepo uveljavil kot krajinar.

Motivno so vse legende mikavne, tako prva o čudežnem povratku relikvije Kriščevega trna, ki ga je moral sta i trentarski beneficijar Franc Vlacav Lucenperger na dekanov ukaz poslati v Bovec, ko se mu je od žilosti ob tem trg'lo srce... Druga legenda nam pripoveduje, kako je

peklenšek Čedajem zidal most in zahteval za plačilo prvo bitje, ki pojde čezenj; pa kako ga je opeharil preprost pastirček, ki je potelil kolo sira čez most in je za kolegom planil čez most njegov pes... Tretja o zlatem studencu v Dražgošah, ki so ga ondodni ljudje porabili za pozlatitev vseh svetnikov v cerkvi, zase pa niso vzeli nič... Četrta o vrabcih na Planoti, odkoder jih je za vedno prepodila Marija, ki je hotela tja z Jezuškom, a se je leta prestrašila strašila, ki se ga še vrabci na Planoti niso bali — toliko jih je bilo... Peta o otroku, ki se je v viharju izgubil in ga je v neurju sam sv. Jošt varno peljal do pučavnika — kaj genljivo in poučno napisana. — Zadnja o otroški božji poti v K. op. zvezana s čudežnim ozdravljenjem nemega Klemenčevega Jurčka, pa je gotovo najboljša in najlepša med vsemi. — Mistično, da bosta mladini, kateri je knjiga zlasti namenjena, najbolj všeč zadnji dve, zato pa bodo ob prvih odrasli imeli mnogo užitka.

Kar tisti Lovrenčičevega pripovedovanja je treba opomniti, da je živahno in vendar tako obloženo z arhaizmi, s stilističnimi spretnostmi, da je skoz in skoz ohranjena tista legendarna »posebenost« besedila, v čemer je torej pesnik zelo lepo uspel. Da spominja tu pa tam nekoliko na Pregljo, ne jemlje njegovemu delu nič, saj je Pregelj nekako vpeljal in udomačil pri nas slog, ki je za pripovedovanje legende kakor nalašč. S tem nikakor ne trdim, da bi bil Lov enič v slogu posameznega Preglja, marveč da si je prisvojil tisto, kar je iz Preglja že postalo nekaka splošna lastnina našega književnega jezika in sloga, pri tem pa je pesnik tudi sam vpeljal marsikatero lepo stavno besed, marsikateo o izbrušeno, a še neizrabljeno prispodobno in primerno.

Božidar Jakca je opremil čedno tiskano knjigo z mnogimi lepimi risbami, ki pričajo o njegovi

Zadnja poročila:

Nenaden umik Kitajcev na celi črti

Vse gori - Ljudje beže

London, 2. marca. Igt. Kitajske čete so ponoči zapustile svojo staro frontino lunjo in zasele 12 in pol milje od Sanghaja nove položaje. Umaknile so se popolnoma tajno in japonske čete tega niso opazile pred svitom dneva. V oficijelnih londonskih krogih smatrajo ta umik kitajske vojske za izpolnitev pogojev, pod katerimi se je Japonska izjavila pripravljeno za pogajanja. Kitajske čete so se najprej umaknile izpred Vu Sunga in Či Jang Vana in nazadnje izpred Ca Peja. Glavna kitajska vojska se je pri svojem umiku držala železniške proge Sanghaj-Nanking. Novi kitajski položaji se nabajajo pri Kvin Sanu. Kot odločilni vzrok za nepričakovano zapustitev stare fronte se navaja na kitajski strani, da so prišla japonska ojačenja. Kitajski general Čaj Ting Kaj je izjavil, da so kitajske čete pripravljene na protnapad, če bi Japonci sledili Kitajcem do novih položajev.

Iz Tokia se poroča, da so v oficijelnih krogih z zadoščenjem vzeli na znanje umik kitajskih čet in da Japonska ne bo samo umaknila svojih čet, temveč tudi vrnila na japonsko vsa ojačenja, ne da bi šele čakala na mirovna pogajanja. Radi umika Kitajcev je mednarodna naselbina v strašni nevarnosti. Preden so Kitajci zapustili staro fronto, so na raznih krajih zanetili požare, ki se radi hudega

vetra zelo širijo. Japonci niso nič storili, da uničijo požar, ker upajo, da bodo radi tega eksplozivne razne položene mine in da bo požar tudi pregнал kitajske franktirerje. Ogenj se je bil približal mednarodni naselbini tako, da se sliši prasketanje plamenov. Težek oblak dima se valji po mednarodnem mestu. Škoda je ogromna. Vse ulice so polne najrazličnejših vozil, na katerih beži prebivalstvo s svojo revno opremo.

Ultimatum ZN Japonski

Zeneva, 2. marca. Igt. Ko so bili nocoj sprejeti čusnikarji, je izročil šef kitajske delegacije opis kitajsko-japonskega konflikta v smislu člena 15 točke 2 pakta Zveze narodov. Ta opis obsega celih 48 drobno tiskanih strani. Voditelj kitajske delegacije dr. Jen je porabil to priložko in še enkrat natančno pojasnil, zakaj je Kitajska zahtevala sklicanje izrednega zasedanja Zveze narodov. Predsednik Paul Boncour bo jutri otvoril plenarno sejo s poročilom o dasedanjem delovanju Sveča Zveze narodov v japonsko-kitajskem konfliktu. Paul Boncour je danes postal brzojavko japonski vladi, da naj do jutri ob 11 da jansen odgovor o predlogu za premirje, ki ga je stavil Svet Zveze narodov.

Razpadanje vladne stranke na Madjarskem

Demokatična volivna reforma - Francosko posojilo

Budimpešta, 2. marca. Ž. Včeraj je govoril predsednik vlade Karolyi, ki je sporočil, da se seje pričnejo za mesec dni, kar je izzvalo največjo senzacijo v madjarskem političnem življenju. Splošno prevladuje mnenje, da vlada pripravlja nekaj posebnega in da je zaradi tega odgodila seje parlamenta. Verjetno je, da je grof Karolyi prišel do prepričanja, da je metoda režima, ki jo je inauguriral grof Bethlen, pogrešna in da je treba z njo prenehati ter pristopiti k sestavi koncentracijske vlade, ki bo edina še v stanju, da reši težke gospodarske probleme Madjarske. Vsa madjarska

javnost zahteva spremembo v tej smeri in verjetno je, da se je sedaj grof Karolyi za to tudi odločil. Grof Karolyi se je tudi pomiril s potrebo reforme volivne vlade. Ta parlament bo sprejel proračun in nov volivni zakon, nakar se bodo najbrž v maju vršile nove volitve.

Budimpešta, 2. marca. Ž. Vladna stranka je začela razpadati. Danes je izstopil iz stranke Geza Farkas ter se vpisal v liberalno stranko.

Budimpešta, 2. marca. Ž. Listi poročajo, da je Francija od leta 1922 do 1931 dala Madjarski posojila v skupnem znesku 500 milijonov frankov.

Državlanski nemiri na Finskem

Stockholm, 2. marca. Igt. Vodstvo Lapovcev je za danes zvečer sklicalo svoje pristaje na raznih krajih, da se posvetujejo o bodočih korakih. Lapovci so se po že prej izdelanem organizacijskem načrtu oborožili v raznih zbirališčih, da bi bili pripravljeni za akcijo. Danes popoldne pa je finska vlada izdala odločen sklep, po katerem je ustavila v vsej državi brzojavni in telefonski promet. Dovoljen je samo lokalni promet. S temi odredbami, ki so samo začasne, hoče vlada preprečiti, da se ne bi Lapovci mogli med seboj brzojavno ali telefonično obveščati o svojih sestankih. Seveda trpi radi te vladne odredbe tudi trgovina in časopisje. Čuje se, da je več tisoč študentov odšlo iz Heisingforsa v Maentsaelae. Druge vesti pravijo, da bo jutri uvedena na Finskem časopisna cenzura. Policija je aretirala več agitatorjev in agitatoric. Generala Valeniusa pa še vedno iščejo.

Nova stranka

Bukarešt, 2. marca. Ž. Bivši finančni minister in guverner Narodne banke Manoilescu, ki je znan kot osební prijatelj kralja, namerava organizirati novo stranko v Romuniji.

Trboulie

Nesreča pri sankanju. Nogo si je zlomil pri sankanju v soboto popoldne čevljar,ski vajenec Guzej Slavko v Tereziji. Z rešilnim avtom so ga prepeljali v ambulanco, kjer so ga mogli šele čez dve uri obvezati, nato so ga pa prepeljali nazaj domov in izročili v domačo oskrbo.

Zastoj v pošiljati pošte. Vsled ukinitve vlakov zgleda, da bo pošta, ki je oddano n. pr. v nedeljo popoldne, prišla v Ljubljano šele v torek popoldne, dasi smo po vlaku samo eno uro narazen. Pozivamo pristojne činitelje, da skušajo zadevo z vlaki in pošto ugodneje urediti!

Prvésvetna prireditve bo prihodnje nedeljo popoldne v Društvenem domu.

Denarnico z vsa mesečno plačo je zgubil neki uradnik na kratki poti od pisarne v stari bolnišnici do svojega stanovanja v rudniškem konzumu. Zraven je imel pa še drug denar, vsega vkup okoli 4000 Din. Pošten najditelj naj profi nagradi odda denar na občinskem uradu.

Pilsudski v Romuniji

Bukarešt, 2. marca. Ž. Maršal Pilsudski je večraj odpotoval iz Varšave v Bukarešt, kjer bo jutri sprejet v svečani avdienci pri kralju Karlu, kateri mu bo ob tej priložki izročil ukaz, s katerim ga postavlja za poveljnika enega romunskega polka. Pilsudski odpotuje nato preko Konstanze v Kairo, kjer bo ostal nekoliko tednov.

Lindbergov otrok v rokah razbojnikov

Newyork, 2. marca. Igt. Dočim policija z vsemi mogočimi sredstvi vodi preiskavo in išče otroka ter je celo predsednik Hoover dal povelje tajnim policistom, da z vso energijo zasledujejo roparje, je dobil Lindberg po pošti navadno dopisnico, natečkanu s svitčnikom, s katero javljajo roparji, da je otrok v dobrem varstvu, da pa naj gospod Lindbergh počaka na nadaljnje instrukcije, katere naj potem natančno izpolni. Lindbergh je pripravil plačati 50.000 dolarjev, kar mu je svetovala tudi policija. Oblasti so razpisale nagrado 25.000 dolarjev kot nagrado za izsleditev zločincev.

Pariz, 2. marca. AA. Finančna komisija zbornice je sprejela vladni načrt o posojilu Českoslovaški.

Kap je zadel Durnika Janeza, posestnika v Gabrskem. Bil je zelo skrben gospodar in zapušta še čisto male otroke. Radi srčne napske je umrl 37 letni rudar Šoster Franc tudi družinski oče, na jetiki pa Bizjak Ana, žena rudarja, stara 44 let in Bovanhan Franc, vpkokojeni rudar, star 70 let. Svetila jim večna luč, preostalim pa naše sozlatje!

Ljubljansko gledališče

DRAMA
Začetek ob 20h
 Četrtek, 3. marca: NEKDO, Red E.
 Petek, 4. marca: Zaprti (generalna).
 Sobota, 5. marca ob 15: VEST, Dijska predstava. Globoko znizane cene. — Ob 20: JUBILEJ, Premijera.

OPERA
Začetek ob 20
 Četrtek, 3. marca: MEDEA, MASKA RDEČE SMRTI, DANDIN V VICAH, Red C.
 Petek, 4. marca: VIJOLICA Z MONTMARTRA. Gostuje gdčna Erika Družovič, Red A.

OTROK V PREDŠOLSKI DOBI.

(Otrok od prvega do sedmega leta.)
 Spisal zdravnik dr. B. Dražgoš, Založila družba sv. Mohorja.

Knjiga obsega 270 strani. Snov je obdelana v 15 velikih poglavjih. Pelje nas skozi otrokovo dušo od prvega do sedmega leta. Razkrilje nam sto in sto nians otrokove duše, pri katerih spoznamo, kako malo smo prav za prav poznali te mlade ljudi in koliko smo se pregrešili nad njimi. Pelje nas v lepoto in rast otrokovega telesa, pa tudi v njegove bolezni, navajajoč nas z besedo in nazorno sliko, kako jih je mogoče preprečiti, kako narediti, da bo otrok zdrav, živahen in srečen. Vodi nas v ves zamotan in tako lep svet otrokove duše, v njeno žalost in veselje, v njeno gledanje o poznavanje lepote, resnice, v njeno aktivnost, ustvarjanje, pelje nas skozi umetniški in religiozni svet mlade duše. Dražgoš je sam živel ob otroku, spoznaval ga je in pisal je to prelepo knjigo mnogo let. Zato najdemo v njej vse polno misli, ki bi jih težko našli v tuji literaturi in so prav njegove. Knjiga bi morala priti v vsako našo družino, v roke vzgojiteljev, staršev, učiteljev, duhovnikov, že zato, da jim bo otrok s svojimi očmi hvaležno zahvalil za pravilno ravnanje z njim. Prav pa ravna z otrokom le tisti, ki ga pozna. M.

Dnevna kronika

Koledar

Cetrtek, 3. sušica: Kunigunda, cesarica; Marin, mučenec.

Novi grobovi

† V Ljubljani je umrl g. Miloš Adamič, dijak tehnične srednje šole. Pokojnik je bil najmlajši sin uglednega industrijalca in veletrgovca g. Antona Adamiča v Kranju. Bil je zelo simpatičen mladenič in pri svojih tovariših izredno priljubljen. Njegovo truplo bodo prepeljali v Kranj, kjer bo pogreb v petek ob 4 popoldne. Blag mu spomin! Zaljučim staršem, sestri in bratoma naše iskreno sožalje!

† V Ljubljani je umrl g. Mihael Volk, sprevodnik drž. železnice. Blag mu spomin! Zaljučim soprogi naše sožalje!

† Na Savi pri Jesenicah je umrla gospa Vilmanaova, soproga upokojenega tovarniškega delovodje g. Kristijana Vilmana. Bolehala je delj časa. V sredo so jo pokopali na jeseniško pokopališče. Pokoj blagi ženi, preostalim naše sožalje!

† V Lahomšču pri Laškem je umrl g. Karel Kranjc, posestnikov sin. Zadel ga je 1. marca možganska kap. Zjutraj ob 7 je bil še pri sv. maši, ob 10 pa že na mrtvaškem odru. Bil je edini sin uglednega posestnika g. Jurija Kranjca. Pogreb bo danes dopoldne ob 9. Svetila mu večna luč! Zaljučim naše iskreno sožalje!

Cerkveni vestnik

Nočne častivce vnovič opozarjamo na nočno deženje v stolnici. Pričetek drevi ob devetih.

Ostale vesti

— Tudi za 15.000 Din gre! Cenjene naročnike opozarjamo, da gre pri točnem plačevanju naročnine ne samo za redno prejetje »Slovenca«, marveč v slučaju smrti naročnika radi neizplačane izplačila podpore 15.000, oziroma 10.000 Din, katera podpora zapade, ako naročnik ni pravočasno plačana. Že ta razlog naj bo merodajen za vsakogar, da se pravočasno posluži priložne položišče za obnovitev naročnine. Predvsem pa je neobhodno potrebno, da so poravnani vsi morebitni zastanki.

— Zavarovanje postrežnic in hišnic. Po odredbi SUZORA v Zagrebu so od 1. marca 1932 dalje zavarovanju zavezane tudi poročene postrežnice in hišnice, toda le takrat, če je to njihov glavni posel, če za svoje delo zaslužijo nad 200 Din na mesec, vendar pa samo toliko časa, dokler njihov soprog nima zasluzka radi brezposelnosti, bolezni, vojašine itd. Urad poziva vse delodajalce, da prijavijo postrežnice in hišnice, ki izpolnjujejo gornje pogoje, v zavarovanje najkasneje do 8. marca 1932. — OUZD v Ljubljani.

— Pregled motornih vozil v laškem okraju se bo vršil dne 10. marca po sledečem redu: za občine Laško, Marija Gradec, Sv. Kristof, Sv. Lenart, Jurkloster in Loka pri Zidanem mostu v Laškem pred hotelom »Savinjac« od pol 8 do pol 10 dopoldne. Za občino Dol in Hrastnik v Hrastniku pred občinsko pisarno od pol 11 do 1. Za Trbovlje (trboveljsko kotlino) v Trbovljah pred rudniško restavracijo od 1 do 4. Evidenčne tablice bodo lastnikom vozil razdelili na dan pregleda.

— Poziv vsem nesamostojnim zobotehnikom! Pozivljamo vse brezposelne zobotehnike kakor tudi zobotehničke nameščence, da se tako j pismeno

prijavijo društvu, ki rabi nujno tozadevne podatke. — Društvo zobotehnikov za dravsko banovino v Ljubljani.

— Požarna varnost. Vsak dan beremo v časopisih o požarnih nesrečah, ko ta strašni element uničuje človeku najpotrebnejše, to je njegovo streho, njegov dom. Marsikdo si še ni na jasnem, kje tiči vzrok tem groznim nesrečam. Res je, da so mnogih požarov krive zlobne roke brezvestnih oseb, mnogokrat pa tudi neprevidnost lastnikov samih. Lahko pa rečem, da bi se dalo preprečiti vsaj 50 odstotkov vseh požarov z dobro požarno varnostjo. Vprašanje seveda nastane, kdo naj bi vršil to težko službo in kako. Na ta način bi preprečil že naprej nesreče, katerih se običajno zavedo prizadeti potem, ko je že prepozno. Zato je potrebno, da se tega zavedajo ne samo vsi hišni lastniki, marveč vsa javnost, predvsem pa oblast. Kolikor mi je znano, bo v kratkem izdan nov pravilnik za izvrševanje dimnikarske obrti. In ravno s tem pravilnikom se lahko mnogo stori za požarno varnost. Pravilnik naj bi določal, da morajo ravno dimnikarji vršiti to važno službo in naprej preprečiti nevarnost požarnih nezdod. V to svrhu je potrebno, da se dimnikarjem nudi čim večja možnost do vstopa v vsa poslopja, v katerih se nahajajo kurilne naprave. Zlasti pa velja to za deželo, kjer je požarna varnost najmanj zaščiten in je dimnikarjem v več slučajih onemogočeno redno izvrševanje njihovega poklica. Zato je potrebno in priporočljivo, da merodajni činitelji posvetijo vso svojo pažnjo pri sestavi novega pravilnika v prid splošne požarne varnosti. — X.

— Legitimacije in vozovnice za velesojme v Lipskem, Pragi, na Dunaju in v Budimpešti se dobe pri »Putniku«, Ljubljana, Dunajska cesta 1.

— Pri slabosti par kapljice Fellerjevega, bolečine pomirjujočega blagodišečega Elsafluida na sladkorju ali mleku, je še zmeraj pomagalo. To varuje tudi pred krči, kašljem, hripavostjo itd. Poskusna steklenica 6 Din, dvojna steklenica 9 Din povsod. Po pošti 9 poskusnih ali 6 dvojnih ali 2 veliki specialni steklenici 62 Din brez daljnih stroškov pri lekarnarju Eugen V. Felier, Stubica Donja, Elzatrž 134. Savska banovina.

— Nesreče pri smučanju. Na Dobravi se je ponesrečil pri smučanju 10 letni Ivan Stankovič, sin delavca, z Dobrave 32. Predvčerašnjim je padel in si zlomil levo nogo. Dečka so včeraj pripeljali v ljubljansko bolnišnico.

— Kdor se hoče ohraniti svežega in zdravega, naj jemlje ledensko enkrat ali dvakrat pred zajutkom kozarec naravne »Franz-Josefe« grenčice. Zdravniška poročila iz bolnišnic dokazujejo, da radi jemljejo »Franz-Josefe« vodo posebno bolniki na želodcu, črevesu, jetrih, ledvicah in žolču, ker brez neprijetnih občutkov in posledic točno odvajajo. »Franz-Josefe« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

— Avto povozil krošnjarja. V Zabnici na Gorenskem je predsinčnjim avto neznanega lastnika povozil 23 letnega krošnjarja s kuhinjsko posodo Janka Pečka iz Puljkovec 30 v občini Zornanec pri Krapini. Avto je zlomil Pečku desno nogo. Pečka so včeraj pripeljali v ljubljansko bolnišnico.

— Sadržarska podružnica na Viču priredi v četrtek, dne 3. marca 1932, ob 19 zvečer v risalnici osnovne šole svoje običajno sadžarsko pred-

Varujte Vašo kožo

s tem da uporabljate

NIVEA-CREME

pred slabim in mrzlim vremenom, da ne poka in ne postane hrapava. Nadrnite Vašo kožo vsek večer, predenj greste na počitek temeljito z Nivea-Creme. Tkanine postanejo s tem mladostno napete, koža pa močna in prožna. Veter in slabo vreme ji ne morejo več škoditi. Nadrnite pa tudi podnevi, predenj odidete na prosto, lice in roke z Nivea-Creme. Ta krema namreč ne zapusti nikak sijaj, ter Vam nudi oni sveži in mladostni izgled, ki ga mi vsi tako radi imamo. Razlika nasproti luksuznim kremam: Najvišji učinek ali ceneje.

Nivea-Creme: Din 5.00—22.00
Jugosl. P. Beiersdorf & Co. d. s. o. j., Maribor

vanje, h kateremu so vabljeni vsi člani in prijatelji sadžarstva.

— Društvo izloženih aranžerjev v dravski banovini vabi na svoj ustanovni občni zbor, ki bo v nedeljo, dne 6. marca t. l. ob pol 11 v veliki dvorani »Trgovskega doma« v Ljubljani vse aranžerje in trgovske nastavlence. Ker gre za občo korist, prosimo polnoštevilne udeležbe. — Pripravljalni odbor.

— Predavanje o reži malih živali in o organizaciji priredi društvo »Zivalica« v nedeljo, dne 6. marca ob 10 dopoldne pri Novem svetu v Ljubljani na Gosposvetski cesti. Člani in ljubitelji vjudno vabljeni!

— Čim več jezikov znaš — tem več veljaš! Pod tem naslovom smo priporočili pred dnevi nekaj praktičnih pripomočkov za nemški in francoski jezik za samouke in tečajne. Danes objavljamo naslednje knjige za srbohrvaški jezik in italijansko: Srpska početnica, navodilo Slovence, ki se žele naučiti srbohrvaščine v besedi in pisavi (cilirice). Din 12; Srbohrvaška vadnica, 1. letnik, sestavil dr. M. Rupel, Din 32; II. letnik, Din 42 (knjigi se rabita v meščanskih in srednjih šolah in pri pouku Radio-Ljubljana); dalje: Srbohrvaško-slovenski slovar, sestavil dr. A. Vilhar, vezano Din 70; Slovensko-srbohrvaški slovar, vezan Din 70; Italijansko-slovenski slovar, sestavil dr. J. Valjavec, vezano Din 70; Slovensko-italijanski slovar, sestavil dr. J. Valjavec, vezano Din 70. Vse knjige ima v zalogi Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

— Na občutljivi koži se pojavijo lišaji in drugi nedostaki pri uporabi škodljivega mila. Zato se priporoča uporaba samo takih mil, ki so medicinsko brezhibna, kot so to: Fellerjeva Elsa-mila lepote in zdravja in sicer: liližno mlečno, liližine kreme, boraksovo, glicerino, katranovo, rumenjakovo in mila za britje. Po pošti pet kosov 32 Din brez daljnih stroškov pri lekarnarju Eugen V. Felier, Stubica Donja, Elzatrž 134. Savska banovina.

— Luče ob Savinji. Tudi naša mladina se pridno vežba v zimskem sportu. Da ste jih videli preteklo nedeljo pri smuški tesnil! To je bilo veselje! Tekmo je prišlo gledat tudi precej odraslih. Zeleti je, da se tudi naši fantje začno smučati. Prihodnjo zimo — vsi na smuč!

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Cetrtek, 3. marca: 12.15 Plošče — 12.45 Dnevne vesti — 13.00 Čas, plošče, borza — 17.30 Salonski kvintet — 18.30 Ing. Novak: Gozdarsivo — 19.00 Dr. A. Bajec: Italijanščina — 19.30 Dr. M. Rupel: Srbohrvaščina — 20.00 Pero Horn: Poglavlje iz vzgojeslovja — 20.30 Koncert okteta »Ljubljanskega Zvonca«, vmes poje »Dijaški oktet T. S. S.« — 21.30 Samospevi ge. Zlate Gjungjenac-Gavella, primadone ljublj. opere — 22.00 Prenos iz Brna: Parsival (Wagner), III. dej. — 22.30 Čas in poročila.

Petek, 4. marca: 11.30 Solška ura: Kako so telovadili nekdanj in kako telovadimo sedaj. — 11.15 Plošče. — 12.45 Dnevne vesti. — 13.00 Čas, plošče, borza. — 17.30 Plošče. — 18.00 Leo Poljanec: Moji doživljaji v Afriki. — 18.30 Gospodinjska ura, vodi Krekova gospodinjska šola. — 19.00 Dr. Lovro Susnik: Francoščina. — 19.30 Dr. Valter Bohinec: Narodi zemlje. — 19.45 Sokolsko predavanje iz Belgrada. — 20.15 Prenos iz Varšave: Pianist Orlov. — 22.30 Čas in poročila.

Drugi programi

Petek, 4. marca.
Belgrad: 11.05 Radio orkester. 12.35 Ciganska glasba. 20.15 Varšava. — Zagreb: 17.02 Radio orkester. 20.15 Varšava. — Dunaj: 11.30 Opoldanski koncert. 19.20 Violončelo. 20.00 Prenos iz Newyorika. 20.15 »Slavček«, opera. — Rim: 12.45 Vokalni in instrumentalni koncert. 17.50 Vokalni koncert. 20.45 Operetni prenos. — Milan: 20.15 Izbrana glasba. 21.00 Varietejski večer. — Stuttgart: 19.45 Anekdote. 20.05 Simfonični koncert. 22.40 Zabavna glasba. — Berlin: 20.00 Amerika. 21.10 Koncert. 10.30 Sport, nato zabavna glasba. — Barcelona: 19.00 Trio. 21.05 Radio orkester. 22.00 Vokalni koncert. — Mor. Ostrava: 12.45 Opoldanski koncert. 20.55 Poljudna glasba. 22.20 Praga. — Langenberg: 13.05 Opoldanski koncert. 20.00 Iz Amerike. 21.00 Slušna igra. 22.20 Plesna glasba. — Toulouse: 18.15 Operne pesmi. 19.45 Pestra glasba. 20.45 Moderna simf. glasba. 23.00 Kitare.

1. maja 1932

je oni veliki dan

žrebanja srečk za zgradbo katedrale v Beogradu!

Vsled velikega povpraševanja bodo srečke kmalu popolnoma razprodane. Ne čakajte torej do zadnjega trenutka, ker s tem

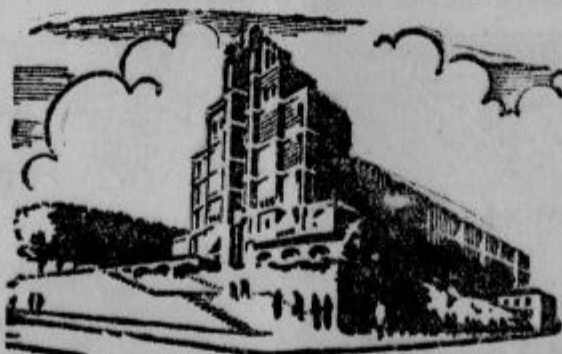
zamudite največjo priliko za Vašo srečo!

Dobitki: 2 × Din 2,500.000.—, 2 × Din 500.000.—, 10 × Din 100.000.—, 100 × Din 10.000.—

Glavni dobitnik: Din 5,000.000.—!

Cene srečk: Dvojna srečka Din 200.—, cela srečka Din 100.—, polovica srečke Din 50.—, četrtnina srečke Din 25.—

Nikaka igra na kola (razrede)!

Enkratna vloga!

Srečke prodajajo: vsi župni uradi, kolekture, denarni zavodi, cerkvene in dobrodelnne ustanove itd.

Centrala: Beograd
Ulica Jovana Ristića 20

Prodajna podružnica:
Zagreb, Tvrtkova ulica 5

Prizor iz bara

(Socialna slika.)

Berlin, februarja 1932.

V nočnem lokalu sedi blede, še precej lepo dekle, oblečeno v tenko oblečko in se nasmehlja, če jo pogleda kdo od gospodov, ki posedajo pri drugih mizah, kadijo debele cigare in fine cigarete in se zvedavo in s strokovnjaškimi pogledi ozirajo po dekletih. »Gospod ober, ono-le dekle naj pride k meni!« — Dekle pokorno vstane in se vsede

Hittler po zaprilegi. Hittler je bil te dni imenovan za tajnika braunschweigskega poslanstva v Berlinu in je s tem pridobil nemško državljanstvo, da bi lahko kandidiral za predsednika nemške republike.

h gospodu ravnatelju, stalnemu gostu nočnega lokala. Gospod ravnatelj si z desno roko natoči drage pijače, z levo pa takoj objame dekleta. Godba in šampanjec delujeta. Dekle, ki je še malo preje žalostno samevalo, pride v prijetnejše razpoloženje.

Gospod ravnatelj je podjeten in za to šalo ne štedi ravno z denarjem. Pred dekletom leže na mizi darila: cvetlice, bonboniere, čokolada.

»Ti si krasno, najbolj sladko dekletce na svetu,« ji šepeta v uho in poskuša jo poljubiti. Dekle se brani: »Ne, ne tukaj!« »Imaš prav! Pojdiva!« »Ne smem še; moram ostati v lokalu do štirih zjutraj.«

»No, pa pijva še naprej.« Dekle ga hvaležno poboža po roki in pravi: »Kako ste dober!« »Kaj bi tisto, kar tikajva se!« »Ti si tako dober — kaj ne, da mi boš kaj dal.«

»Pozneje že, to se razume.« »Ah, tako slabi in težki časi!« »Nisem prišel semkaj, da bi poslušal tako žarnanje.«

»Če mi boš kaj dal, bom tako vesela in zadovoljna.« »Dobro, mala,« odgovori ugledni gospod ravnatelj, seže v notranji žep in ji da stotak, »za conto ljubezni.«

»Ah, saj me nimaš rad.« »Kako da ne, prisežem ti, če ravno hočeš.«

»Ali imaš doma ženo?« »Kaj te, vraga, to briga! Pij.« »Postanem tako žalostna, če preveč pijem.«

»Potem pa ne spadaš semkaj.« »Da, da, — saj vem.« »Pojdiva plesat!« Plešeta.

Gospod ravnatelj: »No, vidiš, saj še ne-kako gre.« Dekle se nasmeje in reče: »Da, res gre, ti plešeš tako dobro. Sedaj sem zopet dobre volje.«

»No vendar, hvala Bogu; sploh pa bi me morala ti razveseljevati.« »Ali naj ti vrnem denar?« »Kaj si neumna!«

»Že toliko si izdal za mene. Cvetlice, bonboni — in te igračke, kako vesel jih bo!«

»Kdo?« »Moj mali.« »Ni prav nič treba, da mi o njem gobezdaš!«

»Ah, če bi njega ne imela, bi prav gotovo ne bila tukaj.« »Ta je tudi dobra; lepa morala to!«

Plesa je konec. Gospod ravnatelj vzame dekleta pod roko, gre k mizi in s širokopotezno gesto plača precej masten račun. V garderobi jo vpraša: »Ali je mali pri tebi?«

»Ona vsa vzradoščena: »Seveda!« »Če je tako, greva v hotel.« Dekle se razočarano brani: »Ne, to pa ne! Zabavala sem vas, več pa ne storim.«

»Zabavala! zarjove gospod ravnatelj in se krohoče. »Neumna punčara! Menda misliš, da sem s kmetov! Kar lepo naprejl!« »Če me hočete spremiti do hiše, potem se peljem s vami.«

»Ha, ha, fina dama — seveda!« »To, žalibog, nisem. Taka, kakor vi mislite, pa tudi ne.«

Za pomlad

nudimo apartne novosti v suknu za obleke, površnike, trenchcoate iz velike izbere. V našem ateljeju krojene oblike za oblačila bodo odslej v izvedbi nenadkriljive. **Drago Schwab — Ljubiana**

»Izžemati seveda znaš, mesto da bi pošteno delal!«

»Kaj naj delam; kdo pa vzame v službo nesrečnega dekleta z majhnim otročičkom in pa še ta pljuča! Ah, Bog se usmili!«

»Hej, ober, povejte mi vendar, ali je to zavod za bolne na pljučih ali je bar, nočni lokal?«

Po kratkem razgovoru gospoda ravnatelja z gospodarjem bara mora dekle vrniti cvetlice, bonbone, igračke, vse, kar ji je »gentleman« podaril. Za v baru kupljene stvari dobi gospod povrnjen denar, prezirljivo pozdravi: »Dobro jutro!« — in odide. Dekle plaka in kašlja.

»Od jutri ni treba več prihajati,« ji reče gospodar, obrne hrbet in odide.

Policijsko poročilo naslednjega dne: Mlada ženska s svojim štiriletnim nezakonskim sinčkom se je davi zastrupila s plinom...

Učinkovita reklama

PROČ OD VSAKDANJOSTI!

Če postane govornik dolgočasen, začno poslušalci zehati. Če »krasi« svoj govor s tujkami, ki jih sam ne razume, in če gradi dolge stavke, potem bo gotovo doživel polom. In če bo pisal reklamo, bo njegov polom še večji. Zakaj? Pri govorniku smo več ali manj prisiljeni, da ga poslušamo, časopis pa lahko vsak čas odložimo ali pa pričnemo namesto tega oglašati bratru drug oglas. Zato: življenje v besedilo, da prisili bralca k branju!

Slika ima večjo privlačno vrednost, če je v njej življenje, premikanje. Tako tudi besedilo. — Mrtvih stavkov najdemo dovolj v konverzacijskem leksikonu. V oglasu si jih ne želimo.

Oglas, ki ga daste v ta ali oni dnevnik, izide v več deset tisoč izvodih. Ali mislite na to, ko sestavljate oglas? Ali mu posvečate potreben študij?

Treba je imeti kaj povedati. To se zdi samo ob sebi razumljivo, in vendar se dobe mnogi, ki začno pisati, preden so premislili, kaj hočejo zapisati. Najprvo moram temeljito proučiti prodajni predmet in napisati, kakšne prednosti nudi. Šele ko sem si o tem na jasnem, lahko začnem s sestavljanjem besedila. Šele potem se mi bo presrečilo, sestaviti oglas, ki bo jasen in radi tega verjete. Če pričnem prej pisati, nastane besedilo, ki učinkuje dolgočasno in neverjetno.

Ze pogostokrat, ko ste govorili z odjemalci, ste lahko opazili, da ste se mnogo boljše izražali. Večkrat ste v pogovoru odkrili še druge prednosti Vašega blaga. — To življenje spraviti v oglas, je umetnost! Graditi kratke, lahke stavke! Iskati vedno »pravi« izraz!

V romanu najdete vse polno pogovorov. Te berete še posebno radi. Tako živi so in se bero tako lahko! Tudi v reklamni jih lahko rabite. Tudi imeti morajo vsebino, ne smejo biti le prazen besedni zvok! »Pišite, kakor da govorite z odjemalcem!« Kolikokrat se je že to povedalo, in vendar,

kako malo jih je, ki se ravna po tem nasvetu! Seveda je treba besedo za besedo preštudirati, toda publika naj tega ne občuti! Besedilo naj ne doni visoko učeno, temveč naj skuša pridobiti kupca, naj torej govori v njegovem jeziku!

K oživiljenju stila lahko mnogo pripomoremo s tem, da postavimo vprašanje. Ali lahko pišec sam postavi vprašanje? Lahko! In lahko tudi sam odgovori nanj! Stil bo bolj živ in se bo dal lažje brati. —

Tujk in obrabljenih besed se je treba kolikor mogoče izogibati. Mnogim niso razumljive, oni pa, ki jih razumejo, nič ne občutijo ob njih.

Kaj hočemo, kadar pišemo besedilo za oglas? Naše misli p enesti na čitatelja! Kolikor mogoče učinkovito, zato pa s kolikor mogoče preprostimi sredstvi. Mislite na to, kadar pišete besedilo! Mislite na bralce!

Mislite pa tudi na to, da Vam je pri sestavljanju besedila oglasni oddelek »Slovenec« z navsveti ustno brezplačno na razpolago, pismeno po protipovratni poštnini!

POSEBNA PRILOGA.

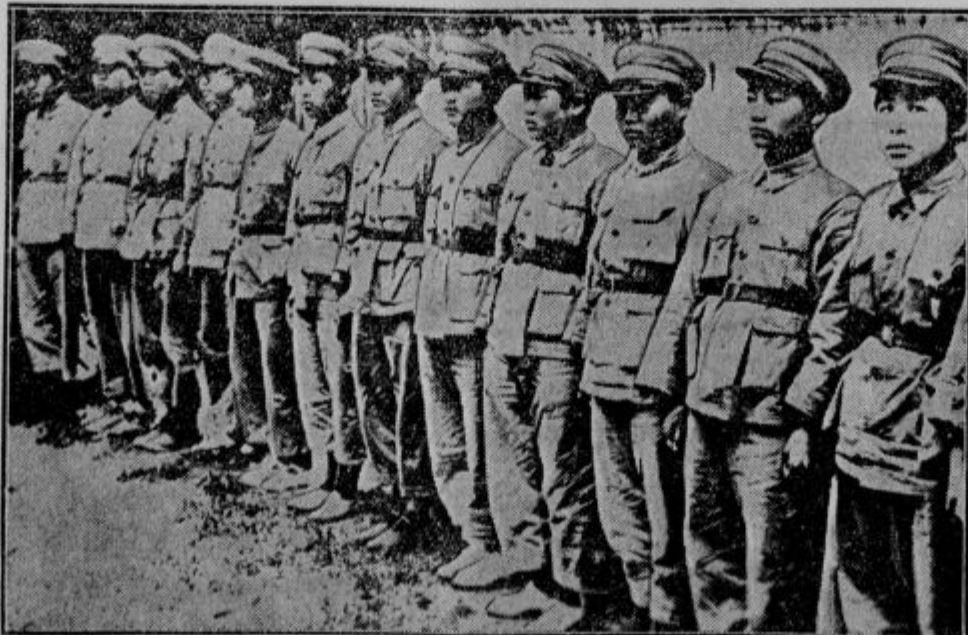
Poleg inserata je vpoštevanja vredno reklamno sredstvo posebna priloga. Žal, da imajo naši dnevniki večinoma le za praznike posebne priloge. Kajti posebne priloge so razmeroma ceneno reklamno sredstvo, vrh tega pa imajo še marsikatero prednost pred inseratom. Tako se daje tiskovno mnogo boljše obdelati, ker so neodvisne od kratkega časa, ki ga imajo na razpolago dnevniki, potem se da izbrati papir in se lahko uporabi avtotipija, končno pa vzbudi priloga neprimerno večjo pozornost kot pa recimo celostranski inserat.

Posebna priloga se tudi pri knjigah vse premalo cenil. Če noče imeti založnik inseratnih strani v knjigah, naj bi se vsaj poslužil priloge, v katerih opozarja bralca na knjige, ki jih hoče spraviti v promet, in še na druge zanimivosti.

Slike z bojišča na Vzhodu

Japanci so v zasedenih kitajskih pokrajinah proglašili obsedno stanje in nastopajo proti kitajskim prebivalcem izredno kruto. Kdor se lakoj ne pokori povelju soldateske, ga na mestu ubijejo. V sled tega je zavladal med prebivalstvom ogorčen od, or in tajni umori japonskih vojakov so na dnevnem redu. Kitajci so izredno fanatični in v svoji maščevalnosti ne poznajo nobenih meja.

Tudi ženske na fronto. V obrambo svoje dežele se je dvignil ves kitajski narod. Na bojišče v Šanghaju je odšel tudi prvi bataljon ženskih prostovoljcev.

Zaščita zaledja proti vojnim strupom

(Nadaljevanje.)

Vzemimo čist žepni robec — ženske lahko kar ruto z glave — namočimo ga v vodo, jesih, olje ali glicerin, zakrijmo si z njim usta in nos, skozi katerega dihamo. Drugi način pa je, da vzamemo več plasti tkanine, vate ali kakega drugega poroznega blaga in nasujemo med posamezne plasti cinkovega oksida, natrijevega karbonata, razdrobljenega oglja — najbolje od češpljevih peček —, nekoliko kalijevega hipermangana v zrnih, natrijevega hiposulfida, natrijevega bikarbonata, sode bikarbone in utotropina, kar dobimo v lekarnah. Vse moramo sešiti, namočiti v ricinovem olju in glicerinu ter si potem navezati na obraz in dihati skozi te snovi. Če bi ne bilo drugega pri roki, si pomagamo la ko tudi z zemljo, držoč jo k ustom in nosu Seve, zasilna maska nam more služiti le malo časa, kar posebej poudarjam, da se ne bi preveč zanašali nanjo in se ne zmenili za prava obrambna sredstva.

Hišna in skupna zavetišča.

V obrambo zaledja proti strupenim plinom bi prišla v poštev tudi hišna in skupna zavetišča. Gotovo je, da po mestih in vaseh ne bo imelo ne mask ne dihalnih aparatov mnogo ljudi, ki so po cele dneve v službi in pri delu izven svojega doma v tovarnah, delavnicah, uradih, šolah, na poljih, na cestah in drugod. Za te bi morali zidati že v miru po tovarnah, delavnicah, šolah itd. več pripravnih in hitro dosegljivih hišnih zavetišč. Prav tako pa bi morali misliti tudi že tedaj, da bi zgradili skupna zavetišča za vse, da bi se mogli v slučaju potrebe hitro in brez beganja zateči vanje.

Obtemu pomenu zavetišč ne more pač nihče ugovarjati in zato je naravno, da bi morale skupna zavetišča graditi občine, hišna zavetišča pa institucije in podjetja in vsi gospodarji v svojih poslopih.

Kakšna naj bi bila skupna in hišna zavetišča in kako naj bi bila opremljena?

V Ameriki in Rusiji imajo že pripravljene podzemeljske zgradbe, ki naj bi služile v slučaju potrebe kot skupna zavetišča, a jih uporablja o zdaj za kino, gledališča in zborovanja. V te podzemeljske zgradbe dobivajo potom električnih ventilatorjev iz gornjih plasti, iz hribovk, parkov pa tudi iz visokih dimnikov prečiščen zrak, ki se črpa skozi ogromne filtre, sestojee iz humusa — prsti in raznih plasti kemičnih snovi, oglja itd. pa tudi skozi Leklerjeve filtre, kateri bi v slučaju napada z vojnimi strupi zadrževali vse strupe iz zraka in bi jih neutralizirali ali uničevali. Tudi sicer so vsi prostori udobno opremljeni. Poskrbljeno je, da se vhodna vrata z dvojnimi prednjim prostorom hermetično zapirajo. Prodiranje zraka skozi taka vrata je v notranjost takorekoč izključeno, ker je pritisk prečiščenega zraka v zavetiščnih prostorih večji od zunanega, katerega zadržuje in odganja, kakor bi odganjal tudi plin. V onem prednjem prostoru z dvojnimi vrati bi bil nameščen v slučaju potrebe stražnik za razkuževanje zraka v predprostoru, tako da bi v notranjost skupnega zavetišča absolutno ni mogel vdreti nčen plin. Razsvetljava je električna. Pripravljene imajo tudi bombe s kisikom, da bi bile v slučaju potrebe pri rokah. Stranski prostori, ki so popolnoma ločeni od glavnih in so v njih tudi topla in hladna voda in zaloga obrambnih sredstev, naj bi služili po potrebi reševalnim oddelkom. Tako poslojpe, zavarovano od zgoraj proti bombam, nudi lep čas popolno varnost. Ali bi se ne mogla tudi pri nas zgraditi taka zavetišča?

V velikih mestih bi jih bilo umestno zgraditi pod betoniranimi cestami po načinu podzemeljskih stranišč, ki bi bila seveda po zato določenih načrtih izvedena, v mestih in krajih, ki so ob holmih in hribovih, pa bi se lahko pomagali z rovi. Rovi, navrtani od vseh stranj v hrib, naj bi vodili vedno višje in se končno združili v velik prostor, ki naj bi služil kot skupno zavetišče. Stene v takih prostorih — v hodnikih in v skupnem zavetišču — bi morale biti v svrhu hermetičnosti gladko ometane s cementom ali prepleskane z olnato barvo. Zrak bi se moral dovajati v notranjost iz višine električnim potom skozi velike filterje. Vhod v zavetišča bi morali biti nižji in imeti prostore, kjer naj bi bilo vedno dvoje, morda železnih vrat, ki bi se dobro in hermetično zapirala ter se še zastrla s Perinellovo zavesc, t. j. debelim blagom, namočenim v posebni tekočin (Solvejeva sol). V prostorih ob vhodih bi morali biti vedno z maskami zaščiteni stražniki, ki bi z razskropilnikom pazili, kako je z zrakom. V slehernem zavetišču bi moralo biti poskrbljeno za čim večjo udebnost; hrane in drugih življenjskih potrebščin bi ne smelo manjkati in razsvetljava naj bi bila električna. Za skrajno rezervo pa bi moralo biti zadosti bomb s kisikom, ki bi se lahko v potrebi odprle in cevežile zrak.

Res je, da bi taka zavetišča, ki bi jih moralo biti v mestih in večjih krajih več, stala zelo visoke vsote, a če pomislimo, da bi rešila prebivalstvo, pač ne kaže strahiti se izdatkov, pa naj bi še tako obremenili vsakoletni proračun presameznih občin.

Vsa zavetišča bi morala biti že v miru ljudem znana in dogovorjen bi moral biti tudi znak, ki bi javil prebivalstvu nevarnost prihajajočega plina, nakar bi morali vsi v zavetišča, zlasti oni, ki bi ne mogli uporabljati mask. Pretečo nevarnost plina bi javili mestom in večjim krajem obmejni telefonisti in radio, lokalno bi pa sirene ali plat zvona dali ljudem ta moment v splošno vednost.

Vemo, da za enkrat še ne moremo računati s takimi skupnimi zavetišči, zato pa naj bi imela vsaka hiša svoje hišno zavetišče proti strupenim plinom. Mednarodni Rdeči križ je svetoval na svojih konferencah v Bruslju in v Rimu, naj bi se taka hišna zavetišča napravila v kleteh in drugih podzemeljskih prostorih. Pri tem je pa treba pomisliti, da povzročajo napadi s plinskimi bombami čisto tudi požar, ob katerem bi se prebivalci v hišnem zavetišču počutili vse prej kot varne. Zato je rezultat o obrambi hišnih prebivalcev ta: vsaj velike hiše naj bi bile tako zidane, da bi se v slučaju potrebe hermetično zaprla vsa vrata in okna, zrak pa naj bi se dovajal potom črpalk v vsako sobo iz dimnika, v katerega prihaja iz neokuženih plasti. (Dalje.)

General Ma — umorjen? Kitajski general Ma Ča Cany, ki je bil poveljnik kitajskih čet ob reki Noni v severni Mandžuriji, in ki so ga Japonci baje podkupili, da so lažje zmagali, je bil po ruskih vesteh zahrbtno umorjen. Tajna kitajska organizacija je sklenila umoriti tudi vse one častnike, ki so obdolženi, da so v zvezi z Japonci.

Obrtni odsek zbornice

Obrtni odsek za zaščito obrtništva. — Vprašanje obrtnega zakona. — Borba proti Bati.

V torek dne 1. marca t. l. se je vršila važna seja obrtnega odseka Zbornice za trgovino, obisk v industriji v Ljubljani. Seji je predsedoval obrtni učitelj in zbornični podpredsednik g. Engelbert Franchetti ob polnoštevilni udeležbi odsekovih članov iz vseh krajev Dravske banovine.

Na dnevnem redu je bilo poročilo o važnejših akcijah in delu zbornice, razne obrtniške zadeve in prošnje, obrtni zakon in pravilniki, vprašanje reorganizacije zadrug in ustanovitve okrožnih odborov ter samostojni predlogi poedinih članov osebno glede na potrebe obrtništva iz njihovega okoliša.

Po uvodnih besedah je podal poročilo o prvi točki dnevnega reda obrtni referent g. dr. Pretinar. Vršila se je nato razprava o vprašanju socialnega zavarovanja delavstva, pri čemer je odsek zavzel odločno stališče za avtonomijo okrožnih uradov ter proti temu, da se uvajajo poleg že itak neznošnih dosedanjih bremen še nova z uvedbo polodstotnega pribitka k prispevkom za bolniško zavarovanje, katerega efekt bo za dravsko banovino nova obremenitev okroglo 3 in pol milij. dinarjev.

Glede uredb k novemu obrtnemu zakonu je obrtni odsek odobril predloge ministrstva trgovine in industrije, nanašajoče se na preureditev nekaterih obrtnih strokov po novem obrtnem zakonu, osebno z ozirom na pritožbe sedarjev, knjigovozov, tapetnikov, trgovskih vrtnarjev, brivcev in frizerjev, graditeljev mlinov (mlinostavev), mesarjev, slikarjev in pozlatarjev, tiskarnarjev, gradbenih strokov, elektrotehnikov in fotografov. Odsek je zavzel tudi stališče, da naj se v uveljavljenem obrtnem zakonu ne odlaga, pravilniki osebno izvršne uredbe pa naj se vsaj za najkrajši čas dajo na vpogled in izjavo zbornicam.

Pomanjkljivosti obrtnega zakona naj se čimprej popravijo s posebno novelo. Tozadevne predloge je zbornica deloma že zbrala, deloma jih bodo prizadete obrtniške organizacije zbornice še predložile. Zbornica izda poedinim obrtniškim organizacijam navodila glede najnujnejših ukrepov, potrebnih v interesu poedinih obrtnikov, čim stopi zakon v veljavo.

Zbornični član g. Jakob Zdravec je poročal o težki borbi zbornice za izboljšanje obupnega položaja nekaterih strokov, osebno pekarskega obrta. Priznava se sicer zanimanje in trud merodajnih činiteljev za napredek obrtništva. Ta pa bo v resnici mogoč edino, če bodo pristojna oblastva z najenergičnejšimi ukrepi nastopila proti nelegalni konkurenci malemu in gospodarsko šibkemu obrtniku in če bodo pokazala še večje razumevanje za upravičene zahteve in nujne gospodarske potrebe obrtništva. G. Josip Ambrožič je opozarjal, kako zle posledice rodi opozarjanje oblastev pri zupanstvih, da sme obrtnik zaslužiti do 25%. Znano je, da ne zasluži niti dva do tri odstotke in da so obrtniki živilskih potrebščin kaznovani že, če gredo preko 5 do 10%. Z omenjenimi opozoritvami pa se navaja javnost v napačno mnenje, da obrtnik zasluži najmanj 25% in da gre za odušerstvo.

Veliko pozornost je zbudila spomenica čevljarskega obrtništva proti Batinim popravilnicam in ustanovitvi Batine tovarne za čevlje, o kateri je poročal zbornični član čevljarski mojster g. Stefan Litrop. Ugotovilo se je, da je položaj čevljarskega obrtništva obupen. Uvoz čevljev se je po količini napram letu 1928, podvojil ter znaša po vrednosti 41.200.000 Din. Začudenje pa vzbujajo dejstva, da čsl. statistika kaže, da je vrednost uvozo-

nih čevljev iz CSR v našo državo znašala 123 mil. 200.000 Din, torej trikrat toliko, kakor kaže naša statistika. Priznamo sicer, da so možne celo znatne diference pri uvozni statistiki poedinih držav. Toda v tem primeru gre vendarle za preveliko razliko. Kako so prišli vsi ti čevlji v našo državo?

Po obširni debati se je na predlog g. Josipa Rebeke odobrilo poročilo g. Litropa ter sklenilo, da zbornica pokrene ponovne korake za zaščito čevljarskega obrtništva in da se izvrše vse priprave za sklicanje velikega manifestacijskega zbora čevljarskega obrtništva, čevljarske in usnjarske industrije in trgovine v Celju na nedeljo 13. marea, pri čemer naj bi po možnosti prisostvovali tudi delegati interesentov iz drugih krajev države.

Ugotovilo se je nadalje, da se je vršilo dosedaj po 8. novembru 1931, kar je stopil v veljavo obrtni zakon, 77 obnih zborov rokodelskih obrtnih zadrug, na katere je bila povabljena tudi zbornica ter je nanje po možnosti tudi poslala svoje zastopnike. Glede vprašanja zbornice se je dosedaj izjavilo na teh zborih 63 zadrug za skupne zbornice, 6 zadrug za ločene zbornice, 8 zadrug pa o stvari ni sklepalo. Obrtni odsek smatra v teh rezultatih obnem tudi izraz zaupanja obrtništva v svojo skupno zbornico, kar bo pripomoglo, da bo mogla zbornica še uspešneje zastopati interese slovenskega obrtništva na navedenih mestih.

Glede vprašanja okrožnih odborov obrtnih zadrug v Dravski banovini se je ugotovilo sedanji položaj in razpoloženje obrtništva. Dasi bi bilo v interesu cenejšega poslovanja teh institucij, kakor tudi krepkejšega dela, da bi bila za Dravsko banovino samo dva okrožna odbora, ki naj bi nadomestila dosedanja zvezo obrtnih zadrug, je obrtni odsek vendarle sklenil, da bo upošteval dejanski položaj in tudi drugačne predloge obrtništva, pri čemer bo seveda polagal glavno važnost na medsebojni sporazum interesiranih okolišev.

Na seji so se razpravljale še številne dispense prošnje in obrtnopravne izjave ter predlogi poedinih članov gg. Golčarja, Bureša, Vrečarja, Volka, Oseta, Holyja, Bričija, Hohnjeca, Kavčiča, Češarka in Krapeža. Sprejet je bil tudi predlog g. Franchettija, da se izreče posebna zabvala vsem onim gospodom iz vrst obrtništva, ki podpirajo delovanje in stremiljenje zbornice.

Januarska zunanja trgovina

Včeraj smo objavili sumarične podatke o naši zunanji trgovini v preteklem letu. Sedaj so objavljene tudi detajlni podatki o predmetih naše zunanje trgovine, iz katerih posamezno (vse v milj. Din, v oklepajih podatki za december 1931):

Uvoz: sirov bombaž 12.4 (11.2), predivo 18.4 (18.8), tkanine 16.6 (17.4), volna sirova 4.8 (0.9), predivo 2.7 (5.1), tkanine 8.9 (6.8), svilene tkanine 6.2 (16.4), predivo 1.0 (6), železo nepredelano 3.1 (4.8), pločevina 3.0 (7.5), razni izdelki iz železa 10.8 (18.4), napredelane kože domačih živali 5.85 (7.2), oluščeni riž 2.9 (3.9), premog 3.9 (7.4), oljnatih plodov, semena itd. 4.7 (3.6), stroji, orodje in aparati 14.5 (17.0), elektrotehnični predmeti 15.9 (16.1), prevozna sredstva 3.4 (2.6), rotacijski papir 3.7 (3.6). Izvoz: pšenica 18.8 (37.4), koruza 13.7 (9.5), vino 3.9 (5.3), konoplja 3.3 (3.8), goveda 4.35 (8.1), prašiči 21.3 (22.2), drobnica 1.7 (7.1), perutnina 6.1

(8.1), sveže meso 13.5 (43.9), jajca 11.8 (6.7), drva 2.8 (4.5), stavbni les 37.9 (40.7), oglje 3.4, cement 5.7 (7.1), baker sirov 19.5 (17.1), rude in kamenine 5.9 (20.4).

Obtok kovanege denarja je od septembra na oktober 1931 narasel od 155 na 163 milj. Din. Do konca decembra pa se je zmanjšal na 161 milj. V primeri z decembrom 1930 je obtok višji za 18 milj. Din.

Rudarska in topilniška produkcija v l. 1931 je bila naslednja (v tisočih toni): premog 3906 (4180), lignit 1038 (1090), železna ruda 133 (431), bakrena ruda 457 (493), pirit 30 (50), boksit 62 (95), svinčena ruda 371 (184), hromova ruda 57 (54), sol 53 (55), sirovo železo 38 (35), baker 24.3 (24.5), svinec 8 (10) in cinik 4.5 (5.5).

Društvo trgovskih potnikov in zastopnikov v Ljubljani, 8. redni občni zbor Društva trgovskih potnikov in zastopnikov se bo vršil v soboto 19. t. m., na praznik, ob pol 9 dopoldne v veliki dvorani Trgovskega doma. Na dnevnem redu so poročila o delovanju društva za preteklo leto, volitve odbora ter določitev članskih prispevkov.

Borzo

Ljubljana, 2. marca.

Denar

V današnjem deviznem prometu je bila tendenca neenotna. Učvrstili so se tečaji Amsterdam, Bruslja in Prage, dočim so bili slabšaji tečaji ostalih deviz z izjemo Curiha, ki je ostal neizpremenjen.

Ljubljana, Amsterdam 2276.43—2287.79, Berlin 1342.57—1353.37, Bruselj 787.27—791.21, Curih 1094.95—1100.45, London 195.73—198.33, Newyork 5630.74—5659.00, Pariz 222.38—223.50, Praga 167.51—168.37, Trst 292.70—295.10.

Zagreb, Amsterdam 2267.43—2287.79, Berlin 1342.57—1353.37, Bruselj 787.27—791.21, London 196.73—198.33, Milan 292.70—295.10, Newyork kabel 5652.74—5681.00, ček 5630.74—5659.00, Pariz 222.38—223.50, Praga 167.51—168.37, Curih 1094.95—1100.45.

Skupni promet brez kompenzacij 2.5 milj. Din. Belgrad, Amsterdam 2276.43—2287.79, Berlin 1342.57—1353.37, Bruselj 787.27—791.21, Curih 1094.95—1100.45, London 195.73—198.33, Newyork 5630.74—5659.00, Pariz 222.38—223.50, Praga 167.51—168.37, Milan 292.70—295.10.

Curih, Belgrad 9.05, Pariz 20.31, London 17.98, Newyork 516.—, Bruselj 71.85, Milan 26.70, Madrid 39.50, Amsterdam 207.80, Berlin 122.80, Stockholm 99.50, Oslo 97.50, Kopenhagen 99, Sofija 3.74, Praga 15.30, Varšava 57.85, Atene 6.60, Carigrad 2.48, Bukarešta 3.07, Helsingfors 8.—, Dunaj, Dinar notira: valuta 12.35.

Vrednostni papirji

Danes je bila za državne papirje tendenca čvrstejša in so tečaji deloma bili višji. Promet je bil v Belgradu znatnejši kot v Zagrebu. Na zagrebški borzi je bilo zaključeno: vojna škoda 50 kom., agrarji 25.000, 8% Bler. pos. 3000 dol., 7% Bler. pos. 2000 dol in 7% pos. Drž. hip. banke 1000 dol. Belgrajska borza pa izkazuje naslednji promet: promptna vojna škoda 1400 kom., za marec 700 kom., agrarji 30.000, 7% Bler. pos. 3000 dol. in 7% pos. Drž. hip. banke 1000 dol.

Ljubljana, 8% Bler. pos. 54 bl., 7% Bler. pos. 47 bl., Stavbna 40 den., Ruše 125 den.

Zagreb Drž. pap.: 7% inv. pos. 63—64, agrarji 29—31 (29), vojna škoda ar. kasa 247—249 (247), 3. 247.50—248 (247, 247.50), 4. 246—247, 5. 246—248, 8% Bler. pos. 53.25—53.50 (53.25, 53.50), 7%

Bler. pos. 47—47.25 (47.25), 7% pos. Drž. hip. b. 50—50.50 (50), 6% begl. obv. 41—41.50.

Belgrad, Narodna banka 5000, 7% inv. pos. 63 den., agrarji 31—32 (31, 31.50), vojna škoda 250—251 (249, 249.50, 250, 251), 3. zaklj. 249, 6% begl. obv. 42—42.50, 8% Bler. pos. 53.50 bl., 7% Bler. pos. zaklj. 47.50, 7% pos. DHB zaklj. 50.50.

Dunaj, Don. sav. jadr. 93.75, Wiener Bankverein 11.15, Ecomptega, 110, Aussiger Chemische 118, Mundus 97, Alpine 12.80, Trboveljka 32.60.

Žitni trg

Ljubljana. Danes je bilo na ljubljanski borzi ekskuzivno prodanih 2 vag. debelih pšeničnih otrobov (400 vreč, 50 kg bruto za neto) franko vag. tranzit Spilje 130 Din za 100 kg bruto za neto (plačljivi v okviru avstrijskega kliringa).

Novi Sad, Vse neizpremenjeno. Promet: 48 vagonov.

Budimpešta. Tendenca čvrsta, rž in koruza slabša. Promet omejen. Pšenica: marec 10.90, zaklj. 11.88—11.90, maj 12.50—13.05, zaklj. 12.92—12.93, Rž: marec 14.40, maj zaklj. 15.10—15.13. Koruza: marec 14.60—14.75, zaklj. 14.75—14.76.

Winnipeg (začet. tečaj). Pšenica: marec 56.50, julij 68.375, sept. 70.

Chicago (začetni tečaj). Pšenica: marec 56.50, maj 60.625, julij 62, sept. 64. Koruza: marec 35.50, maj 39.50, julij 42.25, sept. 43.25. Oves: julij 24.875, sept. 25.375. Rž: julij 49.25.

Živina

Ljubljanski sejem 2. marca 1932. Na današnji sejem je znašal dogon (v oklepajih število prodanih glav): 227 (28) konj, 97 (28) volov, 61 (17) krav, 13 (10) telet in 95 (46) prašičkov za rejo. Sejem je bil razmeroma živahen, vendar v kupčijem oziru slab. Cene so ostale od zadnjega sejma sem neizpremenjene kakor sledi: voli I. 5—5.50, II. 4—4.50, III. 3—4, krave debele 4—4.50, klobasarice 2—3, teleta 6—7 Din za kg žive teže, prašički za rejo 80—100 Din za komad.

Izborna sortir. VINA iz vinograda g. Högelsbergerja, Pišce

se toči v vinočuh Šolski drevored 8, vogal Kopitarjeve ulice. Ruzling, rulandec in rdeče. Cez ulico po 13 Din. Toči se tudi prvovrstno črno po 10 Din. Za obilen poset se priporoča KRISCH.

Rentabino podjetje za strokovnjaka!

Kavarna in restavracija z vsem inventarjem, na morju, z veliko teraso, v najlepši dalmatinski rivjeri, mnogo obiskovana od domačinov in tujecev, se odda. 40 modernih sob obdrži lastnik zase. Naslov v upravnistvu »Slovenec« pod štev. 2109.

Izpadanje las

bolečine lasišča, temena, prhljai, srbež in drugo preneha hitro in zanesljivo, lasje se zopet zarastejo, prhljai in srbež izgine, če uporabljate

RASTLINSKI IZVLEČEK IZ KOPRIV.

Steklenička 20 Din Proizvaja in razpošilja stara, l. 1599 ustanovljena Kaptolvska lekarna sv. Marije, lekarnar Vlatko Bartulić, Zagreb, Jelačićev trg 20.

V globoki žalosti naznanjam, da je moj srčnoljubljeni in dobri soprog, oziroma brat, svak in stric, gospod

MIHAEL VOLK

sprevodnik drž. železnice

v sredo, dne 2. t. m. po dolgi in mučni bolezni, previden s tolažili svete vere, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v četrtek, dne 3. t. m. ob 5 popoldne iz mrtvašnice splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 2. marca 1932.

Zalujoča soproga
Marija Volk roj. Žitko.

Fotoamaterji! Povečave

od Vaših negativov Vam strokovno lepo in poceni upravi

fotoodd. Jugoslovanske knjigarne

Vsem duhovnim sobratom naznanjam, da je Gospod Jezus poklical danes ob pol 10 zvečer k Sebi našega priljubljenega gospoda nadžupnika in dekana, konzistorijalnega svetnika itd.

Franceta Šalamona

v 74. letu starosti in 49. letu duhovništva.

Priporočam blagega gospoda v molitev in memento!

Pogreb bo v petek, dne 4. marca ob 10 dopoldne na tukajšnje pokopališče.

Rogatec, dne 2. marca 1932.

ZEKAR, kaplan.

Humboldt: **Na Orinoku in v pragozdovih Južne Amerike** (Dalje.)

Ta nesreča je dokazala, kako nevarna postane tropična mrzlica, kadar dolgotrajna tišina zadržuje plovbo med Cumano in Havano. V takem slučaju so v onih časih umrli na ladjah mnogi popotniki. Vsi so smatrali medkrovje za ogjajšče bolezni in Humboldt in Bonpland sta sklenila, da zapustita v Cumano ladjo. To pa jima je bilo zelo dobrodošlo, kajti hrepenela sta videti in nabirati prekrasne tropske rastline. Vse dežele za venezuelsko obalo pa so bile takrat še jako malo znane.

Sklep Humboldta in Bonplanda, že v Cumani stopiti na suho, je imel velike in srečne posledice, kajti privedel jih je na enega največjih veletokov sveta, na Orinoko in do viličenja te silne reke v gornjem teku, kjer se del Orinoka pod imenom Kasikvare izliva v Rio Negro, po njem pa v Amaconski veletok.

13. julija ob enajstih dopoldne so ugledali nek zelo nizek otok, na katerem so se dvigale nekatere sipine. Zaman so z daljnogledom iskali na njem sledove ljudi. Na malone golih tleh so rastle le nekatere cilindrični kaktusi. Zdelo se je, da se razpaljena tla valovito premikajo. Solnični žarki so se v silno razpršeni zratici plasti tako zelo lomili, da je nastala ta prikazen, ki je običajna povsod, kjer sega v vročih deželah pesek do morja.

Ne daleč od ladje sta se pojavili dve pirogi ali indijanska čolna. Poklicali so ju s topovskim strelom in obesili kastijsko zastavo, nakar sta se čolna obotavljaje približala ladji. Kakor čolni vseh domačinov, sta bili tudi ti dve pirogi izsekani in

izžgani iz enega samega debla in v vsaki je sedelo po 18 Indijancev iz rodu Guajakverov, golih do pasu in visoki rasti. Mišice njihovega telesa so pričale o veliki moči, barva njihove kože pa je bila nekako med rjavo in bakrenordečo. Od daleč so se zdeli ti možje, ki so nepremično sedeli, kakor iz bronca. Vse to pa je posebno presenetilo Humboldta, kajti vedno je čital v poročilih potovalcev, da so Indijanci silno slabotni in čudno oblikovani. Če tudi so si Indijanci novega sveta sorodni, vendar so med posameznimi rodovi velike razlike bodisi v bolj ali manj temni koži, velikosti telesa, ali v pogledu, ki priča o duševnem miru in pohlevnosti, med tem ko gleda iz oči drugih grozljiva mešanica divjosti in otožnosti.

Kakor hitro sta se pirogi toliko približali, da so mogli Indijance špansko nagovoriti, so divjaki izgubili nezaupanje in so takoj priveslali do ladje. Od njih so izvedeli, da se imenuje nizki otok Koče, ki je vedno neobljuden in ki ga obdajajo ladje iz Evrope bolj na severu, da vzamejo v pristanišču Pampataru na otoku Margarita pilota na krov.

Guajakveru so Španci prištevali k najlepšim rodovom severovzhodne Južne Amerike. Ti Indijanci so imeli mnogo predpravice, ker so bili vedno zvesti podaniki Španije. V svojem pismu jih je španski kralj imenoval »moji ljubi, plemeniti in zvesti Guajakverci«. Popotnikom na ladji so dali svežih kokosovih orehov in rib, katerih prelepe barve so vzbudile občudovanje vseh popotnikov. Kakšni zakladi so bili v čolnu teh revnih Indijancev! Siloviti listi helikonija palme so pokrivali šope banan; lusknasti oklep pasanca, bučasti sad Crescentije Čujete, iz katerega delajo domačini posode — predmeti, ki so v evropskih muzejih prav navadni, a tod, na pragu novega sveta so imeli posebno veliko mikavnost, ker so spominjali popotnike, da so malone na davno zaželenem cilju.

Lastnik ene izmed pirog se je ponudil ostati

na krovu ladje kot pilot. Bil je izredno prikupen mož, izvrsten opazovalec in z živahno vedoželjnostjo se je pečal z domačim rastlinstvom in morskimi bitji. Bil je srečen slučaj, da je bil prvi Indijane, ki sta ga srečala učenjaka pri izkrcanju, 16 mesecev njun izborni vodnik vzdolž morske obale in v notranosti dežele.

Na reki Apure — kakor v raju...

Ko sta Humboldt in Bonpland proučila zanimivo okolico Cumane, sta koncem leta 1799 odšla v Carakaz, glavno mesto Venezuele. Tam sta ostala dva meseca. 7. februarja l. 1800 pa sta odšla proti veletoku Orinoku. Pot ju je najprej vodila čez velikanske južnoameriške stepe ali ljanos in 27. marea sta ugledala pri naselbini San Ferdinando veliki dotok Orinoka, reko Apure. Domačini so nasvetovali učenjakoma, da naj potujeta raje peš do Orinoka, a pot bi ju vodila preko zelo močvirne in mrzličave pokrajine, ki bi jima tudi ne pokazala mnogo novega, ker sta že zadosti spoznala žalostno stepto.

Nebo, nevihte in nalivi so oznanili začetek deževne dobe. Kljub temu sta moža najela za nadaljevanje svojega potovanja veliko in široko pirogo, po kateri sta se nameravala pripeljati preko Apure do Orinoka. Posadka piroge, na kateri so postavili mizo in klopi, je sestojala iz krmarja in štirih Indijancev. Na zadnjem delu čolna so napravili iz listov korifa palme senčno utico. Tako so se prav udobno uredili in na poznejši vožnji po Orinoku se je Humboldt v ozki pirogi večkrat spominjal udobne ladje, ki ga je prinesla od Apure navzdol do Orinoka.

V San Fernandu so se oskrbeli pred odhodom s kurami, jajci, bananami, maniokovo moko in kakaom; neki dobri kapucin je podaril popotnikom vina, pomaranč in tamarind, da bi si mogli napravljati bladočo limonado, kajti sonce je

stalo v zenitu! Indijansko moštvo se je bolj zanašalo na svoje truke in mreže, s katerimi so si za vsakdanjo hrano nalovili potrebnih rib. Humboldt in Bonpland sta vzela s seboj tudi puške. Ker je bilo ob reki mnogo živali, posebno rib, želv in v pesku mnogo želvirnih jajc, se jim ni bilo treba bati lakote. Silne množice ptic oživiljo obalo veletoka Apure. Lovci so najrajši streljali divje kure in fazane. Obe pliči sta zalagali mizo naših popotnikov s pečenko.

30. marea so ob štirih popoldne odrinili na pot. Dasi je zelo pihalo, je bilo vendarle silno vroče in toplomer je kazal 34° nad ničlo. V zadnjem trenutku se je pridružil Humboldt tudi Don Nicolas Sotto, Španec, ki je hotel zadostiti svojemu hrepenenju po potovanju in spoznavanju tujih dežel. Sicer ni bil učenjak po poklicu, a vendar je iz ljubezni do prirode radovoljno prenašal vse velike neprilike v življenju v čolnu in neizmerne množine nadležnih, pikajočih moskitov. Še istega dne so se peljali mimo velikega, a nizkega otoka Apurito. Tod v nižavju se namreč veletoki Apure, Apurito in Guarico večkrat cepijo, da nastajajo pri viličenju in pretakanju eden v drugega veliki otoki. Na desnem bregu reke Apure žive tod Indijanci rodu Jaruro, kateri se preživljajo z ribolovom in lovom na divjačino, ki je to dovolj. Posebno spretni so ti Indijanci v ubijanju nevarnih, a lepih jaguarjev. Lepe kože teh roparic zamenjavajo v španskih naselbinah za potrebno orodje in drugo. Del teh divjakov se je pustil krstiti, a nikdo od njih ne zahaja v cerkev. Svoboda jim je nad vse draga in le malo se jih je popolnoma udalo požrtvovalnim misijonarjem. Jaruro Indijanci so lep rod, ki se odlikuje z resnim pogledom, zelo podolgastimi očmi in močnim nosom. Njihova visoka telesa so temno rjava, duševne zmožnosti pa tudi ne zaostajajo za telesnimi in misijonarji zelo hvalijo te ljudi. (Dalje.)

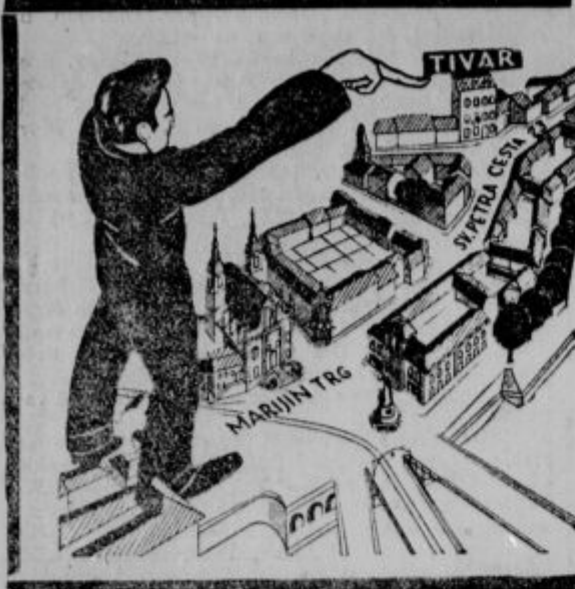
TIVAR obleke

se prodajajo od 1. marca naprej tudi na
Mestnem trgu števil. 3

Cene novo dospelih oblik so sledeče:
 Obleke za odrasle Din 190, 240 Hubertus plašči Din 320
 250, 20 Hubertus raglani Din 340
 Kamgarni obleke . . . Din 390, 490 Lovski suk j.či Din 270
 Kamgarni obleke, črne in modre Otroške obleke od Din 110 naprej
 Din 590, 690 Hlače od Din 80 naprej
 Letni površniki . . . Din 390

Kvaliteta blaga in naše cene Vam bodo brez dvoma odgovarjale in postali bodo v svojo lastno korist naš stalni ojemci. Vedno smo vam na razpolago, da vam brezobvezno razkažemo našo bogato zalogo. — Kakovost blaga smo izboljšali in cene znižali.

Tovarniška samoprodaja TIVAR OBLEK
 IVAN KOS, družba z o. z.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrsta do 150 din ali vsaka beseda 50 din. Najmanjši oglas 5 lin. Oglas na devet vrstic se računajo vika. Za odgovor zramo. Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo!

Služba iscejo

Beseda samo 50 par
Tkalni mojster

z enoletno drž. teh. šolo, več v tkanju, snovanju in predl. izučeni stroj. ključavnica, išče primerne namerščenja. Pismene ponudbe na upravo »Slovenca« pod šifro »Zmožen« št. 2797. (a)

Trgovski pomočnik

železninar, mlajša moč, spreten prodajalec, želi namerščenja v železnini ali trgovini mešanega blaga. Grem tudi nekaj časa brezplačno. Franc Kozelj, Tunjice št. 30, Kamnik. (a)

Služba dobe

Beseda samo 50 par
Kuharica

zmožna samostojno voditi gospodinjstvo, z dolgoletnimi spričevaji, popolnoma zanesljiva, lepega vedenja, ne izpod štirideset let stara — se sprejme proti dobri plači k eni osebi v Ljubljani. Ponudbe pod »Dobra kuharica« št. 2729 na upravo »Slovenca«. (b)

Učenc

iz poštene in dobre hiše, z najmanj 2 razr. mešč. šole, se takoj sprejme. Stanovanje in hrana v hiši. Naslov: Leopold Filipic, Zetale. (b)

Pekovski vajenec

se sprejme. Naslova ul. 7, Pobrežje pri Mariboru. (b)

Hlapec

za živinorejo in poljedelstvo — služkinja za kmetijska dela, se sprejmeta v večje župnišče. Nastop takoj. — Prednost imajo priporočeni od župnega urada. — Pojasnila daje uprava »Slovenca« pod št. 2814. (b)

Natakarica

mlajša, prijazna, simpatična, se sprejme takoj v pošteno hišo. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 2768. (b)

Zastopnike (ce)

za obisk zasebnikov išče tovarniška založa impregniranih omel, Slapničarjeva ul. 7/I, Moste pri Ljubljani. — Kavcija 100 dinarjev. (b)

Močno dekle

pošteno, za snaženje pisarn in raznašanje, ki stanuje pri starših v Ljubljani, išče Techna, Mestni trg 25/I. (b)

Pouk

Čamrnikova Solerska šola Ljubljana (Lunaška c. 36, Prva oblast koncesionirana Prospekt št. 16 zastoj). Pišite ponj! Sprejem učencev vsaki čas.

Denar

Beseda samo 50 par
Ako je vaše posestvo obremenjeno z dolgovi in se hočete rešiti dolga — pišite na upravo »Slovenca« pod šifro »Gospodar« št. 2558.

Monopol. tovarna

v Dravski banovini išče privatni kapital. Dopsis pod št. 2705 na upravo »Slovenca«.

Mednarodno

stabilizacijsko posojilo kupimo. — Ponudbe pod »Mednarodno« 2779. (d)

Stanovanja

Beseda samo 50 par
ODDAJO:
 Stanovanj:

trisosbno, komfortno, oddam s 1. aprilom. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 2799. (c)

Lepa opremlj. soba

z direktnim vhomom s stopnišča, z razgledom na park, v Ljubljani, Kralja Petra trg 3, se odda z aprilom. (c)

Sobo

lepo opremljeno, blizu glavnega kolodvora, se odda mirni osebi. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 2794. (c)

Stanovanje

visokoprtilično tri sobe, kabinet, veranda, kopalnica, plin, se odda maločlanski družini za 1. april. Bežigrad. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 2792. (c)

Solnčno stanovanje

dveh sob, kopalnice, poseleke sobe, balkona, verande, plin — se odda mirni maločlanski družini s 1. aprilom. Bežigrad. Naslov v uravi »Slovenca« pod št. 2791. (c)

Stanovanje

treh sob, kuhinje, pritil. lin, vsaka soba poseben vhod, se odda pod Šmartinsko cesto. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 2769. (c)

Deloma proti posojilo

se odda stanovanje dveh sob, predsobe in kuhinje ali pa treh večjih sob, kabineta, predsobe, kuhinje in verande. Lahko tudi eno sobo in kabinet opremljen. — Družine z otroci niso izključene. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 2767. (c)

Lepo oprem. soba

s parketom in elektriko, popolnoma separirana, se odda 15. III. v sredini mesta. Naslov v upravi »Slovenca« št. 2766. (c)

Stanovanje

dvosobno in trisosbno, s pritil. linami, se takoj odda. Riharjeva ulica 6 — Mirje. (c)

Dve opremljeni sobi

oddam gospodoma ali gospodičnoma. Sv. Petra cesta 44/I. (c)

Meblovana soba

parket, elektrika, z oskrbo ali brez, oddam solidnemu gospodu. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 2771. (c)

Komfort. stanovanje

štirih sob, v bližini cerkve sv. Jožefa, oddam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 2772. (c)

Enosobno stanovanje

event. lokal, primerno za obrtnika, oddam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 2773. (c)

Stanovanje

soba in kuhinja, popolnoma snažno, oddam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 2800. (c)

Ali naj grem od vasi do vasi?

Krojaškemu pomočniku Tinetu tam z Dolenskega je mojster odpovedal službo. Uboji mojster je zašel v take plačilne težkoče, da si ni vedel drugače pomagati...
 »Nu, ta je pa lepa! Pa prav zdaj za Veliko noč mi gre odpovedati! Kaj naj zdaj storim? Ali naj grem od vasi do vasi in povprašujem po krojaču, ki potrebuje pomočnika«, je modroval Tine.
 »Na slepo srečo se danes nikamor ne izplača hoditi«, je menil prijatelj France. »Najprej si poišči v časopisu primerno službo! Mali oglas v »Slovenca« je dober pomočnik tudi pri iskanju službi! O tem sem se že večkrat prepričal!«

Ta oglas v rubriki »Služba išče« stane 1350 Din. Vsaka beseda 50 par.

Kje je krojaški mojster, ki bi sprejel v službo pomočnika z večletno prakso? Ponudb z navedbo mesečne plače pod šifro »Vesten in pešten na upravo »Slovenca«.

„Veliki z malimi oglasi!“

ISČEJO:

Lokal v Novem mestu na prometnem kraju — sprejem za prodajo čevljev takoj v najem. Ivan Prešeren, tovarna čevljev, Kranj. (m)

Pozor!

Išče se najemnik za dobro idočo trgovino, gostilno in trafiko in ostalimi prostori za takoj v pokrajini na glavni cesti Varaždin—Ptuj. Inventar je popoln. Ponudbe na lastnika Ivana Majcena, upravitelja, Bežanec, p. Pregrada.

Glasba

Beseda samo 50 par

Orgle

harmonije, pianine, piščale in ventilatorje za orgle izdeluje, popravlja in uglašuje najceneje Anton Dornič, izdel. orgel, Radovljica.

Prodamo

Beseda samo 50 par

Satnice

in vse čebelarke potrebščine kupite po izjemnih cenah v trgovini Fr. Stupica, železnina in zaloga poljedel. strojev, Ljubljana, Gosposvetska cesta 1. (l)

Gosje perje

kemijno čisteno, dobavljiva od Din 15, 25, 35, 50 7 do 9 dinarjev za 1 kg franco Comonija po novzetju, ka-or tudi gotove blazine in perne ce ADOLF WOLKENSTEIN, CONOPLJA (Dunavska banovina). Zahtevajte cenik.

Malči Žabjek roj. Debevec naznanja vsem cenjenim damam, da sem otvorila salon
damskih slammikov.
 Za cenjeni obisk se damam najujudneje priporočam.
 Poljanska cesta 15, stopnišče IV., I. nadst. (Mestna hiša).
 Velika izbira najmodernejših slammikov po konkurenčnih cenah. Popravila se točno in najceneje izvršujejo.

125 Din

1 m² žaganih bukovih drv prima kakovosti — nudi Velepič, Sv. Jerneja cesta 25. — Telefon 2708.

Gojzerce na obroke

TEMPO, Gledališka ul. št. 4 (nasproti opere).

Angleški, češki

in nemški kamgarni po zelo nizkih cenah v trgovini O. Šlibar, Ljubljana, Stari trg 21.

Denarnice

listnice, kovčke, ročne torbice, gamaše, nahrbtniki, ovratnike, vrvice in nagobčnike za pse — pri Kravos, Maribor, Aleksandrova 13.

Prima bukova drva

dostavljena na dom, cela 115 Din, žagana 125 Din, klana 135 Din za m³. — Putrich, Dolenjska c. 6.

Vino

pristno štajersko iz domačih gor, vinsko žgane, brinjevec, borovničar, slivovko, razne likerje, kakor tudi domačo sunko, hrenovke in drugo delikateso nudi po zmernih cenah delikatesna trgovina Sotelšek — Gradišče 10.

Jajca 75 par

tudi orehi in jedra najceneje! Sever & Komp., Ljubljana, Gosposvetska cesta 5.

Breskve

raznih vrst Vam nudi drevesnica grad Dragomelj, p. Domžale. (l)

Otroški voziček

na peresih, dobro ohranjen, naprodaj. Studenčeva ul. 3/II. n. (l)

Žage

gaterice, krožne, mlinske skobelne nože in vse drugo jekleno orodje kupite najugodnejše pri »Jeklo«, Ljubljana, Stari trg.

Šivalni stroj

popolnoma nov, nemške znamke, naprodaj za 1300 Din. Siva naprej in nazaj. Miklošičeva 7/III, vhod poleg slaščičarne. (l)

Drva, premož,

trame, deske, prekleje za fižol, dobite najugodnejše pri Josipu Prelesnik — Ljubljana, Šiška, Janševa ulica. Telefon 33-89. (l)

Pupa za šiviljo

naprodaj. Bitenc, Vrhovčeva 3/III. (l)

Koncertne citre

dobro ohranjene, in note prodam. Naslov v upravi »Slovenca« št. 2758. (l)

Lanz lokomobilo

22 KS, v brezhibnem stanju, ugodno prodam. Na ogled v obratu v opekarini Feliks Tavčar, Vodice nad Ljubljano. (l)

Obrt

Konfekcija — moda! Najcenejši nakup. Anton Presker — Ljubljana — Sv. Petra cesta 14.

Mlinarji!

Rz priso, sile in točmed kupite najceneje pri A. VOLK LJUBLJANA Restirva cesta 24 Veletrgovina žita in moka.

Sotva

najprejlednejša kartot-ka Soklič, Maribor.

Po vseh svetnih udarcih je danes Božja previdnost poklicala v Svoje angelsko kraljestvo našega edin. ga sin- kota in brata
DRAGECA
 Pokopali ga bomo v petek popoldne ob 2 iz Struževega na pokopališče v Kranju.
 Tolažbe iščemo v Bogu, osamljena družina
 Karlo, Mili in sestra Majda.
 Ljubljana-Kranj, dne 2. marca 1932.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

V neizmerni žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš srčnoljubljeni sin, brat, nečak, vnuk in bratranec, gospod

Miloš Adamič

stud. sred. tehn. šole

danes, dne 2. t. m. po kratkem, mučapolnem trpljenju, previden s tolažili svete vere, v cvetu mladosti — star komaj 19 let — mirno umrl.

Truplo dragega sinka prepeljemo v Kranj, kjer se vrši pogreb v petek, 4. marca 1932 ob 4. uri popoldne od doma žalosti Kokriško predmestje na ondotno farno pokopališče.

Kranj, dne 2. marca 1932.

Anton Adamič, industrijalec in veletrgovec, in Mara Adamič, starši
 Marica, Zvonko, Živko, sestra in brata, in ostalo sorodstvo

Prijatelj perila

Sidro MERIMA
 1839

Igra z jeseniškimi delavstvom

KID hoče novih inozemskih moči, obenem pa odpušča svoje delavce - Kaj je vzrok odpustom?

Jesenice, 2. marca.

Po večerajšem razburljivem dnevu je delavstvo ob šestih zvečer imelo skupno posvetovanje vsi organiziranega delavstva. Pri ogromni udeležbi je bilo sklenjeno, da se za v četrtak napovedani po od delavstva z Jesenic v Radovljico za teden dni prestavi, tako, da bi se vršil šele v prihodnjem tednu.

Delno se je med delavstvom sužljalo, da ni res, da bi Narodna banka ne bila dovolila dovoljnega kredita, ampak trde, da je bila odpoved dogovorjena zadeva nekaterih krogov, ki imajo interese na tem, da se delavstvo boga z neresničnimi vestmi.

Ponovno se je razširila med delavstvom vest,

da je KID pri Delavski zbornici v Ljubljani zaprosila istočasno, ko se je pripravljala, da odpove delo celokupnemu delavstvu, da bi smela v svojih obratih zaposliti 20 novih inozemskih moči (inženirjev, mojstrov, predelavcev in delavcev). Delavstvo se radi tega razburja. Sicer je KID navajala za vzrok, da ji manjka sposobnih ljudi za novi obrat za izdelavo fine pločevine, v katerem da bo zaposlila tudi okrog 500 domačih delavcev. Ker se ta obrat ne bo začel pred potekom pol leta, stoji delavstvo na stališču, naj KID pošlje slovenske delavce v inozemstvo, da se v tem času izvežbajo za gornje delo, namesto da pljučje pri nas nastavljen inozemske delavce po brezprimerno višjih cenah, kakor delajo domači delavci, mojstri itd.

Glad v deželi zlatega telela

Pismo našega rojaka iz Amerike

Ljubljana, 2. sušca.

Naš rojak Ignacij Klančnik v Chis'olmu, Minn. v Severni Ameriki je svojemu bratu pisal naslednje pismo o razmerah v bližini Ame iki.

»Dragi brat! Prejel sem Tvoje pismo, za katero se Ti zahvaljujem. Verjamem Ti, da ni v teh časih depresije (stiske) doma posebno dobro. Ali kraji, koder lahko kaj pridelaš, se ne dajo pimerjati krajem, koder je sama industrija, kakor je tukaj po ameriških velenostih. Po Ameriki je sedaj okrog 6 milijonov ljudi brez dela.

Moški in ženske spijo dozdaj zunaj; kaj bo, ko bo m azl! (Pismo je pisano še 19. novembra.)

Pri pomožnih akcijah se mastijo tisti, ki imajo denar v svojih rokah. Po velikih mestih dele juho brez mesa po enkrat na dan tistim, ki so najbolj revni.

Tukaj v Severni Minesoti je največ rudnikov. Srečen je, kdor ima sedaj delo. Delamo vsak drugi teden po štiri šhte. To je za male st.oške: za vo-

do, elektriko, drva, društvo in podobno. Za življenje in obleko ni. Kdor si ni prihranil poprej, se lahko zdaj uči računstva in gospodarstva.

Za kmetje je tudi strašno slabo, ker delavci ne morejo kupovati. Krave so po 15 do 35 dolarjev, pred 2 leti so bile od 50 do 150 dol. Prašiči so bili funt po 20 centov — zaklani. Zdal so po 8 centov funt. Kdor je le malo dolžan, se sedaj ne more zdržati na ameriški farmi.

Ljudje se precej selijo v Rusijo, in sicer kmetje. Prodajajo tukaj posestva pod ceno. Prav tako se selijo tja šolani elektroinženji, rudniški izvedenci, kmetijski učitelji in drugi.

Ne vem, kaj bo iz te dežele, če pojde tako naprej. Na eni strani je toliko bogastva, da ne vedo, kam z njim; na drugi strani pa zdravi in delazmožni ljudje trpe lakoto.

Midva z ženo sva zmirom poprej varčevala; zato mi nekaj časa ni treba sk beti, kaj bo. A vendar mora vsakega razumnega človeka skrbeti, ker ni videti, da bi se v kratkem izboljšalo.

Kako živi tobačno delavstvo

Ljubljana, 2. marca.

Davi smo poročali o zborovanju tobačnega delavstva, kjer sta delegata **Lombardo** in **Marinić** poročala o svojih intervencijah v Belgradu. Upravi državnega monopola sta predložila izčrpano spomenico, v kateri je razložen izredno slabi položaj tobačnega delavstva. Iz te spomenice posnemamo nekaj podatkov.

Pravilnik od 1. aprila 1929 je v marsičem poslabšal službeno razmerje delavstva. Delavstvo zahteva, naj se odpravita tretja in četrta kategorija in naj se delavstvo razvrsti v prvo in drugo kategorijo. Osebna draginjska doklada naj se zviša za vse delavstvo za 50%. Delavstvo namreč plačuje izredno drage najemnine, ki s svojim zaslužkom ne more prenesti in gre 42 do 60% mesečne plače za najemnine. Pred pravilnikom je imelo delavstvo plačane vse cerkvene in državne praznike, sedaj pa imajo te praznike plačane samo nekateri iz prve in druge kategorije. Velika krivica se godi začasnim sezonskim delavcem, ki imajo predpisano storitev. Te storitve so pa tako visoke, da jih delavci niti ob najugodnejših razmerah ne morejo doseči. Nerešeno je tudi vprašanje starostne prekrbe. Zato zahteva delavstvo, naj se pokojnine tobačnih upokojencev v Ljubljani uredi s posebnim pravilnikom ali zakonom. Predvotne pokojnine naj se zato valorizirajo. Tobakna tovarna namerava sedaj prisilno upokojiti 50 starih delavcev. Delavstvo se ne bi prav nič branilo upokojitve, če bi pokojnine dosegale vsaj najnujnejšo življenjsko potrebo. Sedanje pokojnine, ki ne dosegajo v mnogih slučajih niti 300 Din, ne zadostujejo niti za stanovanjske najemnine.

Spomenici je delavstvo predložilo tudi seznam predvotnih plač in sedanjih. Iz tega seznama je jasno razvidno, kako občutno se je poslabšal položaj tobačnega delavstva. Pred vojno so profesionalisti zaslužili mesečno od 91—180 K. Delavci od 79,04 do 124,80 K. Delavke od 66,56—93,00 K. Sedaj pa zaslužijo profesionalisti dnevno od 38,52—39,40 Din, delavci od 38,52—39,40 Din, delavke od 28,90 do 29,16 Din.

V primeri s predvotnim zaslužkom prejema delavec dnevno od 6,94—60,28 Din premalo. Leta 1913. je profesionalist zaslužil od 1092 K do 2100 K. Potrošnja za petčlansko družino pa je znašala 1481,40 K. Delavec je zaslužil od 984,96 K do 1497,60 K, delavka pa od 798,72—1123,20 K.

Skromno življenje petčlanske družine l. 1931. pa je veljalo najmanj 20.752,20 Din. Skupni zaslužki pa so znašali: profesionalisti 15.128,76 Din, delavci 10.599,42 Din, delavke pa 8778,50 Din.

Medtem ko so mogli delavci pred vojno še

kolikor toliko dostojno živeti, morajo sedaj stradati in to celo taki, ki so izučeni in delajo dolga leta v tobačni tovarni. Upravičena je torej borba tobačnega delavstva vsaj za skromno življenje. In upravičeno ugotavlja delavstvo ob koncu svoje spomenice:

»Tobačno delavstvo ustvarja z vestnim vršenjem svoje službe državi velike dobičke. Pri monopolskem gospodarstvu pa se ne morejo in ne smejo imeti v vidu samo in edino le fiskalni interesi, ampak v precejšnji meri tudi materialni položaj delavstva monopolskih naprav. Tudi po tej strani mora država izdatno skrbeti za blagostanje svojih državljanov, česar danes, zlasti z ozirom na tobačno delavstvo ne moremo trditi. Nasprotno je danes tobačno delavstvo po statističnih podatkih med najslabše plačanim delavstvom v državi in splošno živi v revščini in bedi. Delavstvo je vendar še prepričano, da se bodo njegove zahteve enkrat na odločujočih mestih res upoštevale.«

† Dekan Franc Salamon

Rogatec, 2. sušca.

V torek ob pol 10 zvečer je nenadoma ter mirno v Gospodu zaspal g. nadžupnik in dekan Franc Salamon. V soboto je z velikim veseljem in ljubeznjivo živahnostjo sprejel gospode misijonarje iz Celja, ki vodijo ta teden v Rogatecu misijon. V nedeljo zjutraj je še sam intoni al »Veni Sancte Spiritus« *in izročil misijonarjem štolo in križ z ganljivo dušno pastirsko ljubeznijo: »Pisite moja jagneta, pisite moje ovce. Oznanjujte križnega Jezusa. Dobre potrdite, mlade napolnite z gorečnostjo, tiste, ki so zašli, napolnite z milostjo božjo.« Sam je opravil glavno jut anjo sv. mašo. V ponedeljek zjutraj je čutil, da se je močno prehladil; v torek zvečer je pa prenehalo biti njegovo blago srce. Naj ga ljubi Bog sprejme med svoje nebeske prijatelje!*

Pokojni gospod dekan je bil rojen pri Sv. Križu pri Ljutomeru 19. januarja 1859. Za mašnika je bil posvečen 20. julija 1883. V Rogatecu je pastiral od 1. maja 1898. Pogreb bo v petek 4. t. m. ob 10 dopoldne v Rogatecu.

Med. Univ.

Dr. Tone Ravnikar

otvori dne 3. marca t. l. na Vidmu ob Savi (v hiši gospe Cet nove) privatno zdravniško ordinacijo.

Na trnjevi poti za svojo univerzo

(Dalje.)

Po teh trpkih razočaranjih je zavladalo zopet skoro dvasjetletno mrtvilo, kajti politične razmere so bile tedaj take, da ni bilo misliti na kak uspeh. Šele ko so l. 1890. primorski Italijani sprožili zopet zahtevo po lastni pravni fakulteti, se je tudi v kranjskem deželnem zboru vnovič oglašil stari borec za slovensko univerzo, L. Svetec. Naslednjo spomlad je pa sprožil to vprašanje Sukiče tudi v parlamentu, toda vlada se za te glasove sploh resno nemanila. Z vsjo silo je pa bruhnilo to vprašanje na dan zopet l. 1898., ko so začeli zaradi Badenjevih jezikovnih naredb razjarjeni šovinistični nemški studentje dejansko napadati naše dijake na graški in dunajski univerzi. Zopet so se oglašili najprej dijaki sami in na njih pobudo je sprožil to staro zahtevo vsega slovenskega naroda meseca februarja l. 1899. Ljubljanski občinski svet, takoj za njim pa tudi kranjski deželni zbor, sta tevažoj takojšnjo ustanovitev slovenske bogoslovne, modroslovne in pravne fakultete v Ljubljani. Ob tej priliki sta prvič nastopila poznejša dolgotrajna in neutrudna borca za našo »almo mater«, dr. D. Majaron in Iv. Hribar. Prvi je sijajno utemeljeval, »da ima slovenski narod pravico, da dosepe do višje prosvete in omike in da ne zaostaja za drugimi narodi...«, drugi je pa storil prvi praktični in konkretni korak do uresničenja teh, tedaj že polstoletnih zahtev s tem, da je predlagal, naj deželni zbor ustanovi poseben vseučiliški gradbeni fond in dve ustanovi za habilitacijo bodočih profesorjev. Ta akcija je našla takoj glasen odmev po vsej Sloveniji in podprle so jo krepko najrazličnejše institucije od slovenskih iržaških in gorških deželnih poslancev preko kranjskih in štajerskih županov do akademskih društev v Gradcu in

na Dunaju. Ta živahni pokret sicer še ni rodil nobenih pozitivnih uspehov, vendar je globoko razgibal vsjo slovensko javnost, ki ni odstavila odtlej tega prevažnega vprašanja več z dnevnega reda, tudi za krajši čas ne.

Jeseni l. 1901. so zaradi nemške nezestnosti Italijani ponovili zahtevo po svoji univerzi v Trstu, ki jo jim je tedajni naučni minister tudi obljubil in to je dalo takoj tudi nam Slovincem povod, da smo nemudoma in z vsjo silo vnovič nastopili za svoje stare zahteve. Graški slovenski akademiki so uveljavili poseben permanentni odsek, ki naj bi skrbel za realizacijo vseh zahtev iz l. 1898., ljubljanski občinski svet je vnovič sprejel krepko resolucijo za ustanovitev vseučilišča, dijaštvo v Pragi je priredilo velikansko sveslovansko manifestacijo zanj, katerim so sledile nato slične na Dunaju, v Zagrebu in v Budimpešti, v Ljubljani se je vršil dne 1. decembra l. 1901. shod, kakršnega slovenska preostolca do prevrata ni videla, 488 občin in 191 društev je poslalo vladi prošnje za vseučilišče in vse slovensko česopisje je odprlo svoje stolpce za propagandne članke, ki so jih pisali najodličnejši kulturni delavci.

Te enodušne napore vsega naroda za dosego samooobsebi umevnih kulturnih pravic je seveda krepko podprla tudi slovenska parlamentarna delegacija, ki je v tistih časih smatrala še za edino svojo dolžnost in na logo povod in ob vsaki priliki budno varovati in braniti interese svojega naroda brez ozira na desno in levo. Dne 12. novembra so vložili vsi trije tedajni jug-slovenski parlamentarni klubi tozadevni nujni predlog, o katerem se je potem vršila razprava dne 6. decembra. Ta je bila jasno ogledalo razmer, ki so že tedaj vladale v Avstriji in ki so jo morale zato že dobro poldrug desetletje pozneje tudi uprati. Nemški peclanci so vprav cinično smešili te najresnejše zahteve po kulturni stremežega naroda, vlada jih je pa odločno zavrnala, čeprav v nekoliko taktnejši obliki. Toda slovenska javnost se ni dala preplašiti in je prišlo vseučiliško vpra-

Samo v teh originalnih oмотih

ASPIRIN tablete

v originalnih oмотih jamčijo, da so pristne.

Odobreno od Ministrstva socijalne politike in narodnega zdravja št. 1410. 6/2 1932

se prodajajo prave Aspirin tablete. Pazite, da vsaka tableta nosi znak pristnosti in Bayerjev križ.

Ptujske občinske zadeve

Za ptujsko gmazijo - Uvedba motornih vlakov potrebna

Ptuj, 1. marca.

Včerašnja občinska seja je bila mestoma zelo živahna. Galerija je bila nabito polna. — Uvodoma je župan podal svoje poročilo. Omenjal je nevzdržen položaj, ki je nastal z ukinitvijo vlakov na progi Ptuj—Pragersko. Mestno avtobusno podjetje je bilo prisiljeno uvesti avtobusne vožnje do Pragerskega, da omogoči zvezo z Ljubljano in Mariborom. Zaprošeno je tudi na merodajnem mestu, da se promet z motornimi vozili raztegne še na okraje Ljutomer in Murska Sobota, ki so istotako prizadeti z ukinitvijo vlakov. — Zaradi nameravane ukinitve ptujske gimnazije je bila odposlana na pristojno mesto primerna resolucija v tem smislu, da ostane gimnazija neokrajena.

Tudi v poročilu upravnega odseka, katerega je podal član banskega sveta dr. Senčar, je bilo govora o usodi gimnazije. Dr. Senčar je poročal, da je baje gimnazija zaradi tega v nevarnosti, ker izkazuje neugodno število učencev. Treba bo napeti vse sile, da do ukinitve ne pride in zainteresirati tudi ostale okraje, ki gravitirajo k Ptuj, in to so Ljutomer, Murska Sobota in Dolnja Lendava, da podprejo to akcijo z istovestno zahtevo.

Občinski svet je nato razpravljalo o raznih zadevah. Konjaču Winklerju se prizna letna odškodnina za konjaške posele v iznosu 1500 Din. — Rozaliji Milošič se odprda stavbišče v izmeri 500 kv. metrov po 6 Din za kvadr. meter. — Francu Mlinarju se prizna krajevna potreba za koncesijo za prevažanje oseb z avtomobilom. — Dne 8. maja se vrši vinski sejem v Ptuj. Tem povodom se Vinarsko društvo v Mariboru oprati občinske trošarine. — Zaradi siromaštva se odpišejo pogrebni stroški Jožetu Slavič v iznosu 730 Din in Ivani Majerič v znesku 535 Din. — Izjemoma se odpišejo stroški raznim društvom za prireditve. — Petru Marohu se znižajo bolniški stroški v znesku 845 Din, odn., občina bo nosila polovico stroškov z ozirom na dejstvo, da je prosilec težki invalid. — Prošnji Olepševalnega društva za dovoz peska se ugodi. — Kopalnišče bo nabavilo nov vodokaz, ker je dosedanji postal neraben. Predvideno je zato 2800 Din. — V veliki vojašnici se nakažejo stanovanja nekaterim

strankam. — Za člana odbora za trgovsko-obrtn. naraščaj se določi šoški nadzornik Gorup. — Odobri se sodna poravnava s tvrdko Zamanek glede instalacije strojev v mestnem kopalnišču. — Mesarjema Oroviču in Koserju se podaljša dovoljenje stojnic na Slovenskem trgu do 1. maja t. l.

Poročilo pravnega odseka je vsebovalo v glavnem prošnje za sprejem v občinsko zvezo. Zagotovil se je sprejem Ivanu Breus, sprejeti pa so bili Jurij Sluga, Terezija Brus, Valentin Murn z ženo in Joško Sagadin z ženo in družino, Antoniji Brauhard se odpiše taksa za sprejem. — Daljša in mestoma zelo živahna debata se je razvnela pri vprašanju podpore za popravilo orgel v mestni župni cerkvi. Cerkev je imela s popravilom orgel zmatne stroške ter je zaprosila občino za podelitev primerne podpore. Občinski pravni odsek pa je to upravičeno prošnjo odklonil in referent odseka Ogorelec je v zvezi s tem sklepom predlagal, naj tudi plenum zavzame odklonilno stališče. V debati, ki se je razvila, sta se zavzemala zlasti župan in svetnik Milan Senčar za podelitev podpore, dočim sta zagovarjala dr. Salamun in dr. Fichtenau sklep pravnega odseka. Končno je prišlo do kompromisnega sklepa, da se prošnja vrnila odseku do odobritve proračuna.

Sklepi ubožnega sveta so bili brez debate odobreni. Nekaterim revežem so bile zvišane podpore, nekaj siromakov pa je bilo poslanih v banovinsko hiralnico. — Pri slučajnostih je občinski svet sklenil naprositi bansko upravo, da se čimprej izvrši kanalizacija bolnišnice in hiralnice. — Mestne uboge in brezposelne bo občina po možnosti zaposlovala pri raznih delih za plačilo. Končno je bil pooblaščen župan, da ukrene vse potrebne predpriprave za napravo vodovoda. — S tem je bila javna seja zaključena in nadaljevala se je tajno.

V tajni seji so bili izvoljeni v revizijski odbor mestne hranilnice svetniki Ogorelec, inž. Urbančič, Rozman in Reich. — Obravnavale so se nadalje personalne in disciplinarne zadeve. Med drugim je bil odpuščen iz službe disciplinarnim potom en policijski stražnik in se to izpraznjeno mesto ponovno razpiše.

Nesramnost Franca Kaca

Ljubljana, 2. marca.

Slepar, ki se je izdajal za jeruzalemskega romarja, kateremu so nasledila razna oblastva, in na podlagi njihovih potrdil tudi mnogi zasebniki, med temi tudi naš list, namreč Franc Kac iz ptujske okolice, je sedaj v spremstvu policijskega stražnika iz Novega Sada priromal v Ljubljano. Tam je bil prijat na podlagi naših pojasnil ljubljanski policiji, kateri smo navedli pot, po kateri je nameraval romati na jug. Franca Kaca so na policiji natančno zaslišali in poprej tako ponižni romar se je nankrat prelevil v predrznega nesramneža, ki je med zaslišanjem označeval z zasmehljivimi opazkami svoje dobrotnike po Sloveniji in Hrvatski, ki so mu na njegovem potovanju postregli s krožnikom juhe ali s kakšnim drugim majhnim darom. Naravnost bahaje je pripovedoval, s kakimi triki je osleparil nekatere odlične osebnosti. Povedal je, da je na ta način sleparil že od oktobra v Avstriji, kjer pa ni dobival preveč daril, ker so v Avstriji že povsem naveličani takih svetovnih potnikov. Toda Kac je drugega mnenja. Na protokol je dal tole izjavo: »V Avstriji zato nisem bil dobro postrežen, ker Nemci niso tako neumni, kakor so Slovenci! Plačilo za to nesramnost in za druge še huje stvari prejme Kac v kratkem na sodišču, kamor bo jutri izroččen.

Trdi pogoji steklarškim delavcem

Ljubljana, 2. sušca.

Ze nekaj časa sem miruje obrat v steklarnah. Zaloga steklarov pa se sedaj naglo krčijo, kar je najboljši dokaz, da ni bilo pomankanje naročil krivo odpusta delavstva. Vzrok je iskati predvsem v kreditni krizi in pa tudi v medzni politiki Zedinjenih steklarov. Steklarne iščejo sedaj večmilijonsko posojilo, da bi mogle zopet spraviti obrat v pogon. Vodstvo steklarov se je že izrazilo, da je pripravljeno sprejeti delavstvo zopet na delo.

Delavstvu je bilo sporočeno, da more pričeti delati, če pristane na znižanje mezd nič več in nič manj kakor 35%. Povprečna meza steklarskega delavca pa je znašala dosedaj 42 Din in si lahko mislimo, kako bo mogel delavec izhajati, če bo prejel mesto 42 Din le 27 Din dnevno; nekateri delavci pa še manj in to za vse skrajno naporno delo.

To občutno znižanje niti odločile ne odgovarja padcu cen živih in drugim potrebnim delavskih družin, na drugi strani pa ne odgovarja pocenitvi produktov steklarne. Kapital hoče tudi tukaj iz te stiske delavca kovati novo ugodnost zase. Delavstvo pa ponudbe steklarov ni sprejelo in se bo še pogajalo.

Lokal, ki ne ustreza higijenskim predpisom

Trbovlje, 3. marca.

Tukajšnji župni urad je z ozirom na sedanje razmere predlagal upravitelju deške šole, da bi otroci posameznih razredov prihajali v cerkev k veronaku, da bi jim bilo tako omogočeno prejeti sv. zakramente in iti k birni.

Dobil je od okr. načelstva odgovor, da prošnji ni mogoče ustrediti.

Jesenice

Brezposelnost in ples. — Z ozirom na večerajšnje poročilo v »Slovincu«, da nameravajo neki akademiki na Jesenicah v teh žalostnih časih prirediti ples — sporočamo, da je akad. krožek na Jesenicah za nedeljo, 6. t. m. organiziral koncert akademskega orkestra pa brez značajne zabavne prireditve — katere čisti dobiček je namenjen brezposelnim. Koncert se vrši v domu Krekovega prost. društva. — Ker pa jeseniška inteligenca pogreša predpustno prireditev, bo po koncertu v Sokolskem domu tudi prosta zabava — na kateri pa ples ni oficialno na programu. Večina članov akad. krožka, ki so sinovi delavcev in predobro razumejo sedanji težki položaj delavstva, se je že takoj sploščeta postavila na stališče, da letos opusti vsako zabavno prireditev in mesto nje izvede nabiralno akcijo za brezposelne, kateri pa vplivnejša gospoda ni bila naklonjena. — Zato apeliramo na javnost, da upošteva naše težnje in se v kolikor mogoče velikem številu udeleži te kulturne in dobrodelne prireditve. — Jeseniški akademiki.

ST. PETER PRI NOVM MESTU

V srednjem Grčevju je stanovala okrog 70 let stara hišarica Ajdič Neža. Bila je še samska. Zadnje dneve se je počutila nekoliko bolj slabo, vendar ni nihče pričakoval, da so ji dnevi že šteti. Ko so ji sorodniki prigovarjali, naj poskrbi za svojo dušo, je dejala, da bo morda prihodnje dni v Grčevju sveta maša in bo ob tej p. liki opravila. Pa jo je smrt prehitela. V torek zjutraj so jo našli v hiši mrtvo. Bog ji bodi milostljiv!

Dnevna kronika

Koledar

Cetrtek, 3. sušeta: Kunigunda, cesarica; Marija, mučenec.

Novi grobovi

† V Ljubljani je umrl g. Miloš Adamič, dijak tehnične srednje šole. Pokojnik je bil najmlajši sin uglednega industrijalca in veletrgovca g. Antona Adamiča v Kranju. Bil je zelo simpatičen mladenič in pri svojih tovariših izredno priljubljen. Njegovo truplo bodo prepeljali v Kranj, kjer bo pogreb v petek ob 4 popoldne. Blag mu spomin! Zaljubljenim staršem, sestri in bratoma naše iskreno sožalje!

† V Ljubljani je umrl g. Mihael Volk, sprevednik drž. železnice. Blag mu spomin! Zaljubljeni soprog naši sožalje!

† Na Savi pri Jesenicah je umrla gospa Vilma nova, soproga upokojenega tovarniškega delovodje g. Kristijana Vilmana. Bolehala je del časa. V sredo so jo pokopali na jeseniško pokopališče. Pokoj blagi ženi, preostalih naše sožalje!

† V Lahojsku pri Laskem je umrl g. Karel Kranjc, posestnikov sin. Zadelo ga je 1. marca možganska kap. Zjutraj ob 7 je bil še pri sv. maši, ob 10 pa že na mrtvaškem odru. Bil je edini sin uglednega posestnika g. Jurija Kranjca. Pogreb bo danes popoldne ob 9. Svetila mu večna luč! Zaljubljenim naše iskreno sožalje!

Cerkveni vestnik

Nočne častivce vnovič opozarjamo na nočno češčenje v stolnici. Pričetek drevi ob devetih.

Ostale vesti

— **Tudi za 15.000 Din gre!** Cenjene naročnike opozarjamo, da gre pri točnem plačevanju naročnine ne samo za redno prejemanje »Slovenca«, marveč v slučaju smrti naročnika radi neizplačane podpore 15.000, oziroma 10.000 Din, katere podpora zapade, ako naročnina ni pravčasno plačana. Že ta razlog naj bo merodajen za vsakogar, da se pravčasno posluži priložne položitve za obnovitev naročnine. Predvsem pa je neobhodno potrebno, da so poravnani vsi morebitni zastanki.

— **Zavarovanje postrežnic in hišnic.** Po odredbi SUZORA v Zagrebu so od 1. marca 1932 dalje zavarovanju zavezane tudi poročene postrežnice in hišnice, toda le takrat, če je to njihov glavni posel, če za svoje delo zaslužijo nad 200 Din na mesec, vendar pa samo toliko časa, dokler njihov soprog nima zasluzka radi brezposelnosti, bolezni, vojašine itd. Urad poziva vse delodajalce, da prijavijo postrežnice in hišnice, ki izpolnjujejo gornje pogoje, v zavarovanje najkasneje do 8. marca 1932. — OUZD v Ljubljani.

— **Pregled motornih vozil v laškem okraju** se bo vršil dne 10. marca po sledečem redu: za občino Laško, Marija Gradec, Sv. Krištof, Sv. Leonard, Jurklošter in Loka pri Zidanem mostu v Laškem pred hotelom »Savinjac« od pol 8 do pol 10 popoldne. Za občino Dol in Hraštnik v Hraštniku pred občinsko pisarno od pol 11 do 1. Za Trbovlje (trboveljsko kolinno) v Trbovljah pred rudniško restavracijo od 1 do 4. Evidenčne tablice bodo lastnikom vozil razdelili na dan pregleda.

— **Poziv vsem nesamostojnim zoboteknikom!** Pozivljamo vse brezposelne zoboteknike kakor tudi zoboteknike nameščence, da se takoj pisмено

prijavijo društvu, ki rabi nujno tozadevne podatke. — Društvo zoboteknikov za dravsko banovino v Ljubljani.

— **Požarna varnost.** Vsak dan beremo v časopisih o požarnih nesrečah, ko ta strašni element uničuje človeku najpotrebnejše, to je njegovo steblo, njegov dom. Marsikdo si še ni na jasnem, kje tiči vzrok tem groznim nesrečam. Res je, da so mnogih požarov krive zlobne roke brezvestnih oseb, mnogokrat pa tudi neprevidnosti lastnikov samih. Lahko pa rečem, da bi se dalo preprečiti vsaj 50 odstotkov vseh požarov z dobro požarno varnostjo. Vprašanje seveda nastane, kdo naj bi vršil to težko službo in kako. Na ta način bi preprečil že naprej neereče, katerih se običajno zavedo prizadeli potem, ko je že prepozno. Zato je potrebno, da se tega zavedajo ne samo vsi hišni lastniki, marveč vsa javnost, predvsem pa oblasti. Kolikor mi je znano, bo v kratkem izdan nov pravilnik za izvrševanje dimnikarske obrti. In ravno s tem pravilnikom se lahko mnogo stori za požarno varnost. Pravilnik naj bi določal, da morajo ravno dimnikarji vršiti to važno službo in naprej preprečiti nevarnost požarnih nezgod. V to svrhu je potrebno, da se dimnikarjem nudi čim večja možnost do vstopa v vsa poslopja, v katerih se nahajajo kurilne naprave. Zlasti pa velja to za deželo, kjer je požarna varnost najmanj zaščiten in je dimnikarjem v več slučajih onemogočeno redno izvrševanje njihovega poklica. Zato je potrebno in priporočljivo, da merodajni čimhitro posvetijo vso svojo pažnjo pri sestavi novega pravilnika v prid splošne požarne varnosti. — X.

— **Legitimacije in vozovnice za vozelejme v Lipskem, Pragi, na Dunaju in v Budimpešti** se dobe pri »Putniku«, Ljubljana, Dunajska cesta 1.

— **Pri slabosti par kapljic Fellerjevega, bolečine pomirjujočega blagodišečega Elsaffluida na sladkorju ali mleku, je še zmeraj pomagalo.** To varuje tudi pred krči, kašljem, hripavostjo itd. Poskusna steklenica 6 Din, dvojna steklenica 9 Din povsod. Po pošti 9 poskusnih ali 6 dvojnih ali 2 veliki specialni steklenici 62 Din brez daljnih stroškov pri lekarnarju Eugen V. Felier, Stubica Donja, Elzatrj 134, Savska banovina.

— **Nesreče pri smučanju.** Na Dobravi se je ponorečil pri smučanju 10 letni Ivan Stančovič, sin delavca, z Dobrave 32. Predčerašnjim je padel in si zlomil levo nogo. Dečka so večeraj pripeljali v ljubljansko bolnišnico.

— **Kdor se hoče ohraniti svežega in zdravega,** naj jemlje tedensko enkrat ali dvakrat pred zajutrekom kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice. Zdravniška poročila iz bolnišnic dokazujejo, da radi jemljejo »Franz-Josef« vodo posebno bolniki na želodcu, črevesu, jetrih, ledvicah in žolču, ker brez neprijetnih občutkov in posledic točno odvajajo. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specializiranih trgovinah.

— **Avto povozil krošnjarija.** V Zabnici na Gorenjskem je predinočnjim avto neznanega lastnika povozil 23 letnega krošnjarija s kuhinjsko posodo Janka Pečka iz Pulkoveca 30 v občini Zormanec pri Krapini. Avto je zlomil Pečku desno nogo. Pečka so večeraj pripeljali v ljubljansko bolnišnico.

— **Sadjarška podružnica na Viču** priredi v četrtek, dne 3. marca 1932, ob 19 zvečer v risalnici osnovne šole svoje običajno sadjarško pred-

Varujte Vašo kožo

s tem da uporabljate

NIVEA-CREME

pred slabim in mrzlim vremenom, da ne poka in ne poslana hrapava. Nadrignite Vašo kožo vsak večer, preden greste na počitek temeljito z Nivea-Creme. Tkanine postanejo s tem mladostno napete, koža pa močna in prožna. Veler in slabo vreme ji ne morejo več škoditi. Nadrignite pa tudi podnevi, preden odidete na prsto, lice in roke z Nivea-Creme. Ta krema namreč ne zapusti nikak sijaj, ter Vam nudi oni sveži in mladostni izgled, ki ga mi vsi tako radi imamo. Razlika nasproti luksuznim kremam: Najvišji učinek ali ceneje.

Nivea-Creme: Din 5.00—22.00
Jugost. P. Boersdorf & Co. d. s. o. j., Maribor

vanje, h kateremu so vabljeni vsi člani in prijatelji sadjarstva.

— **Društvo izložbenih aranžerjev v dravski banovini** vabi na svoj ustanovni občni zbor, ki bo v nedeljo, dne 6. marca t. l. ob pol 11 v veliki dvorani »Trgovskega doma« v Ljubljani vse aranžerje in trgovske nastavljenice. Ker gre za občo korist, prosimo polnoštevilne udeležbe. — Pripravljani odbor.

— **Predavanje o reji malih živali** in o organizaciji priredi društvo »Zivalica« v nedeljo, dne 6. marca ob 10 popoldne pri Novem svetu v Ljubljani na Gosposvelski cesti. Člani in ljubitelji vljudno vabljeno!

— **Čim več jezikov znaš — tem več veljaš!** Pod tem naslovom smo pripravili pred dnevi nekaj praktičnih pripomočkov za nemški in francoski jezik za samouke in tečajne. Danes objavljamo naslove knjig za srbohrvaški jezik in italijansko: Srpska početnica, navodilo Slovincem, ki se žele naučiti srbohrvašine v besedi in pisavi (cirilice). Din 12; Srbohrvaška vadnica, I. letnik, sestavljen dr. M. Rupel, Din 32; II. letnik, Din 42 (knjigi se rabita v meščanskih in srednjih šolah in pri pouku Radio-Ljubljana); dalje: Srbohrvaško-slovenski slovar, sestavljen dr. A. Vilhar, vezano Din 70; Slovensko-srbohrvaški slovar, vezan Din 70; Italijansko-slovenski slovar, sestavljen dr. J. Valjavec, vezano Din 70; Slovensko-italijanski slovar, sestavljen dr. J. Valjavec, vezano Din 70. Vse knjige ima v zalogi Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

— **Na občutljivi koži** se pojavijo lišaji in drugi nedostaki pri vporabi škodljivega mila. Zato se priporoča vporaba samo takih mil, ki so medicinsko brezhibna, kot so to: Fellerjeva Eisa-mila le-pote in zdravja in sicer: liližno mlečno, liližine kreme, boraksovo, glicerino, katranovo, rume-njakovo in mlo za britje. Po pošti pet kosov 32 Din brez daljnih stroškov pri lekarnarju Eugen V. Felier, Stubica Donja, Elzatrj 134, Savska banovina.

— **Luče ob Savinji.** Tudi naša mladina se pridno vežba v zimskem sportu. Da ste jih videli preteklo nedeljo pri smučski teemli! To je bilo veselje! Tekmo je prišlo gledat tudi precej odraslih. Zeleti je, da se tudi naši fantje začno smučati. Prihodnje zimo — vsi na smučil!

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Cetrtek, 3. marca: 12.15 Plošče — 12.45 Dnevne vesti — 13.00 Cas, plošče, borza — 17.30 Salon-ski kvintet — 18.30 Ing. Novak: Goddarstvo — 19.00 Dr. A. Bajec: Italijansčina — 19.20 Dr. M. Rupel: Srbohrvaščina — 20.00 Pero Horn: Poglavje iz vzgojeslovja — 20.30 Koncert okteta »Ljubljanskega Zvona«, vmes poje »Dijaški oktet T. S. S.« — 21.30 Samospevi go. Zlate Gjurgjenac-Gavella, primadone ljublj. opere — 22.00 Prenos iz Bena: Parsival (Wagner), III. dej. — 22.30 Cas in poročila.

Petek, 4. marca: 11.30 Solška ura: Kako so telovadili nekdanj in kako telovadimo sedaj. — 11.15 Plošče. — 12.45 Dnevne vesti. — 13.00 Cas, plošče, borza. — 17.30 Plošče. — 18.00 Leo Poljanec: Moji doživljaji v Afriki. — 18.30 Gospodinjska ura, vodi Krehova gospodinjska šola. — 19.00 Dr. Lovro Sušnik: Francoščina. — 19.30 Dr. Valter Bohinec: Narodi zemlje. — 19.45 Sokolsko predavanje iz Beograda. — 20.15 Prenos iz Varšave: Pianist Orlov. — 22.30 Cas in poročila.

Drugi programi

Petek, 4. marca.
Beograd: 11.05 Radio orkester. 12.35 Ciganska glasba. 20.15 Varšava. — Zagreb: 17.02 Radio orkester. 20.15 Varšava. — Dunaj: 11.30 Opoldanski koncert. 19.20 Violončelo. 20.00 Prenos iz Newyorka. 20.15 »Slavček«, opera. — Rim: 12.45 Vokalni in instrumentalni koncert. 17.50 Vokalni koncert. 20.45 Operetni prenos. — Milan: 20.15 Izbrana glasba. 21.00 Varijetski večer. — Stuttgart: 19.45 Anekdote. 20.05 Simfončni koncert. 22.40 Zabavna glasba. — Berlin: 20.00 Amerika. 21.10 Koncert. 10.30 Sport, nato zabavna glasba. — Barcelona: 19.00 Trio. 21.05 Radio orkester. 22.00 Vokalni koncert. — Mor. Ostrava: 12.45 Opoldanski koncert. 20.55 Poljudna glasba. 22.20 Praga. — Langenberg: 13.05 Opoldanski koncert. 20.00 Iz Amerike. 21.00 Slušna igra. 22.20 Plesna glasba. — Toulouse: 18.15 Operne pesmi. 19.45 Peštra glasba. 20.45 Moderna simf. glasba. 23.00 Kitara.

1. maja 1932

je oni veliki dan

žrebanja srečk za zgradbo katedrale v Beogradu!

Vsled velikega povpraševanja bodo srečke kmalu popolnoma razprodane. Ne čakajte torej do zadnjega trenutka, ker s tem

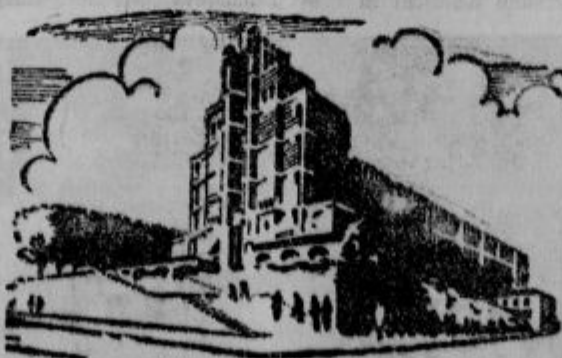
zamudite največjo priliko za Vašo srečo!

Dobitki: 2 × Din 2,500.000.—, 2 × Din 500.000.—, 10 × Din 100.000.—, 100 × Din 10.000.—

Glavni dobitek: Din 5,000.000.—!

Cene srečk: Dvojna srečka Din 200.—, cela srečka Din 100.—, polovica srečke Din 50.—, četrtinka srečke Din 25.—

Nikaka igra na kola (razrede)!

Enkratna vloga!

Srečke prodajajo: vsi župni uradi, kolekture, denarni zavodi, cerkvene in dobrodelne ustanove itd.

Centrala: Beograd
Ulica Jovana Ristića 20

Prodajna podružnica:
Zagreb, Tvrtkova ulica 5

Prizor iz bara

(Socialna slika.)

Berlin, februarja 1932.

V nočnem lokalu sedi blede, še precej lepo dekle, oblečeno v tenko oblečko in se nasmehlja, če jo pogleda kdo od gospodov, ki posedajo pri drugih mizah, kadijo debele cigare in fine cigarete in se zvedavo in s strokovnjaškimi pogledi ozirajo po dekletih.

»Gospod ober, ono-le dekle naj pride k meni!« — Dekle pokorno vstane in se vsede

»Že toliko si izdal za mene. Cvetlice, bonboni — in te igračke, kako vesel jih boš!«

»Kdo?«

»Moj mali.«

»Ni prav nič treba, da mi o njem gobezdáš!«

»Ah, če bi njega ne imela, bi prav gotovo ne bila tukaj.«

»Ta je tudi dobra; lepa morala to!«

Plesa je konec. Gospod ravnatelj vzame dekleta pod roko, gre k mizi in s širokopotezno gesto plača precej masten račun. V garderobi jo vpraša: »Ali je mali pri tebi?«

Ona vsa vzradoščena: »Seveda!«

»Če je tako, greva v hotel.«

Dekle se razočarano brani: »Ne, to pa ne! Zabavala sem vas, več pa ne storim.«

»Zabavala! zarjove gospod ravnatelj in se krohoče. Neumna punčara! Menda misliš, da sem s kmetov! Kar lepo naprejt!«

»Če me hočete spremiti do hiše, potem se peljem z vami.«

»Ha, ha, fina dama — seveda!«

»To, žalibog, nisem. Taka, kakor vi mislite, pa tudi ne.«

Hitler po zaprisegi. Hitler je bil te dni imenovan za tajnika braunschweigskega poslanstva v Berlinu in je s tem pridobil nemško državljanstvo, da bi lahko kandidiral za predsednika nemške republike.

h gospodu ravnatelju, stalnemu gostu nočnega lokala. Gospod ravnatelj si z desno roko natoči drage pijače, z levo pa takoj objame dekleta. Godba in šampanjec delujeta. Dekle, ki je še malo preje žalostno samevalo, pride v prijetnejše razpoloženje.

Gospod ravnatelj je podjeten in za to šalo ne šteti ravno z denarjem. Pred dekletom leže na mizi darila: cvetlice, bonboniere, čokolada.

»Ti si krasno, najbolj sladko dekletce na svetu,« ji šepeta v uho in poskuša jo poljubiti.

Dekle se brani: »Ne, ne tukaj!«

»Imaš prav! Pojdiva!«

»Ne smem še; moram ostati v lokalu do štirih jutraj.«

»No, pa pijva še naprej.«

Dekle ga hvaležno poboža po roki in pravi: »Kako ste dober!«

»Kaj bi tisto, kar tikajva se!«

»Ti si tako dober — kaj ne, da mi boš kaj dal.«

»Pozneje že, to se razume.«

»Ah, tako slabi in težki časi!«

»Nisem prišel semkaj, da bi poslušal tako marnjanje.«

»Če mi boš kaj dal, bom tako vesela in zadovoljna.«

»Dobro, mala,« odgovori ugledni gospod ravnatelj, seže v notranji žep in ji da stotak, za conto ljubezni.«

»Ah, saj me nimaš rad.«

»Kako da ne, prisezem ti, če ravno hočeš.«

»Ali imaš doma ženo?«

»Kaj te, vraga, to briga! Pij!«

»Postanem tako žalostna, če preveč pijem.«

»Potem pa ne spadaš semkaj.«

»Da, da, — saj vem.«

»Pojdiva plesat!«

Plešeta.

Gospod ravnatelj: »No, vidiš, saj še ne-kako gre.«

Dekle se nasmeje in reče: »Da, res gre, ti plešeš tako dobro. Sedaj sem zopet dobre volje.«

»No vendar, hvala Bogu; sploh pa bi me morala ti razveseljovati.«

»Ali naj ti vrnem denar?«

»Kaj si neumna!«

General Ma — umorjen? Kitajski general Ma Ca Cany, ki je bil poveljnik kitajskih čet ob reki Noni v severni Mandžuriji, in ki so ga Japonci baje podkupili, da so lažje zmagali, je bil po ruskih vestih zahrbtno umorjen. Tajna kitajska organizacija je sklenila umoriti tudi vse one častnike, ki so obdolženi, da so v zvezi z Japonci.

Za pomlad

nudimo apartne novosti v suknu za obleke, površnike, trenchcoate iz velike izbire. V našem ateljeju krojene oblike za oblačila bojo odšlej v izvedbi nenadkriljive.

Drago Schwab — Ljubljana

»Izjemati seveda znaš, mesto da bi pošteno delala!«

»Kaj naj delam; kdo pa vzame v službo nesrečnega dekleta z majhnim otročičkom in pa še ta pljuča! Ah, Bog se usmili!«

»Hej, ober, povej mi vendar, ali je to zavod za bolne na pljučih ali je bar, nočni lokal?«

Po kratkem razgovoru gospoda ravnatelja z gospodarjem bara mora dekle vrniti cvetlice, bonbone, igračke, vse, kar ji je »gentleman« podaril. Za v baru kupljene stvari dobi gospod povrnen denar, prezirljivo pozdravi: »Dobro jutro!« — in odide. Dekle plaka in kašlja.

»Od jutri ni treba več prihajati,« ji reče gospodar, obrne hrbet in odide.

Policijsko poročilo naslednjega dne: Mlada ženska — svojim štiriletnim nezakonskim sinkom se je davi zastrupila s plinom...

Učinkovita reklama

PROČ OD VSAKDANJOSTI!

Če postane govornik dolgočasen, začno poslušalci zdehati. Če »krasi« svoj govor s tujkami, ki jih sam ne razume, in če gradi dolge stavke, potem bo gotovo doživel polom. In če bo pisal reklamo, bo njegov polom še večji. Zakaj? Pri govorniku smo več ali manj prisiljeni, da ga poslušamo, časopis pa lahko vsak čas odločimo ali pa pričremo namesto tega oglasa brati drug oglas. Zato: življenje v besedilo, da prisili bralca k branju!

Slika ima večjo privlačno vrednost, če je v njej življenje, premikanje. Tako tudi besedilo. — Mrtvih stavkov najdemo dovolj v konverzacijskem leksikonu. V oglasu si jih ne želimo.

Oglas, ki ga daste v ta ali oni dnevnik, izide v več deset tisoč izvodih. Ali mislite na to, ko sestavljate oglas? Ali mu posvečate potreben študij?

Treba je imeti kaj povedati. To se zdi samo ob sebi razumljivo, in vendar se dobe mnogi, ki začno pisati, preden so premislili, kaj hočejo zapisati. Najprvo moram temeljito proučiti prodajni predmet in napisati, kakšne prednosti nudi. Šele ko sem si o tem na jasnem, lahko začnem s sestavljanjem besedila. Šele potem se mi bo posredilo, sestaviti oglas, ki bo jasen in radi tega verjeten. Če pričnem prej pisati, nastane besedilo, ki učinkuje dolgočasno in neverjetno.

Ze pogostokrat, ko ste govorili z odjemalci, ste lahko opazili, da ste se mnogo boljše izražali. Večkrat ste v pogovoru odkrili še druge prednosti Vašega blaga. — To življenje spraviti v oglas, je umetnost! Graditi kratke, lahke stavke! Iskati vedno »pravi« izraz!

V romanu najdete vse polno pogovorov. Te berete še posebno radi. Tako živi so in se bero tako lahko! Tudi v reklamah jih lahko rabite. Tudi imeti morajo vsebino, ne smejo biti le prazen besedni zvek! »Pišite, kakor da govorite z odjemalci!« Kolikokrat se je že to povedalo, in vendar,

kako malo jih je, ki se ravnaajo po tem nasvetu! Seveda je treba besedo za besedo preštudirati, toda publika naj tega ne občuti! Besedilo naj ne doni visoko učeno, temveč naj skuša pridobiti kupca, naj torej govori v njegovem jeziku!

K oživljenju stila lahko mnogo pripomoremo s tem, da postavimo vprašanje. Ali lahko pisec sam postavi vprašanje? Lahko! In lahko tudi sam odgovori nanj! Stil bo bolj živ in se bo dal lažje brati. —

Tujk in obrabljenih besed se je treba kolikor mogoče izogibati. Mnogim niso razumljive, oni pa, ki jih razumejo, nič ne občutijo ob njih.

Kaj hočemo, kadar pišemo besedilo za oglas? Naše misli p enesti na čitatelja! Kolikor mogoče učinkovito, zato pa s kolikor mogoče priprostim sredstvi. Mislite na to, kadar pišete besedilo! Mislite na bralce!

Mislite pa tudi na to, da Vam je pri sestavljanju besedila oglasni oddelček »Slovenec« z navesti ustno brezplačno na razpolago, pismeno pa proti povrnitvi poštnine!

POSEBNA PRILOGA.

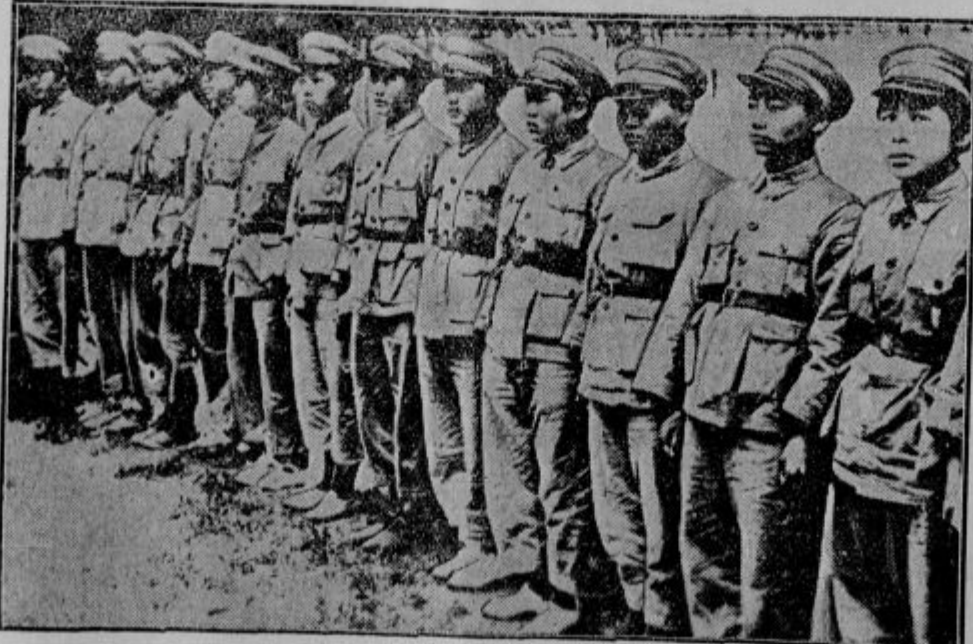
Poleg inserata je vpoštevanja vredno reklamno sredstvo posebna priloga. Zal, da imajo naši dnevniki večinoma le za praznike posebne priloge. Kajti posebne priloge so razmeroma ceneno reklamno sredstvo, vrh tega pa imajo še marsikatero prednost pred inseratom. Tako se dajo tiskovno mnogo bolje obdelati, ker so neodvisne od kratkega časa, ki ga imajo na razpolago dnevniki, potem se da izbrati papir in se lahko uporabi avtotipija, končno pa vzbudi priloga neprimerno večjo pozornost kot pa recimo celostranski inserat.

Posebna priloga se tudi pri knjigah vse premalo cení. Če noče imeti založnik inseratnih strani v knjigah, naj bi se vsaj poslužil priloge, v katerih opozarja bralca na knjige, ki jih hoče spraviti v promet, in še na druge zanimivosti.

Slike z bojišča na Vzhodu

Japonci so v zasedenih kitajskih pokrajinah proglasili obsedno stanje in nastopajo proti kitajskim prebivalcem izredno kruto. Kdor se takoj ne pokori povelju soldateske, ga na mestu ubijejo. V sled tega je zavladal med prebivalstvom ogorčen odor in tajni umori japonskih vojakov so na dnevnem redu. Kitajci so izredno fanatični in v svoji maščevalnosti ne poznajo nobenih meja.

Tudi ženske na fronto. V obrambo svoje dežele se je dvignil ves kitajski narod. Na bojišče v Sanghaju je odšel tudi prvi bataljon ženskih prostovoljcev.

Zaščita zaledja proti vojnim strupom

(Nadaljevanje.)

Vzemimo čist žepni robec — ženske lahko kar ruto z glave — namočimo ga v vodo, jesih, olje ali glicerín, zakrijmo si z njim usta in nos, skozi katerega dihamo. Drugi način pa je, da vzamemo več plasti tkanine, vate ali kakega drugega poroznega blaga in nasujemo med posamezne plasti cinkovega oksida, natrijevega karbonata, razdrobljenega oglja — najboljše od čespljevih peček —, nekoliko kalljevega hipermangana v zrnih, natrijevega hiposulfida, natrijevega bikarbonata, sode bikarbone in urotropina, kar dobimo v lekarnah. Vse moramo sešiti, nsmočiti v ricinovem olju in glicerínu ter si potem navezati na obraz in dihati skozi te snovi. Če bi ne bilo drugega pri roki, si pomagamo la'ko tudi z zemljo, držoč jo k ustom in nosu Seve, zasilna maska nam more služiti le malo časa, kar posebej poudarjam, da se ne bi preveč zanašali nanjo in se ne zmenili za prava obrambna sredstva.

Hišna in skupna zavetišča.

V obrambo zaledja proti strupenim plinom bi prišla v poštev tudi hišna in skupna zavetišča. Gotovo je, da po mestih in vaseh ne bo imelo ne mask ne dihalnih aparatov mnogo ljudi, ki so po cele dneve v službi in pri delu izven svojega doma v tovarnah, delavnicah, urad'h, šolah, na poljih, na cestah in drugod. Za te bi morali zidati že v miru po tovarnah, delavnicah, šolah itd. več pripravnih in hitro dcegljivih hišnih zavetišč. Prav tako pa bi morali misliti tudi že tedaj, da bi zgradili skupna zavetišča za vse, da bi se mogli v slučaju potrebe hitro in brez beganja zateči vanje.

Običemu pomenu zavetišč ne more pač nihče ugovarjati in zato je naravno, da bi morale skupna zavetišča graditi občine, hišna zavetišča pa institucije in podjetja in vsi gospodarji v svojih poslopijih.

Kakšna naj bi bila skupna in hišna zavetišča in kako naj bi bila opremljena?

V Ameriki in Rusiji imajo že pripravljeno podzemeljske zgradbe, ki naj bi služile v slučaju potrebe kot skupna zavetišča, a jih uporabljajo zdaj za kino, gledališča in zborovanja. V te podzemeljske zgradbe dobivajo potom električnih ventilatorjev iz gornjih plasti, iz hribovkov, parkov pa tudi iz visokih dimnikov prečiščen zrak, ki se črpa skozi ogromne filtre, sestoeje iz humusa — prsti in raznih plasti kemičnih snovi, oglja itd. pa tudi skozi Leklerjeve filtre, kateri bi v slučaju napada z vojnimi strupi zadrževali vse strupe iz zraka in bi jih nevtralizirali ali uničevali. Tudi sicer so vsi prostori udobno opremljeni. Poskrbljeno je, da se vhodna vrata z dvojnimi prednjim prostorom hermetično zapirajo. Prediranje zraka skozi taka vrata je v notranjost takorekoč izključeno, ker je pritišč prečiščenega zraka v zavetiščnih prostorih večji od zunanjeja, katerega zadržuje in odganja, kakor bi odganjal tuji plin. V onem prednjem prostoru z dvojnimi vrati bi bil nameščen v slučaju potrebe stražnik za razkuževanje zraka v predprostoru, tako da bi v notranjost skupnega zavetišča absolutno ni mogel vdreti nčen p'lin. Razsvetljava je električna. Pripravljeni imajo tudi bombe s kisikom, da bi bile v slučaju potrebe pri rokah. Stranski prostori, ki so popolnoma ločeni od glavnih in so v njih tudi tuši e toplo vodo in zaloga obrambnih sredstev, naj bi služili po potrebi reševalnim oddelkom. Tako poslopje zavarovano od zgoraj proti bombam, nudi lep čas popolno varnost.

Ali bi se ne mogla tudi pri nas zgraditi taka zavetišča?

V velikih mestih bi jih bilo umestno zgraditi pod betoniranimi cestami po načinu podzemeljskih stranišč, ki bi bila seveda po zato določeni načrtih izvedena, v mestih in krajih, ki so ob holmih in hriboh, pa bi si lahko pomagali z rovi. Rovi, navrtani od vseh strani v hrib, naj bi vodili vedno višje in se končno združili v velik prostor, ki naj bi služil kot skupno zavetišče. Stene v takih prostorih — v hodnikih in v skupnem zavetišču — bi morale biti v svrhu hermetičnosti gladko ometane s cementom ali prepleskane z olinato barvo. Zrak bi se moral dovajati v notranjost iz višine električnim potom skozi velike filterje. Vhodi v zavetišča bi morali biti nižji in imeti prostore, kjer naj bi bilo vedno dvoje, morda železnih vrat, ki bi se dobro in hermetično zapirala ter se še zastrla s Perinellovo zavoso, t. j. debelim blagom, namočenim v posebni tekočini (Solvejeva sol). V prostorih ob vhodih bi morali biti vedno z maskami zaščiteni stražniki, ki bi z razškoplnikom pazili, kako je z zrakom. V slehernem zavetišču bi moralo biti poskrbljeno za čim večjo udobnost; hrane in drugih življenjskih potrebščin bi ne smelo manjkati in razsvetljava naj bi bila električna. Za skrajno rezervo pa bi moralo biti zadosti bomb s kisikom, ki bi se lahko v potrebi odprle in cevežile zrak.

Res je, da bi taka zavetišča, ki bi jih moralo biti v mestih in večjih krajih več, stala zelo visoke vsote, a če pomislimo, da bi rešila prebivalstvo, pač ne kaže strašiti se izdatkov, pa naj bi še tako obremenili vsakoletni proračun presameznih občin.

Vsa zavetišča bi morala biti že v miru ljudem znana in dogovorjen bi moral biti tudi znak, ki bi javil prebivalstvu nevarnost prihajajočega plina, nakar bi morali vsi v zavetišča, zlasti oni, ki bi ne mogli uporabljati mask. Pretečo nevarnost plina bi javili mestom in večjim krajem obmejni telefonisti in radio, lokalno bi pa sirene ali plat zvona dali ljudem ta moment v splošno vednost.

Vemo, da za enkrat še ne moremo računati s takimi skupnimi zavetišči, zato pa naj bi imela vsaka hiša svoje hišno zavetišče proti strupenim plinom. Mednarodni Rdeči križ je svetoval na svojih konferencah v Bruslju in v Rimu, naj bi se taka hišna zavetišča napravila v kleteh in drugih podzemeljskih prostorih. Pri tem je pa treba pomisliti, da povzročajo napadi s plinskimi bombami često tudi požar, ob katerem bi se prebivalci v hišnem zavetišču počutili vse prej kot varne. Zato je rezultat o obrambi hišnih prebivalcev ta: vsaj velike hiše naj bi bile tako z'dane, da bi se v slučaju potrebe hermetično zaprla vsa vrata in okna, zrak pa naj bi se dovajal potom črpačk v vsako sobo iz dimnika, v katerega prihaja iz neokuženih plasti.

(Dalje.)